

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejema mesečno . . . 1-70
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 8.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

== Inserati: ==
Enostolpna pettirvsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.
Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettirvsta po 18 vin.
== Poslano: ==
enostolpna pettirvsta po 30 vin.
Izhaja vsak dan, izvenzaj ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
bosn.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Poraz bulgarskih armad.

O poteku vojske za posest Makedonije, ki je končala s katastrofalnim porazom bulgarskih armad, je mogoče dozdaj podati sledečo sliko:

I.

Številna moč bulgarske armade se ravno tako ne da točno dognati, kakor ne ona srbske in grške armade. Zdi se pa, da so Bulgari imeli veliko menj armade na razpolago, nego se je govorilo, Srbi in Grki ba bržčas več. Tudi je bulgarska armada bila utrjena in izčrpana, kar se o njenih nasprotnicah ne more reči. Bulgarski armadi v Makedoniji sta vrhtega operirali v njima manj znanem ozemlju, ki nima razen po dolgi železniški progi Seres—Dimotika—Odrin s Sofijo nobene druge zveze razen težavnih gorskih potov. Preskrba, saniteta in municijsko dobavljanje je v bulgarski armadi sploh manjvredno. Najbrž pa tudi moralno razpoloženje bulgarskih vojakov v očigled osemmesečnih naporov ni bilo popolnoma povoljno.

Razvrščena je bila bulgarska armada sledeče: Dve diviziji pod Kutinčevom od Vidina do Belogradčika z glavnim neposrednim operacijskim ciljem Zaječar, tri divizije, prvotno pod Ratko Dimitrijevom, zdaj pod Petrovom, okoli Sofije z glavnim neposrednim operacijskim ciljem Piro—Niš, dve diviziji pod Toševom okoli Küstendila z operacijskim ciljem Kriva Palanka—Kumanovo, sedem divizij, to je glavna armada, pod Kovačevom v prostoru Kočane (desno krilo), Štip (centrum), odtod nekako v loku ob levem bregu Vardarja do Strumice; okoli pet divizij pod Ivanovom od Strumice do Kavale proti Grkom. Generalissimus poprej Savov, zdaj Ratko Dimitrijevič.

Razporedba srbskih in grških čet je vsled velike molččnosti srbskega vrhovnega poveljstva še danes več ali manj neznana, dočim je »Reichspost« dopisnik Wagner tako razporedbo kakor taktični načrt Bulgarov že prve dni, ko so se operacije komaj začele, v svojih blebetavih brzojavkah precej izdal. Seveda je Putnik zanj najbrž sam veliko boljše vedel. Srbski generalissimus je Putnik, severnim armadam v domovini poveljuje Stepanović, glavni makedonski pre-

stojnik Aleksander, grški armadni kralj Konstantin, šef generalnega štaba Dusanis, posamezni poveljniki neznani.

II.

Taktični načrt Bulgarov je bil v glavnem sledeči: Medtem ko bi Ivanov vrgel grško armado čez črto Tahinsko jezero—Beleš planina—Doiransko jezero—Djevdjeli ob Vardarju nazaj in jo potem vezal v Solunu, bi glavna armada prebila na desnem krilu pri Kočanah ob zgornji Bregalnici srbsko levo krilo in se skušala pri Krivi Palanki združiti z armado Toševa, ki bi bil udril iz Küstendila, tako da bi stali Bulgari v levem boku Srbov v smeri proti Kumanovu. Centrum bi prodiral čez Štip, levo bulgarsko krilo pa po zavzetju vardarske ožine Demir Kapu in Krivolaka proti Velesu, oziroma še bolj levo, da bi prišel Srbom v njih desni bok. Odločitev bi bila potem padla ali že na ovčjem polju v prostoru Skoplje—Kumanovo, ali pa višje gori na Kosovem. V tem času bi bil prodrli Dimitrijevič čez Caribrod proti Nišu, njegove leve krilne in Toševe desne pa proti Vranji, da odrežejo zvezo med Belgradom in glavno srbsko armado. Istočasno naj bi bil Kutinčev vznemirjal Srbe na najsevernejši meji.

Taktični načrt Srbov in Grkov, ki so delovali, kakor se sedaj vidi, po natančnem skupnem dogovoru, se bo razvidel iz faktičnega poteka vojske, ki se je začela 30. junija s ponočnim nenadnim napadom ob Bregalnici na Srbe in na grško-bulgarski demarkacijski črti na jugu.

III.

Vojvoda Putnik je dobro presodil, da je najnevarnejša točka zanj ob Kočanah na njegovem skrajnem levem krilu. Tu je zastavil najbrž najmočnejši del svojih sil. Končno mu je uspelo vreči Bulgare iz Kočan proti Carevem selu v Smeri na Džumajo, istočasno so Srbi zasedli Carev vrh (Sultan Tepe) in Rujan ter v bitki pri Retkih Bukvah onemogočili napad küstendilske armade v hrbet srbskega levega krila.

Bulgari so na svojem skrajnem levem krilu zavzeli Krivolak, kar je bil njihov edini pomembnejši uspeh v tej vojski, a Srbi so s pomočjo ojačenj Bulgare vrgli tudi tu nazaj. Nato so izvršili iz Stipa glavni sunek proti Kovačevovi armadi in jo od tu in iz Krivolaka vrgli notri do Radovišta v smeri

ri proti Pejčevu ali v smeri Strumica—Petrič, odkoder tudi vodi pot na sever proti Džumaji ali čez Demir Hissar po sereški dolini proti Drami v Trakijo.

Ker je bil srbski odpor na črti Štip—Krivolak tako izredno močan, je general Ivanov, gotovo na višji ukaz, storil najhujšo taktično napako v celi tej vojski, da je namreč polovico svoje armade poslal na pomoč bulgarskemu levemu krilu proti Krivolaku. Posledica tega je bila, da ni on vezal Grkov, ampak grška armada njega. Kralj Konstantin je podvzel na celi črti ofenzivo, s svojim levim krilom zavzel Djevdjeli in Dojran ter marširal na Strumico in Petrič, z desnim pa se postalil Seresa, obenem ko je general Konduriotis zavzel Kavalo, da dobe Grki v pest železniško zvezo Drama—Seres, edino železniško zvezo bulgarske makedonske armade s Trakijo, oziroma domovino.

Na ta način je IV. armada generala Kovačeva in velik del V. armade generala Ivanova, če ne vsa, skoro zajeta v prostoru, ki ga obdaja na severozahodu Bregalnica, na zapadu Vardar do Doirana, na jugu Beleš-planina nad sereško nižino, na vzhodu dolina reke Strume do Džumaje, na severu pa visoka Osigovska in Rilo-planina; nahaja se torej v Plaškavici in Maleš-planini. Še en del vojske bi se mogel v naglem begu rešiti skozi džumajski prelaz, ostali bi se mogli le prebiti skozi grško armado, kar bi bil obupen poizkus, a končno bi mu le nič ne ostalo kakor se zateči čez visoko Perimsko gorovje na Nevrokop in odtov v mučnih pohodih skozi Banjsko v Despot-ske hribe v smeri na Plovdiv. Vprašanje je, če so vojaki še za to sposobni.

V zadnjem hipu sta armadi generalov Toševa in Dimitrijeva skušali vdreti proti Pirotu, Vranji in Krivi Palanki, a sta bili odbiti kakor tudi poizkus Kutinčeva napasti Zaječar. Bati se je, da ne stopi zdaj v akcijo general Stepanović v nasprotni smeri, to je proti Küstendilu in Sofiji, ker mu je ta naloga vsled odbitja IV. in V. armade na jugu zelo olajšana.

IV.

Strokovnjaki zdaj seveda ugibajo, ali bi se bilo dalo kaj boljšega napraviti. Ta vali krivdo na to in tega, ta na ono in onega. Vendar se kmalu vidi, da bulgarski operativni načrt sam na sebi ni bil slab, nič slabši od srbskega in grškega. Nedostatki so bili drugi: daljša in neugodnejša fronta, jako te-

žavno hribovito ozemlje, kar mogoče slabe zveze z domovino. Če bi bil general Ivanov Grke takoj vrgel v Solun in jih porazil, medtem ko bi se bili Bulgari pri Štipu vsaj držali, če ne drugega, ter šele potem vrgel večji del svoje armade na severozapad čez Vardar, bi bila stala stvar za Bulgare boljše in bi severne bulgarske armade gotovo imele več elana, da bi bile uspešno operirale proti zvezi Belgrad—Vranja—Skoplje. Iz dejstva pa, da so severne bulgarske armade primeroma precej slabotno operirale, in da so Bulgari po začetnem silnem sunku kmalu začeli popuščati ter ima njihovo umikanje po komaj desetdnevnom boju značaj prave panike, bi se dalo sklepati, da je morala armada biti precej demoralizirana. Zdi se, da poročila, ki so jih izpočetka vojske prinašali o izpovedbah bulgarskih dezerterjev srbski listi, niso bila preveč pretirana. Oddelki so se morali upirati ali vsaj izvrševati neke vrste pasivno resistenco. Tudi bulgarske grozovitosti, o katerih se precej soglasno poroča, utegnejo biti plod obupane srditosti ljudi, ki niso bili za cilj te vojske prav navdušeni.

Kdo je vojsko začel?

Belgrad, 10. julija 1913.

Med parlamentarji, ki so jih 1. t. m. poslali Bulgari k Srbom z namenom, da bi zavedli Srbe k temu, da bi ustavili ogenj, med tem bi pa bulgarske čete zasedle boljše pozicije, — se je nahajal tudi dr. Ivan Magnev, rezervni artiljerijski podporočnik. Srbi so parlamentarje pridržali in jih kasneje odpravili v Belgrad.

V dr. Magnevem bloku (bil je adjutant 31. polka) so našli celokupen dnevnik II. brigade 4. divizije (preslavske). Med drugimi dokumenti se je nahajalo tudi originalno povelje brigadnega poveljnika za napad na srbske in grške čete še na dan 29. junija t. l.

Besedilo tega povelja, čegar fotografične posnetke prinašajo srbski listi, se glasi doslovno takole:

Zemljevid 1: 210.000.

Kdo pošilja: Poveljnik 2. brigade 4. divizije.

Komu: Poveljnikom oddelkov in ustanov.

Odkod: Vas Banja.

Nr. 21.

1913. leta, mesec: 16./VI. (stari kalendar; op. ured.) ob 8. uri popoldne.

jo. Po londonskih železnicah, tramvaju in omnibusih se je peljalo v prvi polovici lanskega leta 690 milijonov ljudi.

Po zunanosti London ni lepo mesto. Ima mnogo znamenitih zgradb, cerkvenih in posvetnih, a premnogo jih ne pride do veljave, ker so stisnjene med druge hiše. Če odštejemo važnejše ulice, ki tvorijo žile, po katerih se pretaka promet orjaškega mesta, ki so sicer jako slikovite, pa vse prej nego lepe, pa bogatejše okraje, je London po zunanosti eno najenakomernjših in najdolgočasnejših mest na svetu.

Hiše — v mislih so predvsem one, kjer ljudje bivajo — so vse povsod enake. Nič otožnejšega ni na svetu nego ulica v tem velikem angleškem mestu, v kateri stoje cele dolge rajde hiš, ki so si bolj podobne, nego jajce jajcu. Nemetane so malone skozinskozi v njihova zunanja črtna ali bolje umazanost dela kaj neprijeten utisek na človeka.

Vse hiše so vseskozi enako urejene. Niso dolge, ker angleske parcele so jako majhne. Dvoje oken pa vrata, to je vse, kar gre na eno dolgo hišo. Posledica tega je, da kažejo hiše na vogalih eno steno golo. V zunanjih okrajih imajo po eno in dvoje nadstropij, v mestu pa tri nadstropja. Okna v prvem segajo v premnogih slučajih do tal. v

LISTEK.

Pismo iz Londona

London je največje mesto na svetu, tako ve danes že vsak šolarček na deželi. Težko je kajpada reči, kaj si ljudje s tem predstavljajo. Saj celo velika večina Londončanov ne pozna cellega svojega mesta in le malo jih je, ki bi mogli reči, da ga poznajo na vseh koncih in krajih vseskozi. Ni čuda, da je potemtakem malce težavno popisati to velikansko mesto tudi površno. Da bi človek hotel spoznati London na zunanje, zlasti pa notranje, t. j. njegovo življenje, bi moral desetletja bivati tukaj in se za nič drugega ne brigati kot za spoznavanje mesta.

Kako velik je London? Če bi ga prenesel v Ljubljansko okolico, bi segale meje ožjega mesta približno takole: od Ljubljanskega mesta preko Medvoda in Škofje Loke do Kranja, odtod preko Preddvora, Cerkelj in Komende do Mengša in čez Domžale, Izhaja do Ljubljane. In to bi bilo še ožje mesto; ves mestni okraj s predmestji in predkrajji, ki se drže mesta, bi bil na vseh straneh še za nekaj kilometrov večji, na nekaterih več, na drugih manj. In

če živi v ožjem mestu 4 in pol milijona ljudi, v celem mestnem okraju pa 7 in pol milijona, je toliko množico ljudi in skupno ozemlje, na katerem biva, težje pregledati in spoznati, nego če bi bila ta množica razdeljena po manjših krajih, a večjem ozemlju. Kaj se pravi 7 in pol milijona ljudi bivajočih na nepretrganem ozemlju, je najboljše razumeti s primerjanjem. Cela Bulgarija, Srbija in Črnagora niso štele pred vojsko toliko duš skupaj kot londonsko mesto!

Pred nekaj meseci so pripeljali Angleži poglavarja nekega velikega južnoafriškega rodu v London, da mu razkažejo svojo moč. Ko se je ta glavar vrnil domov — tako pripovedujejo samodopadljivi Angleži —, so ga njegovi povpraševali, kakšen je London. Glavar je stopil k velikemu mravljišču, kakor so v njegovi deželi, ga razgrebel ter rekel: Vidite, nekaj takega je London.

Ni mogoče povedati, koliko je resnična ta dogodbica, vseeno pa podaja vsaj majhno sliko tega največjega mesta na zemlji. V naših časih se jemljejo na pomoč tudi številke in tako bodi dovoljeno, da jih navedemo vsaj nekaj.

Vsa zazidana zemlja ožjega mesta meri od vzhoda proti zahodu nad 22

kilometrov, od severa proti jugu pa 16 kilometrov ter zavzema svojih 340 kvadratnih kilometrov. Ulic je nad 8000, ki so dolge nad 4800 km. Prebivalstvo šteje v notranjem delu 4.523.000 (po štetju od 1910), celi mestni okraj pa 7.252.000 duš. Ti ljudje bivajo v okroglo 650.000 hišah, in dalje je 6500 javnih poslopij in 1500 cerkev. V 548 elementarnih javnih šolah — dvojnih, t. j. deških in dekliških — je podučevalo 1910 18.000 učiteljev nad 560.000 otrok. V 400 drugih zasebnih šolah je bilo še 160.000 otrok. Vseh šoloobveznih otrok (5—14 let) je bilo leta 1910. v Londonu skoraj 900.000. Dobrodelnih zavodov, kakor so bolnice in najrazličnejši zavodi, je 2000 in njihovi dohodki, t. j. darovi, volila, prostovoljni doneski znašajo na leto okroglo 12 milijonov funtov sterlingov (1 funt št. = 24 avstrijskih kron). Gledišč je 50 in varijete-gledišč 60 poleg nešteti kinematograf. Glavnih kolodvorov je 17; poleg tega je še 605 majhnih postaj za krajevni promet, med temi 150 postaj podulčnih železnic. Časnikov izhaja nad 400. Policija šteje 19.000 mož, vojaštvo pa 6000. Dohodki mestne uprave so znašali leta 1910 okroglo 12¼ milijona funtov sterlingov (nad 7 milijonov od davkov), izdatki pa 11¼ milijona funtov št., od teh 5¼ milijona za vzgo-

1. Jutri se začno vojne operacije proti Srbom in Grkom. Nasproti fronti tvorijo Srbi črto ob Zletovski reki.

Višina Crni Vrh je zasedena z enim srbskim pešpolkom, z dvema gorskima baterijama in štirimi mitraljezami.

2. Armada nastopi jutri, 17. t. m. ob 3. uri zjutraj in napade sovražnika.

Desno od nas bodo delovali proti Karauli Sultan makedonsko-odrinski dobrovoljci, levo od nas pa, proti Stublju, in dalje na jug, sedma, rilska divizija.

3. Poverjeni moji brigadi je ukazano, da napade in da zavzame višino 550 m zapadno od vasi Dobrova.

Zato ukazujem:

a) Desna kolona:

8. primorski polk: 3 bataljone.

III. artiljerijska divizija: 3 baterije.

Vsega 3 bataljoni, 3 baterije.

Kolona naj nastopa preko Svilanova—Turskog Rudara—Drevena in ko obvlada višino severno od vasi Drevena, naj napade k. 550 z jugovzhoda.

b) Leva kolona:

Polkovnik Markov.

31. varnenski polk: 3 bataljone, 8 gorskih topov, 1 baterijo.

Kolona naj nastopa preko Rajčana—Neokaze—Kalništa in napade k. 550 z juga.

Na mojo razpolago ostane en bataljon 8. primorskega polka in se pomika za desno kolono.

4. Oddelki obeh kolon naj pridejo ob 3. predpoldne (jutri) do Zletovske Reke, kateri naj se brez šuma približajo in uničijo sovražnikove prednje straže. Nato bodo energično nastopile proti opredeljenim jim objektom. Sovražnika se mora iznenaditi.

5. Poveljniki kolon naj popolnoma izkoristijo poizvedovalne oddelke in vzdržujejo tesno zvezo tako med seboj kakor tudi s sosednimi kolonami.

6. Poveljniki kolon naj ukrenejo odredbe za varnost zunanjih bokov.

7. Municijska kolona in poljska bolnica naj bosta pri vasi Svilanov.

8. Proviantski vozovi pri vasi Banja.

9. Artiljerijsko skladišče v Carjevem Selu.

10. Štab bo pri osmem polku na mojo razpolago.

Poveljnik brigade, podpolkovnik Enčev. — Načelnik štaba, major Kustendžijev.

Kamila Theimer v bengalični luči.

Naš odgovorni urednik, ki ga gđca. Kamila Theimer toži radi »razžaljenja časti«, je, kakor smo že poročali, dostavil dokaz resnice in ga obrazložil v sledečem smislu:

Pred vsem konstatujem, da v zasebni tožnici ne vidim drugega kot bolno žensko. Kamila Theimer je umobolna. Moje inkriminirane notice niso imele drugega namena, kot to konstatirati in ilustrirati. Prisiljen pa sem bil do tega vsled čudnega nastopa Kamile Theimer v naši kranjski politični javnosti, ki njo prav nič ne briga, v katero se je pa vmešavala s histerično veličino, kar je že samo na sebi dokaz nenormalnega, patološkega duševnega stanja imenovane osebe. To, kar sem o nji zapisal, je bil minimum, ki je bil potreben, da se naša javnost, — ki Kamile Theimer ni poznala, — informira o tej čudni osebnosti. Od daleč mi ni prišlo na um žaliti umobolne osebe, ki je, naj dela kar hoče, vredna le usmiljenja in potrebna sanatorija. Zato se pa tudi z njo nisem spuščal v nobeno polemiko, temuč sem grajal le, deloma v ostrih besedah, časopisje, ki je to umobolno osebo vzelo za resno, odnosno tiste neznane mi osebe, ki so svoj vpliv pri teh listih porabile v označeni namen. — Treba tedaj natančno razločevati, kaj velja v inkriminiranih noticah Kamili Theimer, in kaj je samo polemika zoper nasprotno liste.

O Kamili Theimer nisem trdil in ne trdim nič drugega, kot da je umobolna. V tem smislu sem navedel ilustracijske okoliščnosti. V polemiko proti

nji se nisem spuščal in bi to tudi ogorčeno odklanjal, kajti naravno je, da z umobolno osebo ne polemiziram. Kar pa sem o Kamili Theimer trdil, to — ker me od nje započeta pravda v to silo — tudi do pičice dokazem. Obžalujem sicer, da moram tako postopati proti bolni osebi, a to ni moja krivda. Braniti se proti tožbi je moja pravica in dolžnost. Nahajam se v silobranu.

Na čelo svojemu dokazu resnice postavim tezo, ki stoji na čelu prve inkriminirane notice:

Kamila Theimer je umobolna. Ta dokaz izvajam kakor sledi.

1. Kamila Theimer je dedno obremenjena. Njena mati je bila blazna. To je Kamila Theimer sama pripovedovala raznim osebam.

Dokaz priča: Cecilija Krek, posestnica v Ljubljani, Prisojna ulica št. 8; Franc Povše, državni in deželni poslanec v Ljubljani; Izabela Gosak, šolska sestra v Marjanišču v Ljubljani.

Kamila Theimer je pa tudi pripovedovala, da trpi njena sestra na verski blaznosti, da je bila že v sanatoriju.

Dokaz priča: S. Lidvina Purgaj, prednica v Marjanišču v Ljubljani; Franc Povše, državni poslanec v Ljubljani.

2. Kamila Theimer naredi na prvi pogled jasen vtis hiperhisterične, duševno nenormalne ženske.

Dokaz zvedena priča dr. Ivan Zajec, zdravnik in deželni odbornik v Ljubljani, edini zdravnik v Ljubljani, ki je prišel — kolikor meni znano — s Kamilo Theimer v stik, to pa zato, ker je obletala večina deželne odbornike in tako prišla tudi k njemu. Dr. Zajec je takoj spoznal, da ima opraviti z duševno nenormalno, hudo histerično žensko in je nemudoma na to opozoril svoje kolege.

Dokaz priča: Dr. Ivan Zajec.

3. Pa tudi druge osebe, ki so imele priliko občevati s Kamilo Theimer, so se kmalu prepričale, da je ta oseba histerična, opazili so prej ali slej znake hude prenapetosti, ekscitiranosti in patološkega razpoloženja, četudi združenega v gotovih stvareh z nenavadno inteligenco, kar ni pri umobolnih te vrste nič nenavadnega (o čemur se bodo itak imeli izreči izvedenci, kojih zaslišbo pozneje predlagam).

Dokaz priča: Alfred Russo, svetovalec centralnega odbora c. kr. kmet. družbe na Dunaju; Bernhard baron Ehrenfeld, predsednik c. kr. kmet. družbe na Dunaju; Dr. Moritz vitez Ertl, c. kr. sekčni načelnik v kmetijskem ministrstvu na Dunaju; Dr. Rudolf vitez Fürer von Haimendorf, c. kr. ministerijalni podtajnik na Dunaju, kmetijsko ministrstvo; Jakob vitez Mikuli, c. kr. vladni svetnik na Dunaju, kmetijsko ministrstvo; Dr. Eduard Prinz von und zu Liechtenstein, c. kr. namestniški svetnik na Dunaju, notranje ministrstvo; Ernst Seidler, c. kr. sekčni načelnik na Dunaju, kmetijsko ministrstvo; Hieronymus Köller, c. kr. sekčni načelnik, ravno tam; Dr. Fritz Minkus, načelnik družbe »Österreichische Hausindustrie-Gesellschaft« m. b. H. na Dunaju III., Blattgasse 6; Franc Zenker, Njega Veličanstva tajni svetnik, c. kr. poljedelski minister itd. na Dunaju; Friderik Zimmerauer, c. kr. ministerijalni svetnik, ravno tam; Wilhelm Singer, šefredaktor lista »Neues Wiener Tagblatt« na Dunaju; N. Prügell, član uredništva istega lista na Dunaju; Gustav Pirce, cesarski svetnik, ravnatelj kmetijske družbe v Ljubljani; Ema Peče, učiteljica v Selcih pri Škofji Loki; dr. Lovro Pogačnik, deželni tajnik v Ljubljani; gđc. Cecilija Krek, posestnica v Ljubljani, Prisojne ulice št. 8; gospa Otilija Valenta v Ljubljani, Slomškova ulica št. 6; Janko Jovan, ravnatelj »Gospodarske zveze« v Ljubljani; Vinko Zabukovec, sluga »Zadrugne zveze« v Ljubljani.

4. Blaznost Kamile Theimer dokazujejo eklatantna dejstva iz njenega življenja. Njeno obnašanje v zadnjih letih kaže izrazito megalomanijo, združeno z bolehnim hrepenenjem, ljudi, s katerimi je prišla kakorkoli v stik, obkroževati in »uničevati«. To je njena manija, brez katere ne more živeti, kajti značilno je, da je njeno besno sovraštvo, katero obrača kmalu zoper to, kmalu zoper ono osebo, navadno brez vsake podlage ali pa vzrok tako malenkostne, da pri duševno normalnih ljudeh sploh ne pride v poštev. In vendar njeno sovraštvo ne pozna nobene meje. Njena bolna fantazija producira vse mogoče fikcije in s temi operira potem na vseh mogočih mestih kot z dokazanimi dejstvi in ne miruje, dokler ni uverjena, da je tega ali onega »uničila«. To uverjenje je pa zopet samo njena lastna fikcija, lasten produkt njene fantazije. Pri vsem tem pa nosi v sebi zavest, da ljubi mir čez vse drugo, ena najzanimivejših njenih fikcij. Z objektivno resnico je seveda v trajnem konfliktu: zmirom trdi stvari, ki niso resnične, — pri čemur se zapleta mnogokrat v najčudnejša logična protislovja, ki pri duševno normalnem človeku sploh niso mogoča. Vse njeno obnašanje in kretanje v zadnjih letih kaže očitne znake težko bolnega duha, kajti drugače se to

sploh razlagati ne dá. — »Pseudologia fantastica« na čeli črti.

Toda naj govore suha dejstva:

a) kolikor se je dalo doznati, je Kamila Theimer prvič stopila v javnost pred petimi leti, in sicer takoj s škandalom. Takrat — leta 1908. — je imela majhno službo v uredništvu dunajskega dnevnika »Neues Wiener Tagblatt« in je sodelovala pri gospodinski prilogi tega lista. Kmalu se ji je služba odpovedala. Iz te malenkostne zadeve je naredila Kamila Theimer velikansko afero. Spisala je brošuro proti šefredaktorju Viljemu Singerju, kjer ga je ostro osebno napadala, letala k dunajskemu socialnodemokratskemu listu »Arbeiterzeitung« in tam provzročila s svojimi trditvami oster osebni napad proti imenovanemu šefredaktorju. Vsi ti osebni napadi pa so bili brez vsake dejanske podlage.

Dokaz priča: Viljem Singer, šefredaktor »Neues Wiener Tagblatt« na Dunaju; N. Prügell, član uredništva tega lista na Dunaju.

b) Kmalu nato je objavila v dunajskem dnevniku »Deutsches Volksblatt« uvodnik pod naslovom »Der Fall Theimer«, ki je nadvse značilen za duševno življenje Kamile Theimer. Članek je v večernem listu z dne 29. maja 1908 pod 1. Konfuznost tega članka je eklatantna in prepuščam zvedencem-psihijatrom iz njega izvajati primerne konkluzije. Kaj naj se poroče n. pr. k slasku: da je (Kamila Theimer) dolžna svoji svobodomiselnosti preteklosti, da pride v nasproti (necvobodomiselnosti) politični tabor. Ali pa — po vsem skandalu, ki ga je povzročila brez vsakega zadostnega razloga — zatrdilo, da ljubi mir čez vse! In izrazita megalomanija, ki govori iz celega članka! »Fall Theimer« je naredila Kamila Theimer iz malenkostne zadeve, ki javnosti ni prav nič zanimala; celo židovsko stvar je označila nekam kot ogroženo, če gre ona — Kamila Theimer — iz židovsko-liberalnega v nasproti, anti-semitični tabor! —

c) In res je Kamila Theimer z rapidnim skokom prešla v »nasprotni« tabor. Začela je siliti v družbo katoliških dunajskih dam. Pozimi 1910/11 je ustanovila društvo »Landwirtschaftliche Reichsfrauenvereinigung« na Dunaju. Posrečilo se ji je pridobiti kot predsednico dedno princezino Terezijo Schwarzenberg in v vodstvo več zelo odličnih dam, večina katoliške struje, med njimi tudi soprogo kranjskega deželnega glavarja, gospo Bogomilo Šusteršič. Razun damskega odbora se je ustanovila tudi še svet gospodov (»Herrenbeirat«). Kamila Theimer pa si je pridobila mesto »referentinje«. Komaj je bilo društvo srečno ustanovljeno, že se je začelo privatno »delo« Kamile Theimer, obstoječe v tem, da je začela z izmišljenimi trditvami hujskati enega proti drugemu. Začela je takoj z »uničevanjem«.

Prva žrtev je bil, brez vsakega pametnega vzroka, gospod Alfred Russo, delegat dunajske kmetijske družbe v imenovanem »Herrenbeiratu«. Trdila je o njem, da je goljufivo postopal itd. Prišlo je tako daleč, da je predsednik kmetijske družbe, baron Ehrenfels, v odboru »Reichsfrauenvereinigung« protestiral zoper tako početje Kamile Theimer. Gosp. Russo pa se je prostovoljno umaknil, da se je rešil stika s to žensko. Seveda so bile vse žaljive trditve Kamile Theimer o Alfredu Russo popolnoma izmišljene.

Dokaz priča: Alfred Russo, svetovalec centralnega odbora c. kr. kmetijske družbe na Dunaju; Bernhard baron Ehrenfels, predsednik c. kr. kmetijske družbe na Dunaju; profesor Hausner, odbornik c. kr. kmetijske družbe na Dunaju.

d) Drugi, na katerega se je vrgla Kamila Theimer takoj potem, brez vsakega vzroka, je bil profesor Hausner. Nekega lepega dne je kratkotalo izjavila, da »ž njim ne sedi več skupaj.« Profesor Hausner je to priliko porabil drage volje, da se je rešil vsakega stika s Kamilo Theimer.

Dokaz priča: kakor ad c).

e) Nemogoče je navajati vse podrobnosti. Zadoštuje konstatacija, da je Kamila Theimer v kratkem času srečno v svojem društvu vse tako shujkala, da se je vsem začela gabitati atmosfera »Reichsfrauenvereinigung«, zlasti pa pristudila Kamila Theimer, katere se je vsakdo po možnosti izogibal. Konečno se je društvo razdružilo.

Dokaz priča: Alfred Russo, svetovalec centralnega odbora c. kr. kmetijske družbe na Dunaju; profesor Hausner, odbornik c. kr. kmetijske družbe na Dunaju; Bernhard baron Ehrenfels, predsednik c. kr. kmetijske družbe na Dunaju; dr. Moritz vitez Ertl, sekčni načelnik v kmetijskem ministrstvu na Dunaju; dr. Rudolf vitez Fürer von Haimendorf, c. kr. ministerijalni podtajnik na Dunaju, kmetijsko ministrstvo; Jakob vitez Mikuli, c. kr. vladni svetnik na Dunaju, kmetijsko ministrstvo; Ernst Seidler, c. kr. sekčni načelnik na Dunaju, kmetijsko ministrstvo; Hieronymus Köller, c. kr. sekčni načelnik, ravno tam.

f) Uničevalni maniji Kamile Theimer pa nikakor ni bilo zadoščeno z »uspehi« v »Reichsfrauenvereinigung«. Vrgla se je tudi na razne urad-

ne osebe in začela preganjati uradnike ministrstva. Njene »žrtve« so bili zlasti ministerijalni svetnik Friderik Zimmerauer, o katerem ni mogla povedati dosti slabega, ministerijalni podtajnik dr. Rudolf vitez Fürer in vladni svetnik Jakob vitez Mikuli, proti kojim je ščuvala v ministrstvu s fiktivnimi navedbami. Zlasti proti prvoinmenovanemu — dvornemu svetniku Zimmerauerju — je kazala uprav besno sovraštvo, brez vsakega pametnega vzroka.

Dokaz priča: Friderik Zimmerauer, c. kr. ministerijalni svetnik na Dunaju; dr. Rudolf vitez Fürer von Haimendorf, c. kr. ministerijalni podtajnik na Dunaju, kmetijsko ministrstvo; Jakob vitez Mikuli, c. kr. vladni svetnik na Dunaju, kmetijsko ministrstvo; dr. Moritz vitez Ertl, c. kr. sekčni načelnik na Dunaju, kmetijsko ministrstvo; Hieronymus Köller, c. kr. sekčni načelnik na Dunaju, kmetijsko ministrstvo; Franc Povše, državni poslanec v Ljubljani; dr. Lovro Pogačnik, deželni tajnik v Ljubljani.

g) Pa tudi poljedelsko ministrstvo ni zadostovalo maniji Kamile Theimer. Vtknila se je tudi v ministrstvo za javna dela. Tam je začela preganjati vladnega svetnika dr. Fritz Minkuša in ga strahovito obkroževati.

Dokaz priča: Dr. Fritz Minkuša, načelnik družbe »Österreichische Hausindustrie-Gesellschaft« m. b. H. na Dunaju III., Blattgasse 6; dr. Lovro Pogačnik, deželni tajnik v Ljubljani.

h) Poleti 1912 je Kamila Theimer naenkrat prišla v Ljubljano, odkoder je potem šla za nekaj časa v Istro, na otok Krk. Pri tej priliki je začela naenkrat kazati besno sovraštvo proti gospe Bogomili Šusteršič, soprogi deželnega glavarja, u ni imela proti njej nobene druge pritožbe, kakor »da je z njo tako prijazna«!

Dokaz priča: Ema Peče, učiteljica v Selcih nad Škofjo Loko.

i) To čisto nemotivirano blazno sovraštvo je izražala Kamila Theimer tudi letošnjo pomlad, ko je bivala v Ljubljani.

Dokaz priča: Cecilija Krek, posestnica v Ljubljani, Prisojne ulice št. 8; dr. Lovro Pogačnik, deželni tajnik v Ljubljani; S. Lidvina Purgaj, prednica v Marjanišču v Ljubljani; S. Izabela Gosak, šolska sestra, ravno tam.

5. Na veliki teden letos je prišla Kamila Theimer v Ljubljano in ostala tu kakih šest tednov. Tu se je vedla docela noro, kar izbaja jasno iz sledečih dejstev, ki jih stavim pod dokaz:

a) Nastanila se je Kamila Theimer najprej pri gosposdini Ceciliji Krek, sestri državnega poslanca v Ljubljani dr. Kreka. Tu se je vedla tako čudno, da jo je gđca. Krekova čez dva dni spravila iz hiše, ker je ni mogla več prenašati. Nato se je preselila v Marjanišče.

Dokaz priča: Cecilija Krek, posestnica v Ljubljani, Prisojne ulice št. 8.

b) V Marjanišče je prišla Kamila Theimer nepovabljen, in sicer na Veliko soboto. Opozorili so jo, da ni nič prostora. A ona ni odnehala. Vsilila se je, da sta se morali iz male sobe, kjer sta spali dve redovnici, isti umakniti v docela nepripraven prostor. Četudi se je Kamila Theimer obrazložila ta neprilika in bi vsaka normalna ženska razumela, da je njen poset nadležen, je to ni nič zmiralo. Rekli so ji: »Nimamo nobene sobe.« — odgovorila je: »Tega ne verjamem.« Rekli so ji: »Morali bi dve sestri deložirati, ki potem nimata sobe« — za to se ni prav nič zmenila. Vztrajala je pri svoji volji toliko časa, da so se redovnice (v odsotnosti ravnateljice g. prelata Kalana) udale. Nastanila se je v Marjanišču in tam ostala kakih 40 dni. Kamila Theimer je v Marjanišču pripovedovala, da jo je naprosil gospod državni poslanec Povše, naj vse uredi in pripravi v Marjanišču, učni načrt, stavbeni načrt itd., da bo vse v redu, če minister pride in da bo ona (Kamila Theimer) sprejela ministra.

Dokaz priča: S. Lidvina Purgaj in S. Izabela Gosak v Marjanišču.

c) Pripovedovala je pa Kamila Theimer tudi, da pride poljedelski minister radi nje v Ljubljano, ker ga je ona za to pridobila; da gre v Marjanišče stanovat, da bo ministra sprejela, ker »zna reprezentirati«, da ima od ministrstva nalogo, da sestavi v Marjanišču projekt za seminar učiteljic za gospodinskih poduk. Gerirala se je sploh kot odposlanec poljedelskega ministrstva. Zlasti se je sklicevala še posebej na nalogo sekčnega načelnika Köllera.

Dokaz priča: Gđc. Cecilija Krek, S. Izabela Gosak, Franc Povše.

Vse to, kar je pripovedovala o svojem ministerijalnem odposlanstvu, je pa gola izmišljotina ter ni prav nič res. V ministrstvu še vedeli niso, da je Kamila Theimer v Ljubljani!

Dokaz priča: eksccelencia Franc Zenker, c. kr. poljedelski minister; dr. Moritz vitez Ertl, sekčni načelnik; Ernst Seidler, sekčni načelnik; Hieronymus Köller, sekčni načelnik, vsi v poljedelskem ministrstvu.

drugem so velika kot drugje po svetu, v tretjem pa znašajo približno tretjino velikosti oken v prvem. V pritličju ali prizemlju je kuhinja. Hišna vrata so redno zaprta. Mlekar, pek, mesar in podobni ljudje morajo pa skozi vrata, ki vodijo v kuhinjo. Na hišnih vratih brez izjeme je znano angleško trkalo (Knocker), t. j. kos železa, med ali bron, najrazličnejše oblike, s katerim mora vsakdo potrkati po vratih, kdor želi noter. V tem trkanju se posebno odlikujejo pismošne, ki znajo res imenitno trkati. Če potrka dvakrat, znači, da ima navadna pisma, če trikrat (tretjič po trenutnem presledku) pomeni priporočeno, dvakrat po dvakrat pa brzojavno in denarno pošiljatev. To je konvencionelno.

Vsako hišo ima v najemu le ena družina; ta okolnost je dala povod znamenit angleškemu reku: My home my castle — moj dom moj grad. A je veliko humbuga na tem, če hočemo biti prav odkritosrčni. Hiše so stare in slabo delane; okna šklepetajo pri najmanjšem vetrnem pihu; se ne odpirajo kot pri nas od srede na strani, se sploh ne odpirajo, ampak obe okenski polovici se potiskata gor, oziroma dol. Vrata niso nič boljša. Znotraj je vse leseno, lesene stene so ponavadi ometane z debelo malto: prevlečene so si-

cer s prelepimi papirnatiimi tapetami, a vanje ni mogoče zabiti žreblja. Zbok tega se ne sliši le iz ene sobe v drugo, iz prvega nadstropja v tretje, ampak tudi iz ene hiše v drugo — skozi stene namreč. Ker je v vsaki hiši najmanj en glasovir, pa nekaj žensk, kojih vse delo obstoji — poleg toalete in izprehodov — iz presedanja z enega stola na drugega, si vsakdo lahko predstavlja, kaj to pomeni! Naj omenimo, da velja to za hiše, v katerih bivajo takozvani boljši ljudje vseh stopinj. Nižji sloji, ki niso več delavci in ki žive sam Bog ve kako, pa bivajo po hišah, proti katerim so proslule slavenske bajte palače pa vzor čistosti in snažnosti. Človeka kar groza obide, kadar vidi tako revščino v srcu dežele, ki slovi kot daleč najbogatejša na svetu. In najhujše je to: povsodi vzbuja revščina sočutje in usmiljenje, znana umazanost v italijanskih mestih ima navsezadnje nekaj slikovitega na sebi; ta revščina tukaj pa človeka odbija in mu vzbuja gnjev in stud. Ljudje žive hujše nego kjerkoli na svetu. Obrazi Angležev sploh govore knjige. Pa vrnimo se k hišam.

Vzlic temu, da so hiše v primeri z našimi — tudi starejšimi — tako slabo delane, je najemščina sila velika ter pušča celo dunajsko daleč zadaj. Za ta

denar, ki ga izdajo ljudje za stanovanje, bi lahko stanovali v najmodernejših in najsolidnejših zgrajenih hišah, ne pa v takih starih »bajtah«, od katerih se nove ne razlikujejo dosti. Stavbeniki že dobro poskrbe, da se hitro postarajo. Na Dunaju podirajo najkрасnejše palače ob Ringu, češ, da ne odgovarjajo več zahtevam časa, tukaj pa najdeš v najživahnejših ulicah hiše, ki že leta prazne stoje, ki seveda temu primerno izgledajo in so dostikrat na pol podrte, da je nevarnost manjša.

Na splošno se lahko reče, da je London na zunanje pravo nasprotje Dunaja, Pariza, zlasti silno napredujočega Berlina, da je staro mesto. Vzlic tolikemu bogastvu in podjetnosti prebivalstva v drugih rečeh ni izlepa opaziti napredka v tem pogledu. Vzrok tega značilnega pojava so pa čudne razmere, ki vladajo v Londonu in deloma po ostalem Angleškem glede lastnine zemljišč.

V londonskem mestu je mnogo manjših, prav lepih parkov, ki pa imajo vsi to posebno znamenitost, da občinstvu ni dovoljen vstop vanje; le prebivalci okrog njih stojičih hiš imajo pravico do njih; hiše in parki pa ulice okrog njih, t. j. zemlja, na katerih so namreč zasebna last. Pretežni del angleške zemlje, bodisi na deželi, bodisi

— in še več — v mestu je last nekaj stotin, nemara tudi par tisočev bogatašev. Kmetje na deželi so nekaj takega kot koloni na Goriškem, če niso na slabšem. In tudi v mestih stanovniki hiše ni lastnik hiše, to še ne bi bilo nič hudega na Angleškem, predvsem pa v Londonu, ni lastnik zemlje, na kateri mu hiša stoji; zemljo ima le v najemu za dobo — navadno — 99 let, po tem preteku pripade hiša lastniku zemljišča. Posestnikov zemljišč je primeroma malo, dokaj več je lastnikov hiš, med njimi dosti družb, 99 odstotkov ljudi pa so zgolj najemniki. Medtem ko je pri nas vsak kmet lastnik svoje hiše in svoje zemlje — četudi ponekod zadolžene — medtem ko je v mestih, skoraj bi dejal, načelo en gospodar ena hiša — ni jih veliko, ki bi jih imeli po več — v veljavi, medtem ko se deluje na to — z lepimi uspehi — da se majhnemu uradniku in celo preprostem delavcu omogoči, da postane lastnik svoje hiše na svoji zemlji, je vse to na Angleškem docela neznano.

Cela površina ožjega londonskega mesta, ki meri okrog 180.000 hektarov, je v pretežni večini last onih velikih rodbin, ki so si že v prejšnjih časih in stoletjih pridobile na eni ali drugi način to zemljo, ko je bil London še majhen in so se tod razprostirala polja,

d) Kamila Theimer je pa pripovedovala še reč: trdila je, da ji je poljedelsko ministrstvo ponudilo stalno službo v ministrstvu, in sicer mesto »konzulentinje« in da bo kot taka odvisna samo od ministra, — da je pa ona to ponudbo za sedaj odklonila, pridržujoč si, da eventualno to službo pozneje sprejme. — Pristavila je tudi, da je sekčni načelnik Köller prevzel gospodinski pouk v svoj referat samo pod pogojem, da ona prevzame konzulentno mesto.

Dokaz priča: Franc Povše, državni poslanec v Ljubljani; sestra Lidvina Purgaj in Izabela Gosak v Marjanišču; gđ. Cecilija Krek, posestnica v Ljubljani, Prisojna ulica št. 8; dr. Lovro Pogačnik, deželni tajnik v Ljubljani; Gustav Pirc, cesarski svetnik in ravnatelj c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Na celi tej pripovedbi Kamile Theimer pa ni niti pica resnice. Nihče v ministrstvu ji ni stavil take ponudbe, nihče ni govoril kaj podobnega. Vse to je Kamila Theimer producirala v svoji lastni fantaziji. Pseudologia fantastica!

Dokaz priča: ekscelencja Franc Zenker, c. kr. poljedelski minister; dr. Moritz vitez Ertl, sekčni načelnik; Ernst Seidler, sekčni načelnik; Hieronymus Köller, sekčni načelnik, vsi v poljedelskem ministrstvu na Dunaju.

6. Deželnega odbornika dr. Lampeta je pripravila Kamila Theimer do tega, da je sploh z njo konferiral, odnosno jo poslušal, samo s tem, ker se je vpeljala z izmišljotino, da je poslana v Ljubljano od poljedelskega ministrstva, da izdela načrt in statut za seminar v Marjanišču in da ima tudi nalogo tukaj počakati poljedelskega ministra, da ga bode sprejela. Drugače bi se dr. Lampe z njo niti menil ne bil. Spoznal je kmalu, da ima opraviti z duševno neormalno osebo. Tudi dr. Lampetu je Kamila Theimer pripovedovala izmišljotino, da ji je ministrstvo ponudilo stalno službo kot »konzulentinjo«, pa da bo to mesto šele pozneje morebiti sprejela.

Dokaz priča: Dr. Evgen Lampe, deželni odbornik v Ljubljani.

7. Nemogoče je navesti vse nore komade, katere je igrala letošnjo spomlad v Ljubljani Kamila Theimer, vse izrodek njene bolne fantazije, vse produkte njene »pseudologiae fantasticae«.

Naj tu navedemo le še nekaj zgledov:

a) Ko se je nastanila pri gospodini Ceciliji Krek, ki je pravila, da noče stanovati v hotelu »Union«, kajti bila bi v nevarnosti srečati gospo deželnega glavarja, in za ta slučaj natanko vé, da bi potem morala stanovati v deželnem dvorcu — česar pa noče na noben način. Isto je pripovedovala tudi sestram v Marjanišču. Dva dni pozneje, na Veliko nedeljo, pa je ista Kamila Theimer šla popoldne naravnost v dvorec in vprašala za glavarjevo gospo, katere tačas ni doma dobila. Pustila je pri portirju svojo vizitko in izjavila, da bo še enkrat prišla. In res je prišla Kamila Theimer ob osmih zvečer zopet v dvorec. Ko ji je portir rekel, da gospe glavarice še vedno ni doma, je jela kričati, da to ni res, da je videla, ko se je pripeljala — in portir je imel dosti truda, da jo je odpravil.

Dokaz priča: Cecilija Krek, S. Lidvina Purgaj in Franc Jeram, portir v deželnem dvorcu v Ljubljani.

b) O dvornem svetniku Frideriku Zimmerauerju v poljedelskem ministrstvu je pripovedovala, da ga je spravila iz ministrstva, ker je zanič gospodaril. Dolgo je zbirala material proti njemu. Ko je bila mera polna, je material poslala z »malim pisemcem« nekemu patru, ki ima vpliv pri vojvodinji Hohenberg. Ta je interveniral v Belvederu in Zimmerauer je v nekaj dneh šel. Rekla je, da je o dvornem svetniku Zimmerauerju dognala, da je pri subvenciji neke gospodinske šole sleparil in da so se tudi na tej šoli godile z dekleti nelepe reči, — pri čemur da je bil dvorni svetnik Zimmerauer udeležen.

Dokaz priča: S. Lidvina Purgaj, S. Izabela Gosak, Ema Peče, dr. Lovro Pogačnik.

A vse, kar je pripovedovala Kamila Theimer o dvornem svetniku Zimmerauerju, je gola izmišljotina. Edina podlaga teh pripovedi je »pseudologia fantastica« Kamile Theimer. Dvorni svetnik Zimmerauer je še danes v aktivni službi poljedelskega ministrstva in uživa splošno spoštovanje.

Dokaz priča: Ekscelencja Franc Zenker, dvorni svetnik Friderik Zimmerauer, dr. Moritz vitez Ertl, sekčni načelnik; Ernst Seidler in Hieronymus Köller, sekčni načelnika.

c) Še lepše reči je pripovedovala Kamila Theimer o dr. Fritz Minkušu, bivšem uradniku ministrstva za javna dela na Dunaju. Rekla je, da si šteje v posebno zaslugo, da ga je »vrгла iz ministrstva«; zapravljal je državni denar z dragimi pojedinami; z zavodu za čipkarijo — stoječim pod Minkušem — ni bilo vse v redu; svoje stanovanje je imel urejeno kot »bordel«. Šlo se je za veliko

državno podporo za čipkarstvo. Nadvojvodinja Marija Jožefa bi bila imela podpisati prošnjo, ni pa hotela o Minkušovih napakah nič slišati, ker ji je obmejna grofica Pallavicini, ki je njena dvorna dama in »Minkušova ljubica«, o njem le dobro pripovedovala. Kamila Theimer pa je dobila material proti Minkušu pri zvezi industrijev in šla je z njim k princezinji Schwarzenbergovi. Globoko v noč sta dami tuhtali, kako bi prepričali podpis nadvojvodinje. Posrečilo se jima je z pomočjo ministra za javna dela — in Minkuš je moral iz ministrstva. — Tako pripovedka Kamile Theimer.

Dokaz priča: dr. Lovro Pogačnik, deželni tajnik v Ljubljani.

Cela pripoved Kamile Theimer o Minkušu je pa zopet le izmišljotina, izrodek njene bolne fantazije. Dr. Fritz Minkuš je pošten in spoštovan mož. Iz ministrstva je res šel, pa prostovoljno, ker je prevzel vodstvo l. 1911. ustanovljene družbe »Österreichische Hausindustrie-gesellschaft m. b. H.« na Dunaju, koje delovanje stoji še danes pod protektoratom nadvojvodinje Marije Jožefe. Dr. Fritz Minkuš je občepošтовani predsednik te družbe, ki pod njegovim postenim in modrim vodstvom zelo prospera. V poslovnem letu 1912. se je n. pr. doseglo toliko čistega dobička, da so družabniki dobili 5% dividendo — za začetek gotovo krasen uspeh.

Dokaz priča: ekscelencja dr. Otokar Trnka, minister za javna dela na Dunaju; dr. Fritz Minkuš na Dunaju, Ivan Vogel, c. kr. nadzornik na Dunaju III/2, Blattgasse 4; Maks Holler, voditelj ravnatelj; Gustav Bellak, prokurist c. kr. priv. Länderbanke na Dunaju; N. Müller, podpredsednik družbe »Österreichische Hausindustrie-gesellschaft m. b. H.« na Dunaju III, Blattgasse 6.

d) Kamila Theimer je o svoji lastni materi pripovedovala, da je goljufala očeta in da je njena mlajša sestra od drugega očeta! Seveda je tudi to izrodek fantazije Kamile Theimer.

Dokaz priča: Cecilija Krek, c) O cesarskem svetniku Gustavu Piru je Kamila Theimer pripovedovala, da jo hujša (»Der Pirc schürt«).

Dokaz priča: Sestra Lidvina Purgaj in S. Izabela Gosak.

V resnici si je pa Kamila Theimer to izmislila, ker cesarski svetnik Pirc ni storil ničesar v označeni smeri.

Dokaz priča: Cesarski svetnik Gustav Pirc, ravnatelj kmetijske družbe v Ljubljani.

f) Oblika, v kateri se je izražala Kamila Theimer o raznih osebah, je tudi značilna za duševno stanje te dame, ki je bila deležna zelo fine izobrazbe. Izrazila se je n. pr. o državnih poslancih gg. dr. Korošcu, Povšetu, dr. Susteršiču in vitez Pogačniku takole: »Korošec ist ein Schwein, Povše ist ein Schwein, Susteršič ist ein Schwein, Pogačnik ist ein Schwein — alle sind Schweine.« O poslancu dr. Korošcu in o deželnem odborniku dr. Lampetu je pa posebej trdila, da nima ne eden ne drugi nič vere.

Dokaz priča: Cecilija Krek, g) Kamila Theimer je pripovedovala, da ji je ministrstvo dovolilo 1000 K podpore, — da je pa ta denar odklonila.

Dokaz priča: S. Lidvina Purgaj in S. Izabela Gosak.

V resnici pa Kamila Theimer ni nobene državne podpore odklonila. Podpora se ji je res dovolila, a ona jo je tudi vzela.

Dokaz priča: Dr. Moritz vitez Ertl, Ernst Seidler, Hieronymus Köller, vsi c. kr. sekčni načelniki na Dunaju.

Prihajam sedaj na poglavje, ki drastično ilustrira bolno duševno stanje Kamile Theimer. To poglavje smem nasloviti: Kamila Theimer kandidira za deželno glavarstvo na Kranjskem.

To poglavje je dokaz, da nobena norost ni dosti velika, da bi zanjo ne bila zmožna Kamila Theimer.

8. Kamila Theimer je zasnovala letošnjo spomlad resen načrt, da postane Kranjec deželna glavarica. In ta načrt jo je zadržal šest tednov v Ljubljani. Izjavila je kategorično zahtevo, da mora državni poslanec komerc. svetnik Povše postati njen mož in deželni glavar. Ona pa da bode Kranjec dobra deželna mati. Razlagala je, kako pridno in uspešno hoče delovati za blagor Kranjcev kot deželna glavarica in da ravno take ženske, kot je ona, manjka Kranjcem. Za reprezentacijo da sicer ne bode, pač pa za delo! In ta svoj načrt je zasledovala z veliko vehemenco. Nekega lepega dne je izjavila, da je »vse v redu« in da bo v petih tednih že svatba!

Dokaz priča: S. Lidvina Purgaj, S. Izabela Gosak, dr. Evgen Lampe, dr. Lovro Pogačnik.

Razume se samoposebi, da državni poslanec Povše ni storil ničesar, kar bi bilo opravičevalo tako govorjenje Kamile Theimer. Ravno nasprotno: Ko je gospod Povše izvedel o naklepih Kamile Theimer na njegovo osebo, ji je odločno izjavil,

da je ne bo vzel in da naj ga pusti v miru preživeti, kar mu je še usojeno živeti.

Dokaz priča: Franc Povše, Gustav Pirc in dr. Lovro Pogačnik.

Nato je pa Kamila Theimer pisala gospej Erni Krajevici — Povšetovi hčerki — nora pismo, v katerem imenovani dami naznanja, da mora njen oče odložiti vse mandate.

Dokaz priča: Franc Povše, gospa Erna Krajevica, dr. Lovro Pogačnik.

9. Pri vsem tem je zelo zanimivo, kako se je različno in protislovno izražala o gospodu poslancu Povšetu. Navedel sem že zgoraj pod 7/i, da ga je enkrat imenovala »prešič«. Potem zopet ga je nazivala »ein alter Esel«. Potem ga je zopet imenovala »stara kletutulo« (»eine alte Klatschbase«), nadalje da je »dvojčičen« (»doppelzüngig«) in da igra »eine erbärmliche Rolle«. Obratno ga je pa zopet hvalila: »da ji je zelo simpatičen, da je silno blag in dober človek« itd. Tudi je poudarjala, da je duševno in telesno mnogo bolj krepak in mlad, odkar mu je umrla pokojna soproga, ki da ga je zelo trdo komandirala, celo polovico poslanskih dijet da ji je moral točno vsakokrat odrajavati! Tudi je Kamila Theimer enemu pripovedovala, da jo silni državni poslanec dr. Krek, naj poroči iz političnih vzrokov poslancu Povšetu, da se pa ona v to ne poda — potem pa zopet zahtevala, da ji mora dr. Krek preskrbeti Povšetu za moža. Enkrat je pravila, da bi Povšeta rada vzela, če bi jo le hotel, — pa je noče. Drugič pa zopet, da jo Povše takoj vzame, če ga ona le hoče itd. Tudi je poudarjala (vedno v zvezi s poslancem Povšetom), da si je ona v svesti svojih »zaslug za deželo« in da bi bila gotovo prav dobra deželna mati. Skratka: Enkrat je Povšeta psovala, drugič hvalila. Enkrat ga je odklanjala, drugič hrepenela po njem in tretjič ga je kategorično zahtevala. Tudi je povrh še včasih pretila, da se bo maščevala, če ga ne dobi in če on ne postane deželni glavar in ona z njim glavarica!

Dokaz priča: Cecilija Krek, S. Lidvina Purgaj, S. Izabela Gosak, dr. Lovro Pogačnik, dr. Evgen Lampe, Nora pisma Kamile Theimer.

10. V neposredni zvezi z brezuspešnimi naskoki na Povšetovo roko in deželno glavarstvo so nora pisma, s katerimi je Kamila Theimer bombardirala razne odlične osebe v Ljubljani. Omenil sem že zgoraj nora pismo gospej Erni Krajevici, kjer je zahtevala odložitev mandatov poslancu Povšetu. Gospej deželni glavarici je pa pisala pismo z dne 23. aprila 1913. Na čelu tega pisma stoji sledeča konfuzna, docela izmišljena trditev: »Ich erfahre soeben von meinem allerhöchsten Erstanten, daß gestern Dr. Pogačnik im Auftrage Ihres Herrn Gemahls bei Herrn Povše war, um ihn zu fragen, ob er die Absicht hege, mich zu heiraten.« To je goli izrodek bolne fantazije, gola izmišljotina. »Pseudologia fantastica!« Vse do pičice neresnično.

Dokaz priča: Dr. Lovro Pogačnik, Franc Povše.

Dr. Pogačnik je bil sam dobil od Kamile Theimer nora pismo, v kojem je stalo, da ona zahteva zase in za poslancu Povšeta satisfakcijo in žuga s konsekvencami. Ker se je dr. Pogačniku silno neumno zdelo, da zahteva Kamila Theimer satisfakcijo tudi za Povšeta, je šel h gospodu Povšetu vprašat, kakaj da Kamila Theimer zahteva za nj satisfakcijo in kakšno satisfakcijo da ima on dobiti. Na to mu je poslanec Povše odgovoril, da ona nima nobene pravice, zahtevati za nj kako satisfakcijo. Bil je zelo hud, kako se je Kamila Theimer drznila, zahtevati »zadoščenje« v njegovem imenu.

Dokaz priča: Franc Povše in dr. Lovro Pogačnik.

11. Nadaljna nora pisma je pisala Kamila Theimer deželnemu odborniku dr. Lampetu. V pismu z dne 4. aprila 1913 mu piše doslovno:

»Was ich mich noch vor 14 Tagen fanatisch weigerte, bin ich heute bereit zu tun: Povše zu heiraten. Obzwar er nun Alles weiß, will er seltsamer Weise noch und ich glaube beinahe jetzt noch mehr als früher.«

Dokaz priča: Dr. Evgen Lampe.

Ponudil sem že zgoraj dokaz, da g. poslanec Povše ne le, da ni pritrdil njenim željam, marveč nasprotno ji je izjavil precizno, da je ne vzame. Sploh ni poslanec Povše storil ničesar — ne direktno, ne indirektno — kar bi njo opravičevalo k trditvi, da je pripravljen jo poročiti. Tako tudi ona ni prišla v položaj »brani se« ali celo »fanatično braniti se«, vzeti ga. Vse to je prost produkt njene bolne domišljije.

Dokaz priča: Franc Povše.

V istem pismu piše Kamila Theimer glede na namišljeni zakon s Povšetom: »Die Anwartschaft der Nachfolger Susteršič zu werden, soll mein Brautgeschenk sein!« — Nadalje: »Ich glaube nicht, daß Povše vor Erna ein Geheimnis hält und wenn sie mir auch heute äußerst zuvorkommend begegnet, schließlich wissen kann man nie. Auf dem glatten Parkett eines Minister-

hotels wäre ich nicht am Platz — aber eine gute Landesmutter wäre ich, die zwar nicht repräsentieren könnte, aber ein Herz für das Volk, sein Volk hätte.«

In končno še: »Ich habe aber die Empfindung, daß ein guter Gott mir den Weg zu Ihnen wies. Sie werden die verworrenen Fäden zum Besten Aller lösen.« — Take blaznosti je pisala Kamila Theimer dne 4. aprila t. l.

Dokaz priča: Dr. Evgen Lampe. Nadaljno pismo Kamile Theimer dr. Lampetu je datirano od 9. aprila 1913. Začne se s stavkom: »Bitte, glauben Sie nicht, daß ich Sie mit Briefen bombardieren will...« Nadalje: »Mir graut in der Früh vor dem Tag, am Abend vor der Nacht noch mehr.« Nadalje: »Ich gestehe es ehrlich, ich bin am Ende meiner Kräfte und lange halte ich dieses Leben nicht mehr aus.« — Tudi razlaga v tem pismu, da je njena narava taka, da vse vzame »grozno tragično«.

Dokaz priča: Dr. Evgen Lampe.

Tretje pismo Kamile Theimer dr. Lampetu z dne 22. aprila 1913. Tu zopet poudarja, da ostane pri zahtevi zadoščenja zase in za Povšeta, — drugače da bo šla k liberalnim listom! Za Povšeta zahteva obvezno izjavo poslancu dr. Kreka, da je Povše njegov kandidat kot naslednik dr. Susteršiča, in sicer to pot »brez ozira na njeno osebo!« Nadalje v tem pismu naznanja, da se je preskrbela z vsem potrebnim za samoumor in da ji ni na ničemur in nikomur na tem svetu kaj ležeče! Tudi poudarja, da gredo njena potrpežljivost pa tudi njene fizične in duševne moči h koncu. »Es ist alles vorbereitet und ich brauche nur die Lunte an die Zündschnur zu legen, damit das volle Pulverlaß explodiert.« To je njena pretnja, če ne dobi ona s Povšetom »zadoščenja«.

Dokaz priča: Dr. Evgen Lampe.

Zadnje pismo Kamile Theimer dr. Lampetu je datirano od 29. aprila 1913. Tam piše med drugim: »Auf die Schweinerei von Susteršič mit dem Seminar verlange ich seine sofortige Beseitigung, sonst schaffe ich mir mein Recht auf eigene Faust.« — Docela nora stavek, brez vsake podlage, ker »svinjarja s seminarjem«, o kateri piše, eksistira izključno v bolni fantaziji Kamile Theimer, drugod nikjer.

Potem pa pride sledeči blazni odstavek: »Bezüglich des Modus meiner Auseinandersetzung mit Krek habe ich mit Povše folgendes und zwar in Gegenwart von Pirc verabredet. Er kommt mit Krek zwischen dem 5.—8. Mai zu mir nach Wien, wohin ich morgen Abend fahre. Ich rede zuerst mit Krek allein, währenddessen wartet Povše nebenan in der Kirche oder im Kaffeehaus und Povše kommt dann nur zur Apotheose (!!) Povše hat sich dazu ehrenwörtlich mit Handschlag vor Pirc verpflichtet.«

Dokaz priča: Dr. Evgen Lampe.

Kar pripoveduje Kamila Theimer o dogovoru s Povšetom, da bo prišel k »apoteozu«, da se je v to obvezal s častno besedo itd. — je vse gola izmišljotina.

Dokaz priča: Franc Povše in Gustav Pirc.

V istem pismu žuga Kamila Theimer z naj-srditejšim bojem zoper celo S. L. S., če se njene želje ne izpolnijo in pristavlja: »Das Recht ist auf meiner Seite und so gutmütig ich bin, wenn man mich in Ruhe lässt, so führe ich eine gute Klinge, wenn gereizt, und meine Hiebe pflegen an der empfindlichsten Stellen zu treffen.«

Dokaz priča: Dr. Evgen Lampe.

12. Radi »samomorilnega poizkusa«, ki je naveden v moji prvi inkriminirani notici, naj še navedem sledeče:

Ta navedba je rezultat različnih dejstev,

a) odstavek o pripravah za samoumor v pismu dr. Lampetu;

b) sledeča dogodka: Nekega dne je Kamila Theimer sprejela v Marjanišču v navzočnosti poslancu Povšeta pismo, katero jo je očitno silno razburilo. Nato je dalje časa (četrt do pol ure) s Povšetom med štirimi očmi konferirala. Po tem pogovoru je poslanec Povše opozoril sestro prednico, naj pazi podnevi in ponoči na Kamilo Theimer, da si ne bo kaj naredila. Kamila Theimer mu je bila namreč razkrila samomorilni namen.

Dokaz priča: Franc Povše, S. Lidvina Purgaj in S. Izabela Gosak.

c) Nato je pisala Kamila Theimer gospodini Ceciliji Krek, da se ima (Theimer) zahvaliti Povšetu, da je še pri življenju.

Dokaz priča: Cecilija Krek.

Iz tega fakt — ki niso ostala tajna — je nastala novica in se razširila po Ljubljani, da je Kamila Theimer izvršila samomorilni poizkus. Novica je imela tedaj trdno realno podlago.

13. Glede druge inkriminirane notice: »Prizor, vreden Cervantesovega peresa«, navajam sledeče: Priča tega prizora je poslanec Povše, ki je to takoj še isti dan pripove-

pašniki in gozdovi. Med temi veleposestniki zemlje so dalje še krona, mestna občina, dobrotelne ustanove pa anglikanska cerkev.

Da si bodo čitatelji mogli vsaj malo predstavljati, kako je tukaj zastopano bogastvo, naj navedemo nekaj prav zanimivih podatkov o teh veleposestnikih, ki so posnete po angleškem mesečniku »Pall Mall Magazine« (febr. št.).

Med najbogatejšimi londonskimi veleposestniki je vojvoda Westminster-ski s svojimi posestvi Belgravia, Grosvenor in Milbank, ki so najbolj vrednostna posestva na svetu. Na njih stoji najbogatejši in najodličnejši deli londonskega mesta, katoliška katedrala, veliki kolodvor Victoria itd. in njihova vrednost se ceni na več milijonov funtov sterlingov (1 funt št. = 24 K).

Drugi tak, a precej manjši bogataš je grof Portman njegovo posestvo meri le okrog 120 hektarrov, a na njem stoji nad 2000 hiš v najbogatejših ulicah. Leta 1888 je poteklo 1786 najemnin in pri tej priliki je grof Portman vtaknil svojih 1,250.000 funtov sterlingov v žep. Posestvo grofa Howarda de Waldena nese poldrugi milijon funtov najemščine na leto.

Med temi veleposestniki je posebno omeniti vojvoda Bedfordski, na kojega zemlji stoji med drugim British Museum na London University College. Koliko je to, le kakih 47 hektarrov ve-

liko posestvo vredno, si more čitatelj predstavljati na podlagi dejstva, da znaša vrednost nekaterih posameznih njegovih hektarrov svojih 63.000 funtov sterlingov ali poldrugi milijon kron. Na njem stoji nepregledne vrste bolj-ših stanovanjskih hiš z visokimi in vedno rastočimi najemščinami. Vojvodov zastopnik ima pravico priti vsak trenutek v hišo ter zaukazati na stroške najemnika vsakokake poprave, ki se mu zde potrebne. Bedfordi se ponajajo, da večidel vsega njihovega posestva zavzemajo parki in vrtovi ter da v hišah, zgrajenih na njihovih zemljiščih, le prav malo revnih ljudi stanuje.

Bedfordi imajo še eno posestvo, ki je sicer njihovo najmanjše, a jako pomembno zanje. Na njem namreč stoji ogromna londonska tržnica Covent Garden Market. Dodatno k običajni najemščini ima vojvoda pravico pobirati tržnino od zelenjave, sadja in cvetlic, pa od voz, ki dovažajo tako blago v tržnico. Tako n. pr. morajo trgovci plačati od vsakega rešeta (neka mera) črešenj pol penija = 5 vinarjev, od dvajset tucatov šopov (čitatelji naj se ne strašijo preveč angleških mer!) korenja poldrugi šiling = 1 K 80 h, od zaboja pomaranč 2 penija = 20 h itd. Na milijone in milijone zabojev različne zelenjave prihaja leto za letom na ta trg in od vsakega zaboja je plačati od pol do štirih penijev (od 5 do 80 h),

Vse skupaj — to nekaj »nese, menda.

Ti veleposestniki so imeli do naj-novejših časov prav čudne predprave. Njihova namreč ni le zemlja, na kateri hiše stoji, ampak tudi vse ulice in trgi med hišami njihovega zemljišča. In tako so imeli še nedavno pravico zagraditi razne njihove ulice ter jih zapirati ob ranih in za ljudstvo nerodnih urah — samo zato, da bi pokazali, da so oni gospodarji. Povrh tega je bilo videti čudne biriče po ulicah, ki so zavračali rape ali pozne vozove in celo pešce.

Take srednjeveške razmere naravno onemogočujejo vsak napredek in so tudi vse prej nego patrijarhalne. Drugod po svetu se uspešno poganjajo za mnogovrstne socialne probleme, ki se tičejo med drugim tudi sličnih zadev; pri nas se odpravlja — kali? — goriško kolonstvo, in celo v Bosni se opravičajo kmetje od begov, na Angleškem se se za podobne kriče razmere — našeto je le majhen del — ne zmenijo. Anglež je napol omamljen od velikosti in slave Angleške, pa — živi. Geslo, ki je lastno anglosaškemu plemenu: »Človek živi le enkrat, zato uživaj!« vzpodbuja te ljudi na eni strani k nam poznani podjetnosti in žilavosti, na drugi pa jim narkotizira in mrtvi duha, da misli, da bo za danes vedno sledil enaki jutri.

»Oho, Pepe, kua pa je iz taba, de se tku kisl držiš. Punavad se zmeri fidel?« naguvuru me je gespud dohtar Šlampergar, ke sma se srečala tam bliz deželna dvorca u Sternalet.

»Nč na vem, kua more tu bt. Snuč sm se ulegu čist zdrou v pojstla. Ke pa nism biu še pusebn zaspan, sm uzeu pa en letuk »Zguna« u roka in sm začeu brat pesmca ud Mojeslava Vuleta, de b loži zaspa. Kumi pa preberem ena, dve pesmce, me pa zčne šraufat pu trebuh, kokr de b kašnga mudrasa dol pužeru. Ud bulečim sm tku tulu, de sa usi susedi skp puletel. Ke sm spiu en pisker tauzentrož, ke m ih je je su-

doval državnima poslancema Francu Jakliču in Francu Demšarju.

Dokaz priča: Franc Povše; Franc Jaklič, državni poslanec v Dobropoljah; Franc Demšar, državni poslanec v Selcih pri Škofji Loki.

Drugi dan je pripovedoval poslanec Jaklič to novico članu našega uredništva, nakar sem sestavil inkriminirano notico.

Dokaz priča: Franc Jaklič.
14. Kar se tiče slednjih tretje inkriminirane notice: »Pseudologia fantastica historične ženske«, omenjam kratko sledeče:

Da je »Pseudologia fantastica« pri Kamili Theimer dana, sem zadostno dokazal. Kar se pa tiče vsebine te moje notice, je vsakemu jasno, da se ista ne obrača proti Kamili Theimer, temveč proti nekaterim meni neznanim osebam v liberalni stranki. To je zgolj polemična notica zoper nasprotno politično stranko. Kamile Theimer pa to prav nič ne briga.

15. Slednjič stavim še en odločen dokazni predlog.

Z zvedenci-psihijatri dokažem, da je Kamila Theimer v resnici blazna, da je njeno obnašanje patološko in da spada ta oseba v sanatorij. Izvedenci naj se zaslúžijo potem, ko bode dovršeno dokazovanje s pričami, da si morejo psihijatri ustvariti popolno objektivno sliko obnašanja te ženske, vseh njenih psihičnih svojstev, pa tudi njene preteklosti. Tudi predlagam, da se potem da izvedencem-psihijatom zadostna prilika, da Kamilo Theimer tudi neposredno temeljito opazuje, predno izreko svojo sodbo.

Konečno izreklam

predlog.

da se vsi ti ponudeni dokazi izvedejo.

V Ljubljani, dne 10. julija 1913.

Jeseniške novice.

J še nekaj podrobnosti o lepi nedeljski slavnosti ob polaganju temeljnega kamna za novo šolo bi pristavili, ker bodo gotovo zanimale naše čitatele. Po blagoslovljenju temeljnega kamna udari župnik Skubic na kamen z besedami: »Sv. Ciril in Metod, čuvajte mladino, ki bo pohajala v to šolo, da ostane katoliška in slovenska!« G. okrajni glavar Župnek govori: »Stoj trdno, neomajno, kot temelj, skala, šoli tej vsikdar! Brani, pospešuj prosveto in prosep ljudstva ožje domovine kranjske in mogočne širne Avstrije!« Udarci g. viteza Pogačnika spremlja želja: »Kamen! Bodi stoletna priča napredka Gorenjcev! Naprej zastava Slave!« G. poslanec Piber vošči: »Mladina, ki boš zapustila to šolo, ohrani najlepše ideale, sveto vero in jezik slovenski!« Vrstili so se še občinski odborniki in šolski svet, vsak s svojo željo. Dal Bog, da se izpolnijo! — Tujci, ki so se vozili v vlakih mimo okrašenega stavbišča, so se divili idealnosti jeseniškega ljudstva, domači liberalci pa so se pripravljali za — ples na »pošti«, ki je bila poleg treh drugih liberalnih hiš brez zastave!

j Listina, ki so jo vzdali v temeljni kamen, se glasi: »V letu 1913. našega odrešenja, ko se je praznovala 1600letnica cerkvene prostosti po milanskem ediktu cesarja Konstantina Vel., in se je obhajalo v ta spomin izredno sveto leto, in sicer 6. julija, na nedeljo slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda; ko je 10. leto vladal sv. katoliški Cerkev papež Pij X., in ko je 16. leto vodil ljubljansko škofijo škof dr. Anton Bonaventura Jeglič, in je bil v Radovljici častni kanonik Janez Novak za dekana, in je jeseniško župnijo oskrboval 5. leto župnik Anton Skubic, čegar kaplana sta bila Frančišek Kogej in Matej Zbontar; ko je avstrijsko cesarstvo vladalo 65. leto cesar Franči-

šek Jožef I., deželni predsednik kranjski pa je bil baron Božidar Schwarz, deželni glavar pa dr. Ivan Šusteršič, okrajni glavar v Radovljici pa Franc Župnek; ko je občini Jesenice načeloval župan Anton Čebulj z odborniki: (sledijo imena vseh odbornikov); ko je kranjskemu šolskemu svetu na Jesenicah predsedoval župnik Anton Skubic, člani kranjskega šolskega sveta pa so bili: (sledijo imena); ko je jeseniško šolo vodil nadučitelj Josip Sedlak z učiteljskim osebom: (sledijo imena); ko je bil državni poslanec Josip vitez Pogačnik iz Podnarta, deželna poslanca pa sta bila isti Josip vitez Pogačnik in Janez Piber, župnik v Gorjah; ko je železno tovarno na Savi vodil Avgust Trappen z 2000 delavci; ko se je ravno kar na Balkanu odbila vojska Jugoslovancev proti Turčiji z zmago križa nad polumesecem, in je bila po vsej Evropi denarna kriza in draginja; ko je v kranjski deželi in jeseniški občini bila na površju slovenska ljudska stranka, ki stoji na katoliški in slovenski podlagi; — se je položil in blagoslovil ta temeljni kamen za novo slovensko ljudsko, obrtno in gospodinjstvo šolo na Jesenicah, za katero je trajal boj okrog 19 let, in za katero je napravil načrte arhitekt Rudolf Petz iz Ljubljane, zidala pa sta jo Albert Valli z Jesenic in Mihael Regovec s Save. V korist jeseniškemu ljudstvu, ki je slovensko in katoliško, naj se nad tem kamnom dviga nova šola, naj raste in cvete! — Ker pa priznavamo, da »ako Gospod ne zida hiše, se zastoj trudi, kateri jo zidajo; ako Gospod ne varuje mesta, zastoj čuje, kdor ga varuje« (Ps. 126, 1.), prosimo Boga, Najvišjega in Vsemogočnega, preblašeno Devico Marijo in farnega patrona sv. Lenarta, da stavbo, zidano na tem kamnu, čujejo in varujejo! — V znak historične dobe smo priložili avstrijske novce, in sicer en zlat za 20 kron, ki ga je iz vesolja nad novozačetno stavbo daroval tovarniški delavec Melhior Oblak; en zlat za 10 kron, ki ga je darovala prejšnjega žena Marija Oblak; ter novce za 5 kron, za 2 kroni, za 1 krono, za 20 vinarjev, za 10 vinarjev, za 2 vinarja in za 1 vinar. — Bog okrani, Bog obvari nam cesarja, Avstrijo! — Pri tem so počili strelji, godba je zaigrala avstrijsko himno.

j Veselica »Slovenske Straže«, ki se je vršila popoldne, je bila nad vse izborna. Preveč bi jih morali imenovati, ako bi se hoteli vsakemu posebej zahvaliti za požrtvovalno sodelovanje. Ne smemo pa pozabiti ge Vallijeve, ki je tako bogato preskrbelo paviljon za mrzla jedila, ge Savinškove, tajnika Potrata, gospa in gospodičen prodajalki itd. Vsem naj bo za plačilo zavest, da so »Slovenski Straži« pripomogli tudi do lepega gmotnega dohodka. — Zvečer so rakete govorile, da je bil na Jesenicah slovesen dan, dva zrakoplova pa sta nesla čez Karavanke pozdrave koroškimi bratom, naznanjajoč, da se je ta dan postavila na Jesenicah podlaga za slovensko šolo, to čuvajnico »Slovenske Straže« z lepim spominom za obmejne brate

j Shod. Jutri v nedeljo popoldne ob pol 4. uri priredi politično društvo kranjsko socialnega delavstva politični shod v Delavskem Domu na Savi.

Poroča g. vitez Pogačnik i. dr. Somišljeniki! Zaradi važnosti shoda vsi na shod! Pokažimo se zopet!

Iščimo sporazuma z Rusijo!

Po slabotnih poizkusih sedaj na Balkanu nastali položaj označiti kot poraz ruske diplomacije, so danes tudi že nekateri dumajski listi prišli do spoznanja, da je res ravno narobe. Grof Berchtold se je zdaj, ko je vse svoje karte stavil na Bulgarijo, ravnotako uračunal, kakor takrat, ko je veroval v zmago Turčije.

Ko je Rusija skušala doseči potom peterburške konference balkanskih ministrskih predsednikov mirno poravnano spora med zavezniki, je grof Berchtold takoj posegel vmes in označil vsako posredovanje, ki bi imelo značaj protektorata in bi ne odgovarjalo svobodi samodoločevanja Balkancev, za neumestno. Ako hočejo balkanske države svoj spor z mečem rešiti, naj ga; tega jim nihče ne sme braniti. To je bilo naslovljeno na adresu Rusije, ki je bila Bulgariji zapretila, da ne ostane nevtralna, ako vojsko izove.

Rusija je zdaj začela svojo igro v Bukareštu. Prepričala je Rumunijo, da bi Velika Bulgarija tudi njo ogroževala, in jo opozorila na to, da bi vojska z zavezniki dala njej povrhu tudi priložnost korigirati svojo mejo, kar se ji preje ni bilo posrečilo. Ta poteza Sazonova je bila mojstrska, ker je s tem paraliziral vsako nadaljnje poseganje Berchtolda v balkanske dogodke. Srce grofa Berchtolda je bilo namreč zdaj razdeljeno: ena polovica Bulgariji, druga Rumuniji. S tem pa ni ustregel ne eni ne drugi, ker so interesi obeh bili v tem slučaju diametralno nasprotni. Biti na strani Bulgarije pomeni biti proti Srbiji, Grčiji in Rumuniji; se zavzeti za Rumunijo, pomeni biti skupaj s Srbijo in Grčijo proti Bulgariji; srednja pot je tu nemogoča in kdor bi skušal tu obe stranki enako ljubiti, bi postal smešen. To je grof Berchtold tudi uvidel in zdaj razglasa, da je Avstro-Ogrska s celim srcem za Rumunijo. Dr. Daneva pa dunajsko časopisje napada. Tako se obrača veter tam gori.

Rumunija pa, kakor je videti, Bulgarije ne namerava preveč ostriči. Zasedla bo črto Turkaja-Balčik, več pa po vsej priliki ne. Značilno je, da Bulgarija svojega poslanika iz Bukarešta ni odpoklicala. Glavno, za čemer Rumunija gre, je, da bo imela pri razdelitvi evropske Turčije med zavezniki besedo. To pa je Rusija najbrže tudi v prvi vrsti hotela. Če zdaj vse balkanske državne stvari v Peterburg — o čemer se že zopet govori — bo to, kar je že izpočetka hotela, v še večji meri dosegla.

Tam, kjer imajo najboljši nos za to, kako se politični položaj utegne razviti, v Londonu, pišejo danes, da Avstro-Ogrska stori najbolj pametno, če se skuša zdaj z Rusijo sporazumeti. Po vsem, kar se je zgodilo, je ta pot res tudi edina, ki ostane. Zakaj Rusija bo, ako grof Berchtold ne najde poti do Sazonova, brez vsakega dvoma skušala konfliktna vprašanja med balkanskimi državami rešiti tako, da Avstro-Ogrski ne bo v korist. Mi bi se mogli temu upreti, če bi bila trozveza bolj

solidarna nego je. Vsi pa vemo, da se Berolin vedno bolj od nas odmika in značilno je, da rusofilne vesti razen iz Pariza prihajajo najbolj iz Berolina. Iz Berolina se nam je tudi svetovalo, naj ne stavimo vseh kart na Bulgarijo, ampak rajši podamo roko Srbiji, ki je z ozirom na narodnostne razmere v Avstriji za nas veliko bolj važna. Avstrijski narodi bi bili grofu Berchtoldu zelo hvaležni, če bi se mu posrečilo se z Rusijo spoprijazniti, da enkrat neha ta nervoznost, ki tlači državo in ubija njeno gospodarstvo.

× × ×

UMIKANJE BULGARSKE ARMADE.

Belgrad, 11. julija. Po oficialnem poročilu iz Skoplja so se vojaške operacije na ozemlju srbskega kraljevstva končale s popolno zmago srbske armade na vseh bojnih črtah. Bulgarske armade, ki jim poveljujejo generali Kovačev, Ivanov in Kutinčev, so bile popolnoma poražene in v neredu beže v domovino.

Atene, 11. julija. »Agence d'Athènes« poroča: Po bitki pri Strumici se je koncentriralo 44 bulgarskih bataljonov pri Demir Hisarju, kjer so se ostanki bolgarske armade iz Kilkisa združili. Bulgari so zasedli grške pri Vedrinu na desnem bregu reke. Grki so napadli desno sovražnikovo krilo in ga prignali do Kossiliska. Prodiranje grške pehote so pa ustavili bulgarski oblegovalni topovi, iz katerih se devet kilometrov daleč strelja. Boj se je neodločen prekinil. Ponoči je pričela grška artiljerija prodirati in zopet napadati. Zjutraj je izgnala grška pehota Bulgare iz Vedrina in jih vrgla čez levi breg reke Strimon. Grki so zasledovali sovražnika, ki je na begu veliko plena izgubil. Ko je bila bitka pri Demir Hisarju, so znatni bulgarski oddelki, ki so prišli od Štipa, prodirali proti Petriču in čez Strumico. Grške divizije so napadle te oddelke in jih razkropile. Grška armada stoji zdaj v fronti nasproti poraženi armadi generala Ivanova, a tudi nasproti IV. bulgarski armadi, ki je odšla iz Štipa intaktna (?), katero tudi Grki zasledujejo. Včeraj popoldne se je armadna skupina generala Mamusoyanka zasedla Demir Hissar. Sovražnik se je ob 7. uri zvečer umaknil. Ena bulgarska kolona, ki je došla iz Štipa, je bila razkropljena in je 19 topov pustila na cedilu. Nekateri drugi bulgarski oddelki, ki se je hotel skozi Petrič pomikati, je bil od ene grške divizije vržen nazaj in je izgubil 15 topov. Bulgarska deruta je popolna.

Atene, 11. julija. »Hestia« piše: Po bitki pri Kočani se je bulgarska armada razdelila v dva dela in se je proti jugu umikala ter se poizkušala izogniti nevarnosti, ki ji je grozila vsled prodiranja Grkov. Bulgari so se izkušali umakniti na bulgarski teritorij deloma skozi Strumico, deloma proti Pejčevu. Ta bulgarska armada je tako zagovordena med Grki in Srbi. Utrjeni točki Pejčevo in Petrič ležita ob črti, ki vodi v Sofijo.

Solun, 11. julija. Brzojavka iz grškega glavnega stana poroča, da so Grki vrgli eno bolgarsko kolono, ki je hotela skozi Petrič korakati, nazaj. Grki so 15 topov zarubili. Pri Strumici je bilo 700 Bulgarov vjetih.

seduka hitr skuhal, m je mal udlegl; al prou dobr se še dons na pučutim. Tku sm švoh, de se m kar nuge treseja in kumi nuge prestaulam.

»Ja, tok je pa tu le res, kar sm slišu.«

»Kua sa slišal? Al, de sm jest bufan?«

»Ne tist; al ene par se m jh je že prtužil, de se nč kej dobr na pučutja, kedr bereja kašna pesmca ud Mojeslava Vuleta. Tud men je blu mal pred novem letam tku slab, de sm mislu, da m že ta zadna ura bije. Pa nism vedu, ud kua tu pride. Jest sm mislu, de sm kej prestanga al pa pugretga jedu. Kdu b s pa mislu, de sa Vuletuve pesmce tku za želode škudlive! Sej jest velik prenesem, tu m žihr verjameš; al kedr dubim ud Vuleta kej štofa za »Iblansk Zgun«, me pa skor useli za ene dva al tri dni u pojstla puluži. Tu je ja hujs, ket strpene gobe. Men družga na kaže, kokr de »Zgun« na kou ubesem, če ne me znaja Vuletuve pesm še s časam ukul prnest. In učaseh t jh pošle kar za en zvrhan koš, pol s pa pumagi! Zdej če jh preč vržeš, je ena velika zamera na useh konceh in krajev, ke tak gspudi, ke sa štederal, kokr prauja akademija, s domešljujeja, de morja use znat in de sam uni usi prou in dobr nardeja; tku, de se nam jest prou nč čudu, če se uja začel kar naenkat čez tu gor držat, de šuštarj čeuile delaja, ke nimaja akade-

mičneh študi. Jest t družga na rečem, Pepe, kokr tula: Štritar je reku:

Narhujši useh je bulečin
u nesreči srečnih dni spumin!

Jest pa pravem:

Narveč trpi člouk takrat,
kedr more take pesm brat!

»Dobr sa puvedal! Kokr vidm, znaja tud uni pesm delat, pa še take, de me prou nč pu trebuh na kole, ke sa m ja puvedal.«

»Ni hudiman; sej sm jest tud akademičen pudkuvan!«

»A tku! Lej no, sej res. Mejčkn je mankal, de nism na tu čist puzabu. Kaj pa, če b jest enkat ena pesmca narodu! A b bla tu kašna nasreča?«

»Buh na przaden! Kej tacga pa nekar na reskeri! Če dubi Vule toja pesm pred uči, te tku razcefedra, de nau koščka na teb celga ustal. Kua pa misleš? Ti pa pesm delat! Buh pumagi, kam je že svet zdej pršou! Toja naloga je ja Kudeluga bika kumanderat...«

»Pa kašnega družga tud; tu je že res! Al Gregorčič je reku:

Doužan ni sam, kar velela mu stan,
kar more, tu mož je sturit doužan!

»Ja, ja, Gregorčič! Gregorčič je živu na kmeteh in ni puznou žeuleina u

mest. Če b Gregorčič živu u mest, b nekol kej tacga na reku, ampak b reku:

Kdur gmah če lep met pred ldimi,
nej pridn kima, pa mouči!

»Že mugoče, al jest pa pravem:

Jest delam holt tu, za kar dar m
je dau Buh;
če kermu tu prou ni, nej piše me
v uh!

»Tu diši pa že pu rebeljone! Use čluveške pustave čs narobe ubrnt. Pu našeh pustavah nej ustane šuštar pr sojmo kupite. Kulk b iz tem lohka pršparu ldem bulečin; in jest b biu tud dons lepu zdrou, če b se na mogu muč iz tistem negavem pesmem zagitfat.«

»Dupuvej mu, če mu morš! On je holt trdnega prepričajna, de je Pegaz — veš, tu je tak kojn, al pa kubila, ke ma fluge in ke ga pesnki učaseh zajahaja — nalaš zajnga usedlan. In ud tega prepričajna ga na uzraveš, če b ga prou iz usem žaubam namazu, kokr guspudične Kamile na prprauš du prepričajna, de se trava na striže, ampak kusi.«

»Kuku pa pride Kamila tle umes? Ona ja na martra ldi iz pesmam, kukr Vule...«

»Jh pa iz proza; sej je use glih!«
»No, ampak vesele maja pa le leberalci use glih iz nemem pisajnam, iz Vuletuve pisajnam pa gvišn ne.«

»Nekar na verjem, Pepe! Jest pa dobr vem, de sa marskašmo leberalnem prvakari hlače treseja pred tisto Kamilno jaro kačo in steklem použam, in vest ga zapeče tku, de b lohka fajfa per ne pržgau. A misleš, de je pr leberalceh res use tku gladku, kokr se kaže na zuni. U jej!«

»Tist jest sam vem. No, pa kar se tega am tiče, se jm ni treba pusebn bat. Ženske sa scer pousod precej klepetavaste, al tku ket sa Duničanke, jh pa spet hmal na dubiš. Če pr nas kašn žensk kej spudleti, se mal zjoka in nacmer, pol pa lepu pučas puzab in začne drge iskat kašne tulažbe. Duničanke sa pa u tem uzire drgačne, kokr vidm in u takmu slučaje grizeja tulk časa ukul sebe, de s use zube pulomja; čš, sej maja zobozdrauniki druge.«

»Pardon, Pepe! Take, kokr ti prauš, sa sam tiste Duničanke, ke sa že bl uleteh. O, ta mlade Duničanke sa fletne in puhleune, de t kar iz roke jeja, kokr škrjanki pud Tibuli. Ta stare sa pa pousod glih. Veš, kedr začne čluvek že voda u grl teč, se holt pprime usake bilke; zatu jm ni za zamert, če zruguvilja, kedr se jm usi štrik putrgaja.«

»Pa nej ruguvilja zavle mene. Men tu tku nč am na gre. Men gre zdej sam Vule pu glau, ke m je take bulečine prouzroču.«

»Eh, pust Vuleta; zavla nega ni uredn, de b se jeziu al pa grimu en

Boitatu Pepe iz Kudeluga.

Dunaj, 11. julija. »Militärische Rundschau« poroča: Večji del bulgarske armade se nahaja zdaj v prostoru vzhodno od Krive Palanke in med Pejčevom. Odelki glavne armade so se odposlali proti jugu, da pomagajo Ivanovu, da ga Grki ne porazijo popolnoma. Ivanov ni vjet. Tudi ni res, da bi bil car Ferdinand bolan.

Belgrad, 11. julija. Po zasebnih poročilih se je popolnoma izjalovila mislija Sandanskega revoltirati Albance. Albanci nočejo pričeti vojske proti Srbom, marveč se veliko Albancev javi prostovoljno za vstop v vojsko proti Bulgarom.

× × ×

RUSKO POSREDOVANJE.

Pariz, 11. julija. Rusija nastopi z mediacijo v Atenah in v Belgradu danes.

Peterburg, 11. julija. Rusija je kategorično pozvala Bulgarijo in Srbijo, naj vojne operacije prekineta. Bulgarija je izjavila, da je za to pripravljena.

Cetinje, 11. julija. Zastopnik Rusije je pri vladi posredoval, naj se sovražnosti proti Bulgariji prekinijo in naj se takoj ugotove pogoji za takojšnji mir. Zunanji minister Plamenac je izjavil, da definitivno odgovori, ko se sporazume s srbsko in grško vlado.

Belgrad, 11. julija. Glede na bulgarske korake za posredovanje inozemstva zastopajo srbski krogi stališče, da se more z ozirom na položaj na bojišču misliti na ustavljenje sovražnosti šele, ko se izvedejo vojaške odredbe, ki so za varnost srbske meje neobhodno potrebne. Srbija bo pa morala takoj, ko napoči primeren trenutek, zahtevati, da se vojujoče se stranke direktno pogajajo, ker ne gre, da bi se vojno stanje, ki traja zdaj predvsem radi bulgarskih interesov že 10 mesecev, še podaljšalo radi dolgotrajnih diplomatičnih pogajanj na negotovo dobo. Če zdaj hoče Bulgarija odkrito mir skleniti, mora zato nastopiti direktno pot, ki je najzanesljivejša in najkrajša.

× × ×

RUSKI NASVET.

Belgrad, 11. julija. »Samouprava« piše: Rusija je balkanskim državam svetovala, naj sovražnosti ustavijo in začno pogajanja, da se med njimi zopet vpostavi mir in prijateljstvo.

× × ×

OPERACIJE ŽE USTAVLJENE?

Pariz, 11. julija. Iz Belgrada poročajo, da je srbska vlada vsled skupnega posredovanja Rusije in Francije sklenila ustaviti vojne operacije proti Bulgariki. Enak ukrep se pričakuje tudi od grške vlade.

× × ×

ODGOVOR SRBIJE.

Belgrad, 11. julija. Pašić je na posredovanje Rusije poslaniku Hartwigu odgovoril, da se bo sporazumel s svojima zaveznicama.

× × ×

KONEC VOJSKE. — ŽRTVE.

Belgrad, 11. julija. Merodajni krogi smatrajo vojsko z Bulgarijo danes za dejansko končano. Tako odločilna vojska v Makedoniji kakor tudi ob starosrbski meji od včeraj nadalje popolnoma počiva. Desetdnevna vojska je stala državo 35.000 do 40.000 mož. Samo zadnje tri dni je padlo 20.000 mož. Istotako visoko cenijo izgube Bulgarov, ki pa utegnejo doseči 50.000 mož.

× × ×

AKCIJA RUMUNSKA ARMADA.

Giurgiu ob Donavi, 11. julija. Danes rano zjutraj so se pričele vojne operacije Rumunije proti Bulgariji. Prve čete rumunske armade so prekoračile Donavo in okupirale bulgarsko ozemlje. Pripravljali so se za to že dolgo časa. Še nekoliko prej, predno se je oficijelno mobilizirala cela rumunska armada, so se izvedle velike koncentracije ob Donavi. Glavno silo so ob Donavi tako razvili, da je stalo desno rumunsko krilo nasproti Ruščuku; donavsko pristanišče Giurgevo pa tvori temelj operacij; levo krilo se je razvilo pri Črnivodi, središče, podpirano po levem krilu, je prvo Donavo prekoračilo in je v naglem maršu prodiralo ob Donavi, da izvede sunek proti Silistriji. Načrt je bil že dolgo gotov, vse priprave za vpad so bile tako precizno izvedene, da dajo najboljši izpričevalo rumunskemu generalnemu štabu. Cenzura je postopala drakonično in strogo so izvedli nadzorovanje osebnega prometa v donavskih pristaniščih, vsled česar so bile zakrite vse vojaške priprave. Osební promet je prenehal neoficijelno že nekaj dni, ker so vsi vlaki vojaške vozili. Danes ponoči so se pričeli pripravljati na invazijski marš. Levo krilo, ki je že veliko prej pri Črnivodi Donavo prekoračilo, je prekoračilo dopoldne deželno mejo med Bulgarijo in Rumunijo. Operacijsko točko tvori Balčik ob Črnem morju. Ob 11. dopoldne so zaprli Donavo pod Oršovo, vse tuje ladje so se morale odpeljati iz operacijske črte. Rumunsko trgovinsko donavsko brodovje se je koncentriralo v pristanišču Giurgiu.

Trije rumunski oklopni monitorji so je krili. Zjutraj so čete, ki so kampirale izven mesta, marširale v mesto in so jih takoj v ladje vkrcali, ki so se nato odpeljale v določeni smeri. Proti 12. so se prve rumunske čete izkrcale v ruščukskem pristanišču. Paralelna akcija, izkrcanje čet in zasedba Silistrije in Turtukaje, se je tudi po sporedu izvedla. Slabe bulgarske posadke se niso nikjer upirale in so jih Rumuni razorožili, ne da bi se bil en strel izstrelil. V Turtukaji, kjer se je nahajalo poveljstvo rumunske armade, stoji trije polki bukeškega armadnega zbora. Kavalerija prodira v notranjo deželo. Prve popoldanske ure so Rumuni zasedli bulgarska mesta Silistrijo, Ruščuk, Turtukajo in sedem vasi. Bulgarsko prebivalstvo je popolnoma mirno. Jutri se oficijelno proglasi okupacija ali pa aneksijska ozemlja, ki so je dozda rumunske čete zasedle.

Bukarešt, 11. julija. Silistrija se je zasedla, ne da bi se bili Bulgari branili. 200 do 300 bulgarskih vojakov se je udalo. Prvi so prijezdili na konjih vojak 5. lovškega polka v mesto. Bulgarski oddelki so bili brez upora razoroženi. Rumunska armada je vdrla 10 do 15 km na bulgarski teritorij. Rumunsko in mohamedansko prebivalstvo je navdušeno.

× × ×

RUMUNSKA NOTA.

Dunaj, 11. julija. Tukajšnje rumunsko poslanstvo objavlja besedilo note, ki jo je izročil rumunski poslanik v Sofiji. Nota slove: Rumunska vlada je pravočasno posvarila bulgarsko vlado, da Rumunija v slučaju spora med balkanskimi državami ne ostane nevtralna. Bulgarska vlada ni na to noto odgovorila, marveč je z nenadnim napadom na Srbe pričela vojsko in dovedla, ne vpoštevajoč mednarodnih pravnih načel, do dejanskega vojnega stanja. Rumunski armadi je zato vlada ukazala, naj v Bulgarijo vkoraka.

× × ×

BULGARIJA SE NE UPIRA.

Sofija, 10. julija. »Agence telegraphique bulgare« poroča: V trenutku, ko je že bilo vse na tem, da se doseže smoter ruskega posredovanja in se spor z orožjem med Bulgarijo, Srbijo in Grško ustavi in ko se je mislilo, da je na Balkanu mir zagotovljen, je izročila rumunska vlada v Sofiji noto, v kateri se sklicuje na ta spor in obvešča bulgarsko vlado, da je ukazala rumunski armadi v Bulgarijo vkorakati. Z ozirom na ta položaj je ukazala bulgarska vlada bulgarskim vojaškim oblastem, naj se rumunski armadi ne upirajo. Rumunski poslanik v Sofiji, princ Ghika, zapusti z osobjem poslanstva Sofijo jutri. Posle rumunskega poslanstva prevzame laško poslanstvo.

Bukarešt, 11. julija. Ruski poslanik je obvestil rumunsko vlado, da je bulgarski armadi ukazano, naj ozemlje, ki ga rumunske čete zasedejo, brez boja zapusti.

Bukarešt, 11. julija. Bulgarskemu poslaniku Kalinkovu je bulgarska vlada ukazala, naj ostane v Bukarešti.

NAMENI RUMUNIJE SO JASNI.

Pariz, 11. julija. Rumunski poslanik je ministru za zunanje zadeve pojasnil, kakšne namene zasleduje rumunska vlada. Izjavil je, da rumunska armada ne išče vojaških uspehov, ampak intervenira le zato, da uveljavi svoj vpliv na Balkanu in vzdrži ravnotežje. Tudi na razdelitvi evropske Turčije in zlasti pri obmejitvi Makedonije je Rumunija zelo interesirana. — Tukajšnji krogi dvomijo, če se bo peterburška konferenca še vršila, ampak menijo, da se bo nadomestila z evropsko.

Bukarešt, 11. julija. (Oficijelno.) Zasedenje ozemlja Turtukaja—Balčik se vrši po programu. Rumunija zasleduje s to akcijo dvojce: 1. strateško mejo; 2. da se definitivno stanje na Balkanu ne izvrši brez nje. Rumunija noče uničenja Bulgarije, ampak gre za tem, da se vzdrži ravnotežje.

Bukarešt, 11. julija. Tukajšnje časopisje pozdravlja sklep vlade, vkorakati v Bulgarijo, z zadoščenjem. Splošno se izjavlja, da smatra Rumunija svojo misijo kot čuvajka civilizacije na Balkanu in hoče s svojim vpadom v Bulgarijo vzdržati na Balkanu mir. (Prvi namen pa je, Bulgare, ki bi bili itak mir sklenili, oropati.)

× × ×

RUMUNIJA DELA SPORAZUMNO S SRBIJO IN GRČIJO?

Pariz, 11. julija. »Matin« piše: Ako Bulgarija hitro ne sklene premirja in miru, korakajo rumunske čete še prihodnji teden v Sofijo. Evropski diplomatski krogi s to možnostjo resno računajo. Bulgari se pred Rumuni na celi črti umikajo; sicer jim pa manjka tudi municije. Med Srbijo in Grčijo obstoja pogodba, da držita skupaj, dokler mir ni sklenjen, mogoče je, da je tudi Rumunija v tej zvezi in sklene z Bulgarijo mir šele, ko Bulgarija sklene mir tudi s Srbijo in Grčijo.

× × ×

RAZLIČNE VESTI O DIPLOMATIČNEM POLOŽAJU.

Berolin, 11. julija. Z merodajne strani se javlja: V Peterburg je došla

prošnja Bulgarije za dosego premirja. Rusija je že včeraj v balkanskih glavnih mestih posredovala. Rusija predlaga: Sovražnosti naj se takoj prekinijo in naj vsaka balkanska država odpusti enega zastopnika v Peterburg. Tudi Rumunija se pozove, da odpošlje svojega zastop. v Peterburg, pogodba med Srbijo in Bulgarijo, ki se je pred vojsko sklenila, pa ne tvori več temelja peterburškim pogajanjem.

Bukarešt, 11. julija. Tukajšnji dobro poučeni krogi javljajo, da se Bulgarija uda in zaprosi carja v Peterburgu za obrambo. Car bo najbrže zahteval, da morajo balkanske države takoj demobilizirati. Bulgarija pa ne bo mogla demobilizirati, če se prej o miru z Rumunijo ne zedini.

Berolin, 11. julija. Bukareštski dopisnik »Berliner Tageblatt« poroča, da namerava Srbija predlagati konferenco vseh balkanskih držav v Bukareštu, katere naj se tudi Rumunija udeleži, da se na njej določi nov red na Balkanu.

Pariz, 11. julija. Vprašanje evropskega kongresa, da se reši vsa balkanska vprašanja, tudi tista, o katerih so dozda v Londonu in v Parizu razpravljali, se oficijelno živahno v evropskih kabinetih razmotriva. Tukajšnji krogi simpatizirajo s kongresom.

Carigrad, 11. julija. Bulgarski posredovalec Načević je izročil odgovor Sredoslova Turčiji, ki se je takoj ministrskemu svetu izročil. Veliki vezir in zunanji minister sta izjavila, da Turčija ni voljna niti nima časa pogajanja z vlaševati. Načević je odgovoril, da ima vsa pooblastila, da se s Turčijo direktno pogaja. Bulgarija je pripravljena, da Turčiji tudi nekaj krajev izven črte Enos—Midia odstopi, če ostane Turčija nevtralna.

× × ×

DANEV GRE?

Dunaj, 11. julija. »Neues Wiener Tagblatt« objavlja iz informiranih krogov, da je postalo stališče Danevevega kabineta nevtržno. Tudi car Ferdinand, ki je še ob zadnji kabinetni krizi Daneva pregovoril, da je ostal, je uvidel, da je potrebna izprememba kabineta. Zelo gotovo je, da se ustanovi koalicijski kabinet pod Genadijevom.

× × ×

OPASEN POLOŽAJ V SOFIJI.

Dunaj, 11. julija. Po poročilih iz Sofije je tamkaj položaj naravnost obupen. Razburjenje v narodu je začelo vplivati tudi že na notranje-politični položaj. Vlada z vso strogostjo zatira časopisje, da prepreči nadaljno razburjanje javnosti. Listi niso smeli niti besedice poročati o strašnih porazih bulgarske armade, niti besedice o rumunski mobilizaciji. Vsled neznosne cenzure so skoro že vsi listi prenehali izhajati. Celo oficijozni »Mir« izide jutri začasno zadnjikrat; izhajal bo le oficijalni list. Demisijski kabineta Danev je neizogibna. Za naslednika se imenuje Genadijev, a za enkrat je še čisto nesigurno, kako se bo razvila politična situacija. Treznejši elementi že zahtevajo, naj Bulgarska takoj ugodni srbskim zahtevam in sklene premirje. Zatrjuje se, da je bivši ministrski predsednik Gešov, ki se nahaja sedaj v Parizu, že nasvetoval bulgarski vladi, naj se takoj poravnava s Srbijo. Po vsem kulturnem svetu vzbujajo sedanjí žalostni dnevi Bulgarske odkrito pomilovanje.

× × ×

VELIK SRBSKI USPEH TUDI NA CERKVENO-NARODNEM POLJU.

Belgrad, 11. julija. Včeraj se je v Skoplju izvršil z veliko slovesnostjo povratak eksarhistične cerkve k ortodoksni patriarhatu.

× × ×

ANGLEŽI PRIVOŠČIJO BULGARIJI PORAZ.

London, 11. julija. Tukajšnje časopisje pozdravlja poraz Bulgarije, ki je zdaj prisiljena, da hitro sklene mir. Nastop Rumunije bo zdaj ob končni razdelitvi moči na Balkanu zelo učinkoval. Posredovanje Rusije je zato zelo otežkočeno. Anglija se hoče prekoslej glede na balkanska vprašanja držati v ozadju. Tu se sodi, da mora avstrijska diplomacija težek poraz, ki ga je brezdvomno doživela, je tako izravnati, če nastopa pošteno skupno z Rusijo. Boljšega je, če se zdaj Bulgarija poniža, ker bi zmagovita Bulgarija trajno motila miren razvoj na Balkanu.

K UVODNEMU ČLANKU.

»Militärische Rundschau« 10. t. m. prinaša o razporedbi bulgarske armade natančnejše podatke:

Armada Kutinčev na skrajnem severu: 5. in 6. divizija s črnovojniki.

Armada Petrov: 1. in 14. divizija z delom 7.

Obe okoli 110.000 pušk.
Armada Tošev: 15., 4. in 9. divizija.

Armada Kovačev: 12. divizija, del 7. div., 2. divizija, del 3. divizije, in 8. divizija.

Obe 150—160.000 pušk.

Srbi: na severu general Stepanovič z II. armado, od te ena tretjina III. poziva, okoli 70.000 pušk.

I. in II. armada, glavna, in sicer: donavska divizija II. poziva (Kriška Palanka), donavska I. (zveza), drinska I. (Bregalnica), moravska I. (Štip), timoška II. (Krivolak), drinska II. (Szerava). Okoli 130.000 pušk.

Južna bulgarska armada Ivanov, okoli 35.000 pušk, in sicer: del 3. divizije (Vandovo), 11. divizija (Doiran), 13. divizija (Strumica). Nekaj polkov pri Demir Hissarju.

Grki: 10. in 3. divizija (Djevdjeli—Doiran), 5. in 2. divizija, 4. divizija, 6. divizija (Doiran—Struma), 1. in 7. divizija (Nigrito—Tahino). 8. divizeja kot rezerva. Okoli 80.000 mož.

Najbrž so imeli tako Grki kakor Srbi več, Bulgari manj.

Dnevne novice.

+ **Kdor čuti katoliško in narodno,** naj se poda na katoliški shod v Ljubljano! Tako vsklika glasilo koroških Slovencev »Mir«, ki na uvodnem mestu v posebnem pozivu, ki so ga podpisali vsi voditelji koroških Slovencev, vabi na katoliški shod v Ljubljano. Slovenci in Slovenke iz vseh slovenskih pokrajin — dne 24. avgusta bodi veličasten tabor vseh katoliških Slovencev v beli Ljubljani!

+ **Stare zastave, pod katerimi so naši dedje krvaveli in zmagovali za domovino,** bodo v posebni skupini v slavnostnem sprevedu katoliškega shoda. Slovenci in Hrvatje bodo navdušeno pozdravljali te priče njihovega junaštva.

+ **Vstopnica za katoliški shod,** glaseča se na ime, vstevši glavno telovadbo na stojiščih, velja: če se plača naprej, za nedeljo 1 K, za vse dni katoliškega shoda 5 K, sicer bo veljala vstopnica za vse dni 6 K. Kdor bi želel pri telovadbi kak sedež, ga dobi na dan prireditve v zato postavljenih šotorih in lokalih. Vsa oglasila za vstopnice sprejemajo župni uradi.

+ **Glede narodne noše pri slavnostnem sprevedu na slovensko-hrvatskem katoliškem shodu v Ljubljani dne 24. avgusta 1913** je določil pripravljalni odbor sledeče: Pri sprevedu v Ljubljani se bodo smeli udeležiti skupine slovenskih narodnih noš le tisti, ki bodo imeli izkaznico za katoliški shod, ki se bo dobila pri župnijskem uradu. Paziti se mora, da ima vsak udeleženec pri tej skupini pravilno narodno nošo in ne morebiti le po svoji volji in po svojem okusu skrpno obleko, ki ne odgovarja pravi narodni noši. Pravo blago za nove ženske kranjske narodne noše se dobi pri trvdki Regorschek v Stritarjevi ulici v Ljubljani, za moške daje navodila trgovec Olup na Starem trgu v Ljubljani. Pasove izdeluje pasar Iv. Kregar v Ljubljani.

+ **Za katoliški shod v Ljubljani** so darovali: Dr. A. B. Jeglič, škof, Ljubljana, 100 K. — Matevž Jereb, župnik, Sp. Bernik pri Cerkljah, 7 K. — Josip Hafner, Škofja Loka, 4 K. — Dr. Jakob Mohorič, Ljubljana, 3 K.

+ **Občine za deželnega glavarja.** Ogorčenje v deželi radi podlega početja liberalnega časopisja narašča od dne do dne. Početje liberalce je rodilo ravno nasproten uspeh kot so nameravali. Liberalna podlost je ustvarila po celi deželi razpoloženje za brezobziren nastop proti škodljivcem našega ljudstva. Plačilo liberalcem ne izostane. — Iznova so obsodili s poštenim ogorčenjem nizkotno početje liberalnih listov, izrekli deželnemu glavarju dr. Iv. Šusteršiču neomajno zaupanje in visoko spoštovanje ter mu iskreno čestitali k 50letnici sledeči občinski odbori: Cerkljica, Moravče pri Litiji, Cerklje na Gorenjskem, Sodražica, Hrastje pri Kranju, Prečna pri Novem mestu, Višnjagora, Breznica na Gorenjskem, Cerklje na Dolenjskem.

+ **Kmečka zveza za novomeški sodni okraj** povodom svoje seje z dne 3. junija 1913 k 50letnici preblagorodnega deželnega glavarja iskreno čestita in izraža svoje popolno zaupanje, ter obsoja vse podle napade liberalnega časopisja na visoko spoštovano osebo deželnega glavarja. — Kmečka zveza za novomeški sodni okraj.

+ **Gorenjska podružnica »Sloškovce zveze«**, zbrana na Bohinjski Beli, je izrekla deželnemu glavarju dr. Ivanu Šusteršiču vsled njegove nesebične poštenosti v blagor dežele neomajano zaupanje, udanost ter najodličnejše spoštovanje, čestitajoč mu obenem k petdesetletnici.

+ Slomškova Zveza, podružnica za postojnski okraj, je na zborovanju v št. Petru na Krasu dne 3. t. m. izrekla deželnemu glavarju dr. Šusteršiču neomajno zaupanje in visoko spoštovanje, zajedno skrajno ogorčenje nad nizkotnim početjem brezverskega časopisa.

+ Izročitev častne diplome mesta Črnomelj deželnemu glavarju. Pretekli tork se je poklonila deželnemu glavarju g. dr. Šusteršiču deputacija mesta Črnomelj, obstoječa iz gosp. župana Doltarja, občinskega svetovaleca in podžupana g. Malerčiča in občinskega odbornika g. Müllerja, izročivši mu diplomu častnega meščanstva črnomaljskega, koje mu je podelil občinski odbor soglasno vsled izrednih zaslug za prosep mesta Črnomelj. — Deželni glavar se je v svojem odgovoru pristrčno zahvalil za izkazano mu čast, katero ve dobro ceniti. Ko je stopil na čelo deželne uprave, si je izbral geslo: **Zvestoba za zvestobo.** Mesto Črnomelj je pokazalo opetovano — rekel je deželni glavar — da se smeni nanj zanesti. Zagotavljam Vas, da sme obratno tudi Črnomelj vsikdar računati name! Kar velja o Črnomlju, velja tudi o celi Beli Krajini. Marsikaj se je zgodilo za Belo Krajino, odkar je vodstvo deželne uprave prišlo v naše roke. Še veliko ostane storiti. Imamo velike načrte v prilogi Beli Krajini. Upanje je, da se letošnje jesen izvede v državnem zboru finančni načrt, ki bo dal deželni nova izdatna odkazila iz državnih dohodkov. Skrbeli bomo, da bo na tem udeležena tudi Bela Krajina. Treba je še mnogo storiti za izpopolnitev cestnega omrežja, za vodno prekrbo, zboljšanje pašnikov, komasacijo itd. Vse to imamo skrbno v očeh in s sporazumnim delom, naslonjeni na obojestransko zaupanje, bomo z božjo pomočjo dosegli srečni preporod naše vrle Bele Krajine. — Deželni glavar se je potem še dalje razgovarjal s člani deputacije o nujnih zadevah Bele Krajine. Deputacija mesta Črnomelj je odnesla domov zavest, da ima Bela Krajina v deželni upravi S. L. S. trdno zaslombo.

+ Novi cestni zakon uveljavljen! Deželni zakonik, razposlan dne 1. julija, razglašala novi zakon glede gradnje in vzdrževanja javnih nevarstevskih cest in potov. Prišel je torej trenutek, katerega so se tako bali sovražniki ljudstva, liberalci! Od liberalcev toliko preklinjani, od ljudstva tako zaželeni novi cestni zakon, ki ga je sklenila ljudska večina deželne zbornice, stopi v veljavo! — Prvo, kar se zgodi, je, da se volijo novi cestni odbori na podlagi novega zakona. Naredba deželne vlade dogovorno z deželnim odborom določa, da se imajo te volitve dovršiti tako pravočasno, da se cestni odbori zamorejo najpozneje do 1. oktobra t. l. ustanoviti (konstituirati). Potem imajo stari cestni odbori na poziv deželne odbora oddati novim cestnim odborom celo cestno gospodarstvo, tako da bo do novega leta že vse v rokah novih cestnih odborov. Vse okrajne ceste postanejo z novim letom deželne ceste II. vrste. — Prvo so sedaj volitve novih cestnih odborov. To bode nova lepa prilika, pokazati liberalcem, da jim je v deželi popolnoma odklenkalo. Vun z liberalci povsodi! — to bodi odgovor na nesramno početje te stranke.

+ Dokazilen material v pravi Kamile Theimerjeve je naš odgovorni urednik predložil preiskovalnemu sodniku dne 10. t. m. in obenem podal na zapisnik, da se sestavila vloga, katere vsebino objavljamo, po njegovih informacijah. Vloga je signiral g. dr. V. Pegan.

+ Danes prinašamo karakteristiko največjega generalisima narodno-napredne stranke. Ljubeznivo dunajsko gospodično Kamilo Theimer je narodno-napredna stranka z odprtimi rokami sprejela za svojo voditeljico, vse liberalno časopisje ji je bilo neomejeno na razpolago. Še celo šefredakterja »Naroda« dr. Trillerja so odrinili, ko je izrazil svoj dvom, da bi ta izprememba v vrhovnem vodstvu za narodno-napredno stranko bila taktično pravilna. Kamila Theimer je zagospodovala in ves liberalni tabor je bil prepričan, da bo ona zrušila v prah Slovensko ljudsko Stranko. Danes smo postavili generalico narodno-napredne stranke v bengalično luč. Kamila Theimer je personificirani simbol narodno-napredne stranke.

+ Poštenosti se gotovi listi ne morejo na noben način navaditi. Tako nam slavni »Dan« na primer očita, da smo verjeli prorokovanjem Wagnerja. »Slovenec« je prinašal vedno vsa poročila z bojišča, dočim »Dan« svoje »Telegrafske in telefonske vesti« večinoma iz »Slovenca« in »Naroda« izstriže. Tako smo tudi Wagnerjeve izjavljali kakor vsi drugi listi, toda brez najmanjše opombe. Pri progi strateškega položaja smo pa enkrat rekli, da je severna bulgarska armada vpadla v Srbijo, kakor je Wagner prorokoval. To je pa bilo tudi res in

je Wagner to čisto pravilno napovedal. Bulgari so celo iz štirih točk naenkrat v Srbijo vpadli. Pristavili smo pa obenem, da samoočebni ne pomenja še nenehne odločilne uspeha, lahko bi pa bilo, če bi bili Bulgari na jugu boljše opravili. »Dan« se pač ne bo odvadil svoje otročje taktike nasprotniku vsako besedo že v ustih zaviti.

+ V nesreči se spoznajo pravi prijatelji. Kdo je Bulgarom svetoval vojsko zoper Srbijo? »Neue Freie Presse«, »Zeit«, »Reichspost«, »Wiener Allgem. Zeitung« itd. itd. Kdo Bulgare zdaj, ko so poraženi, napada? Isti listi. Zakaj? Ker so se ravnali po svetih dunajskih listov in tako postali žalostna žrtev avstrijsko - ruskega trenja. Kdo je Srbom želel poraz in jih označeval za nesmrtno sovražnike Avstrije? Imenovani listi. Kdo se jim zdaj, ko so zmagali, dobrih in svetuje grofu Berchtoldu, naj jih podpira? Isti listi. Kdo je prej skozinsko držal z Bulgari? Ti listi. Kdo se zdaj postavlja popolnoma na stran Rumunije, ki je ne dosti bolj kot roparsko vpadla v Bulgarijo? Ravno tisti.

+ Liberalci v boju proti elektriki. Urnebesna budalost liberalcev je vsak dan večja. Enkrat sramote deželno vladno, ker je morala po zakonu razsoditi, da ima deželno podjetje prednost pred spekulacijami raznih elementov, zdaj pa kličejo isto, prej tako zasramovano deželno vladno na pomoč, češ da naj ustavi vso akcijo deželne odbora. Še več zahtevajo od vlade: Da mora odstaviti tudi sam deželni odbor! Ti ljudje že naravnost nore.

+ V »Narod« je začel pisati tudi gospod Tomaž Pavšar proti deželnemu odboru. Ta ima pa najmanj povoda zato. Na tak način se od dežele ne dobe milijoni...

+ Klaverna 25 letnica. Čakali smo poročila v liberalnih listih o slavnostnem zborovanju učiteljstva v Postojni, pa ga ni in ni. To nas tem bolj potrjuje v mnenju, da je bil velik fiasko. Zato molči liberalno učiteljstvo kot grob. In prav je tako. Na obrazih v Postojni namreč nismo opazili tistega slavnostnega navdušenja kot prejšnja leta, ko je bila vsa liberalna množica edina, ko še ni bilo teh preklicanih Slomškarjev. Bilo jih je vseh skupaj 38. Morda se to število zdi komu veliko, pomisliti je pa treba, da je bilo zborovanje za ves postojnski in vtipski okraj in zato jih je bilo res jako malo. O, ko bi bile diete! Zastoj se je oziralo oko sklicateljev po marsikom, pa ga ni bilo. Saj je celo učiteljstvo v Knežaku obrnilo hrbet svojemu šefu. Časi se spreminjajo.

+ Kmečka zveza za kranjski okraj napravi v nedeljo, dne 13. t. m., dva shoda, in sicer ob desetih dopoldne v Vogljah za Voglje in Voklo, ob treh popoldne pa v Ljudskem domu v Cerkljah za Cerklje in Velesovo. — Začnjo nedeljo je bil shod Kmečke zveze v Podbrezjah. Govorila sta gg.: poslanec Franc Demšar in prof. Vinko Marinko iz Kranja. Sprejeta je bila resolucija, ki izreka poslancem S. L. S. zaupanje in obsoja napade na osebno čast naših poslancev, posebno g. deželne glavarja dr. Ivana Šusteršiča. Na shodu se je govorilo tudi o težko pričakovanem vodovodu in o še več drugih stvareh.

+ Kmečka zveza za postojnski okraj priredi jutri v nedeljo javen političen shod v Zagorju na Krasu. Začetek ob 10. uri dopoldne po sveti maši. Poroča državni in deželni poslanec dr. Ignacij Žitnik.

+ Vič. Jutri, v nedeljo, ob 4. uri popoldne bo v Društvenem domu važno posvetovanje glede slovensko-hrvaškega katoliškega shoda. Somišljeniki! Somišljenice! Pridite gotovo v Društveni dom, da se bomo o vsem potrebnem dogovorili, da bomo Vičani izmed ljubljanskih okoličanov častno zastopani na shodu in da bomo tudi dejanski na katerikoli način pripomogli k svečanosti bližajočega se velevažnega shoda.

+ Umrl je 6. t. m. v Volčjih jivah, župnije Mirna, 80 let stari Anton Zuplatar, posestnik in vinski trgovec. Vozil je v dobrih, starih časih vino po Gorenjskem in Notranjskem. Tudi v Trstu in Gorici je bil poznan kot poštnjak. Mož je svojčas dovršil v Ljubljani šest gimnazijskih razredov, potem pa je prejel domačijo, kot bi si z učenjem glavo belil. N. v. m. p.

+ Plemenito dejanje avtomobilista. Iz št. Gotarda se nam piše: Bilo je prvo nedeljo v juniju, ko sem bil pozvan po popoldanski službi božji k poldrugo uro oddaljenemu šestinosemdesetletnemu bolniku. Od doma kakih deset minut pred Trojanami me dojde iz Medije vozeč avtomobil. V vozu je bil, kot sem zvedel, gospod vitez Purschka, tehnični zastopnik podružnice Büsingove tovarne za tovarne avtomobile z Dunaja, poleg njega gospa, stotnik 27. pešpolka Klupp in g. poročnik poljskega topničarskega polka št. 7 Friderik Bellmont de Antalfalva. Gospod inženir pa ustavi avtomobil, družba stopi z voza, prejme blagoslov in ponudi meni voz na razpolago. Preprijazno ponudbo sem

hvaležno sprejel, gospod ravnatelj vitez Purschka je sam osebno vodil avtomobil. Tako sem pospešil svojo pot in tako pravočasno dospel k bolniku, da sem mu mogel podeliti še vse tri sv. zakramente za umirajoče, ker brž po opravi je postal starček nezavesten, dokler ni umrl. — Za ta visokoblagošni čin si štejemo v sveto dolžnost, da se gori imenovani gospodi nezabno hvaležno tem potom javno toplo zahvaljujem. — V št. Gotardu, 8. julija 1913. — Anton Hribar, župnik.

+ Vipavska občina je pomaknjena v sedmi tarifni razred vojaške najemnine za stanovanja.

+ Avtomobilna zveza Novo mesto-Brežice. Veleposestnik Leopold Apat s Štajerskega je vložil prošnjo za avtomobilno zvezo Novo mesto-St. Jernej, Kostanjevica-Cerklje-Brežice.

+ Ropi v ljubljanski okolici. — **Družbo izdal devetletni deček?** Iz Gamelj se nam poroča: Tukajšnji vaščani so preplašeni, ker se vedno sliši o novih vlomih. V tem tednu so roparji že zopet poizkusili svojo srečo v trgovini pri Kosu v Sred. Gameljnah. Prebivalstvo je postalo pozorno in sum se je obrnil na neko bajto, ki stoji v gozdu nad vasjo. Hiša je last nekega Berčiča; mož je doma od Škofje Loke nekje, žena pa iz Trzina. Pretečeni teden je žena rabila preveč mleka na dan, dognalo se je, da devet litrov in tudi več; prej ga ni toliko kupovala, in poleg tega še večinoma brez denarja, sedaj je bilo pa dovolj denarja. Ljudje so tedaj začeli sumiti omenjena. Tudi so videli včasih pozno v noč razsvetljeno hišo. Vse to so ovadili orožnikom. Danes so orožniki preiskali hišo; bilo jih je menda 15. Našli niso nič sumljivega. Žena je bila sama doma, ker mož hodi v mesto na delo. Otroke je spodila od hiše. Na vasi je orožnik izpraševal njenega sina, kaj mu je povedal, ne vemo. Pač pa smo izvedeli od fanta, da hodi že dalj časa kakih deset ljudi, moških, spat v bajto in da jim mama kokaš kuhajo. »Mi jemo potem v hiši, ostali pa v kleti spodaj. Mama so rekli, da so iz Trzina doma.« Zadnjič je bil tepen in je rekel očetu, da če ga bo tepel, bo pa povedal, kdo zahaja k njim; oče mu je rekel, da če bo povedal, da bo tako pretepel, če ga prav ubije. Fant se boji sedaj, ker je izdal skrivnost, da bi ne bil tepen. Orožniki so očeta, ko je šel domov, aretirali ter odpeljali v Ljubljano v zapor.

+ Olika kamniških naprednjakov. Ko so se v nedeljo mirno vračali mekinjski Orli od okrožne prireditve v Vodicah, so jih z voza, na katerem so se peljali kamniški naprednjaki, napadli s psokvami. Med temi olikanci je bil tudi kamniški postajenačelnik. Posebno glasen je bil voznik, Terpinčev hlapec. Značilna je psokva »judje«, s katero so nekateri pitali mirne Orle. — Kmečki fantje so pokazali več olike, kot kamniška elita, ker na nobeno psokvo niso reagirali. Terpinčevemu hlapcu svetujemo, naj se gre kam učiti, da se bo znal prihodnjič na cesti z vozom umikati.

+ Poročil se je v Zagrebu odlični hrvaški slovenski skladatelj Franjo S. Vilhar z gospo Anko Ulrich rojeno Kalmus iz Ljubljane.

+ Iz Stare Loke. V nedeljo popoldne je bil v Šmartnem pri Kranju razgovor o skupnem vodovodu za občine Stražišče, Mavčice, Škofja Loka in Stara Loka. Seje se je udeležil g. poslanec E. Jarc. Občini Stražišče in Mavčice imate že izdelan načrt za vodovod. Po temeljitih stvarnih razlogih, katere sta podala g. poslanec Jarc in načelnik pripravljalnega odbora g. Karol vitez Strahl, se je soglasno sklenilo, da se prične takoj s tehničnimi pripravami za skupen vodovod za vse štiri navedene občine.

+ Državna obrtna šola v Ljubljani. Prihodnje leto bo obsegala obrtna šola nastopne oddelke: stavbno-obrtno šolo; delovodsko šolo za mehanično-tehnične obrte; delovodsko šolo za elektrotehniko; mojstrsko šolo za stavbno in pohištveno mizarstvo; strokovno šolo za lesno in kameno kiparstvo; specialne tečaje za obrtnike; javno risarsko in modelirsko šolo; žensko obrtno šolo in strokovni tečaji za izobrazbo učiteljstva na obrtnih nadaljevalnih šolah. Stavbno-obrtna šola daje pomočnikom zidarskega, tesarskega in kamnoseškega obrta ono znanje in one spretnosti, ki so podlaga uspešnejšemu delovanju in obrtovanju, in jih tudi usposablja za mojstrske izkušnje. Stavbno-obrtna šola obsega pripravljalni tečaj in dva strokovna tečaja, ki trajajo za vsakega navedenih obrtov po pet mesecev (od dne 3. novembra do konca marca). Šola je potemtakem moči dovršiti v treh, odnosno v dveh zimskih tečajih. Pouk je teoretičen (slovenščina, nemščina, spise, zemljepisje, računstvo, geometrija, naravoslovje, tehnično risanje in projekcijski nauk, prostoročno risanje, gradivoznanstvo, kamenoslovje, stavbarstvo, osnova in oprema poslopij, stavbno risanje, oblikoslovje, strojeznanstvo, obratoslovje, stavbna mehanika, knjigovodstvo, državljanski

nauk, higiena v stavbnem obrtu, merstvo) in praktičen. Za sprejem je treba prosilcu dokazati, da je star 17 let in da se je izučil onega obrta, v katerem se želi dalje izobraževati. Vpisovanje v stavbno-obrtno šolo se vrši v dneh 29., 30. in 31. oktobra. Stavbno-obrtna šola daje absolventom možnost in podlago, da napravijo izpite za zidarskega, tesarskega in kamnoseškega mojstra; poleg tega skrajša odhodno spravevalo tesarjem in kamnosekom predpisano praktično uporabo za eno leto. Absolvence stavbno-obrtno šole dolo tudi službe železniških mojstrov (poduradnikov) pri c. kr. državnih železnicah. Poštno in telegrafsko ravnateljstvo jih sprejema za stavbne pomočnike; ako napravijo potem predpisane teoretične in praktične izpite, lahko dosežejo službo poštinih oficijantov.

+ Zrelostni izpiti na c. kr. cesarja Franca Josipa gimnaziji v Kranju so se vršili v četrtek, dne 10. in v petek, dne 11. t. m., pod predsedstvom g. c. kr. vladnega svetnika dr. Franca Detele. Udeležilo se jih je 14 dijakov. Trije so napravili izpit z odliko, 10 soglasno z dobrim uspehom in 1 dijak z večino glasov. Maturo so delali naslednji dijaki: Friderik Bratina iz Ajdovščine, Ignacij Fajdiga iz Novega mesta, Josip Mavrič z Boh. Bistrice, Adolf Muri z Jezerskega, Milan Peterlin iz Gornjega Logatca, Franc Pogačnik iz Kroke, Blaž Pretnar s Podtabora, Franc Schiffrer iz Žabnice, Franc Šlibar iz Radovljice (z odliko), Niko Štampihar iz Kranja (z odliko), Franc Štiglic iz Radomirja, Konrad Theuerschuh iz Tržiča (z odl.), Franc Urbas iz Gornjega Logatca in L. Vidic iz Kamnika.

+ Duhovniki - četrtoletniki 1. 1903. Ljubljanskega sementišča imajo desetletni sestanek v hotelu pri Sv. Duhu ob Bohinjskem jezeru dne 21. julija zvečer in 22. julija. Oglašeni je dosedaj 14. Tovarši, ki se še niso oglasili, naj store to nemudoma. Fr. Steržaj, Koprivnik v Bohinju.

+ Novo kanalizacijo namerava zgraditi mestno županstvo v Radovljici, in sicer v severnem delu mesta v dolgosti 439 metrov in 90 cm globčine položene cementne cevi s 40 cm svetlobe, 24 stranskih kanalov s požiralnimi jamami in močno železno mrežo, 880 metrov obcestnega jarka 40 cm širokega, 12 cm močnega, tlakovani s savskim okroglim kamnom ter s cementom zalit. — Poglobljenje stare kanalizacije se izvrši v dolgosti 127 metrov, polaganje cementnih cevi 40 cm svetlobe, 17 stranskih kanalov z nabiralniki, 13 kanalskih mrež in 250 metrov obcestnega jarka v širjavi in moči, kakor v zgoraj omenjenem kanalu. Tozadevni načrt in pogoji so razgrnjeni pri mestnem županstvu v Radovljici in naj se reflektantje zglase do 20. julija t. l. istotam.

+ Strela ubila osem goved. Pod Ratitovcem na Podlonski planini je v viharji noči od 7. na 8. julija t. l. strela ubila osem goved. Hud dež je bil med treskanjem in so vode močno narasle. Vreme je slabo za zorenje žita in spravljane mrve.

+ Razpis stavbinskega dela na drž. železnici. C. kr. ravnateljstvo državne železnice v Trstu odda proti pavšalu v postaji Trst c. kr. drž. žel. proge Jesenice — Trst gradbena dela za povečanje preskrbovalnega poslopija za strojno službo in povečanje skladišča za olje in inventar.

+ V Postojni so otvorili v salonu ge. Vičičeve novi kinematograf »Ideal«.

+ Utonil je hlapec g. Miklavčiča v Rajhenburgu v potoku Preslico, ki teče skozi Rajhenburg, v noči od srede na četrtek. Doma je iz št. Jerneja na Dolenskem. Vzrok je alkohol.

+ Posledice škrlatinke. Iz Mirne: Danes, 11. t. m., se je zopet otvorila tukajšnja šola, ki je bila zaprta šest tednov zaradi škrlatinke. Zamujeno se bo moralo nadomestiti v počitnicah. Ljudje tožijo, ker jim bo ob žetvi manjkalo donalcev vode na polje.

+ Neprosto voljni šaljivci v Novem mestu. »Slovenski Narod« ima v Novem mestu dopisnika, neprosto voljnega humorista. Nje gov »humor« ima piko na potresne tresljaje, magnetne igle, na gade in na avtomobile. Te stvari mu vedno švigajo po možganih in vsaka po svoje učinkuje. Naposled pride na papir stvar, ki je v časnikarskem svetu znana pod imenom »Pirčeva klobasa«. Po teh klobasah hoče napraviti Novo mesto slavno. Mož za služi, da bi mu poleg klobas, katere nam fabricira, dali na novomeškem mestnem rotovžu tudi nekoliko kruha kot pisarju mestne zgodovine in mestnemu šaljivcu. — Sedaj je ta preljubeznjivi človek, ki nam je nehoté napravil že toliko veselih uric, iznašel zopet nekaj novega. Njegova specifična iznajdba je avtomobil, na katerem vsak droban in vitek človek takoj postane »dobrorejen«. Tako je imel te dni v Novem mestu avtomobil, »na katerem je bila dobrorejena gospa Kregar-

jeva. Tako vsaj poroča »Slovenskemu Narodu« ne glede na to, da se gospa Kregarjeva doslej sploh še ni vozila z avtomobilom. Med avtomobilisti bo postalo Novo mesto po tem dopisniku slavno, ker nikjer drugod še nimajo človeka, da bi o vsakem avtomobilu, ki pride v vas ali mesto, poslal kilometrski dopis listom. To je res tako novost v Novem mestu, da utegne z njo Novo mesto v zbadljivkah zasloveti. Vsak kraj ima pač svoje originale, ki ga ovekovečijo.

— **Kamniška čebelarica podružnica** ima čebelarški shod jutri popoldne ob 3. uri pri čebelnjaku gosp. Jakoba Flisa v Stobu pri Domžalah. Na shodu bo predaval odbornik osrednjega društva g. Avgust Bukovic. Želeti je obilne udeležbe.

— **Brusnice.** Preteklo nedeljo 6. t. m. smo pri nas blagoslovili novo brizgalno gasilnega društva. Prišla so gasilna društva iz Šempetra, Orehovice, St. Jerneja, Vavtevasi, Vrhpolja in en zastopnik novomeškega gasilnega društva ter orlovška godba iz St. Jerneja. Ob 10. uri je bila v cerkvi slovesna sv. maša, nato zunaj na trgu blagoslov brizgalne, kateri je kumovala visokorodna gospa Antonija p. Fichtenau. Po blagoslovu pozdravi dež. odbornik dr. Pegan došle goste in vse navzoče ter v daljšem govoru razloži pomen gasilnih društev. Nato popiše p. Anastazij Ausser, ki je izvršil tudi ves cerkveni obred, ideal krščanske ljubezni, ki naj se kaže zlasti v gasilnih društvih. Popoldne se je vršila ljudska veselica s srečolovom in šaljivo pošto na lepem vrtu g. Hudoklina, kamor je prihitelo veliko občinstva iz okolice, zlasti iz Novega mesta. Pri veselici je veselo svirala orlovška godba.

— **Izvanredno ugodna loterija** so turške srečke, kajti vsaka srečka mora zadeti! Komur je srečka mila, zamore že po vplačilu prvega obroka, ki znaša samo 4 K 75 vin., dne 1. avgusta t. l. zadeti 400.000 frankov. Ker pa mora vsaka srečka zadeti najmanj 400 frankov, je to popolnoma varna igra tudi za one, ki navadno nimajo sreče v igri. Kdor nima sreče, ne more nikdar zadeti, kdor jo pa ima, se mu glavni dobiček zamore vsak hip pripetiti, če pa ne, dobi vsaj velik del svojega denarja nazaj, ker mora prav gotovo zadeti vsaj namanjši dobiček, ali pa, če srečko zopet proda. Naročite tedaj turško srečko, kajti z njo zamorete že v najkrajšem času obogateti ali pa nahraniti z njo vsaj varno glavnicco, ki se vam zopet povrne, v doglednem času, najbrže v polni visokosti. — Pojasnila daje in naročila sprejema za »Slovensko Stražo« g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19. Sprejemajo se tudi priglasila k nakupu srečk avstrijske državne razredne loterije in dajo zanesljiva in točna zadevna pojasnila.

Koroške novice.

k **Letovišče Mitterwald** pri Beljaku je na dražbi kupila mestna hranilnica v Brixenu za 301.000 kron.

k **Ponesrečen kaplan.** Pri turi na Sv. Ajo planino je ponesrečil g. kaplan iz Šmihela pri Volspergu, Ignac Millonig. Prepeljali so ga v volsperško bolnišnico.

k **V Velikovu,** v Fressingerjevi hiši, začne ordinirati s 16. julijem dr. med. Fran Petek.

Ljubljanske novice.

lj **Vsi, ki imajo kako posteljo ali sobo za goste katoliškega shoda,** naj to nemudoma javijo cerkvenim predstojništvom, oziroma župnim uradom v Ljubljani.

lj **Vse somišljenike opozarjamo** na jutrišnjo veselico šentpeterskega Orla, ki se začne ob pol 5. uri popoldne. Nebo se je zjasnilo, zato je upati na lepo veselico. Le v slučaju skrajno slabega vremena se veselica preloži na prihodnjo nedeljo, dne 20. julija 1913. Jutri vsi h g. Flegarju na Zaloško cesto!

lj **Šentjakobsko prosvetno društvo** vabi častite gospe na sestanek dne 14. julija, v ponedeljek ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih, kjer se pogovorimo o raznih pravicah za slovensko-hrvaški katoliški shod, med drugim tudi o udeležbi dečkov in deklic pri slavnostnem sprevedu. Prosimo obilne udeležbe vseh, ki se za shod in udeležbo zanimajo.

lj **Občinski svet Ljubljanski** ima izredno sejo v torek, dne 15. julija 1913 ob šestih popoldne v mestni dvorani. Na dnevnem redu so med drugim poročila: glede izvolitve novega okrajnega načelnika za šentjakobski okraj, o prošnji Josipa Olupa za podelitev meščanstva ljubljanskega, o dopisu županovem glede ustanovitve mestnega pogrebnežnega zavoda, glede podaljšanja najemne dobe za mestno pehotno vojašnico, glede stavbnega dovoljenja in oddaje del za razširjevalne stavbe prašičjih hlevov v mestni klavnici, o pri-

zivu Jerneja Sterniša proti odloku mestnega magistrata glede prezidave hiše št. 39 v Strelški ulici, o ponovni ponudbi Fride-rika Sogla glede odstopa njegovega sveta v svrhu razširjenja Ceste v Rožno dolino, draginskega odseka poročilo o raznih sklepih tega odseka v aprovizacijskih zadevah, o dopisu deželnege odbora glede odpisa večje porabe vode iz vodnjaka pri pazniških hišah pri deželni prisilni delavnici, samostalni predlog obč. svetovalec Jerneja Šerjaka glede naprave javnega pisarja v Ribji ulici, poročila o prošnjah za razpisni službi mestnega stavbnega nadkomisarja in mestnega stavbnega praktikanta, o uvrstitvi nižjega tehničnega osebja mestnega magistrata v razne kategorije in plačilne stopnje, o raznih prošnjah magistratnih uradnikov in uslužbencev v personalnih zadevah, o prošnji nekega magistratnega uslužbenca za bolniško podporo, glede definitivnega imenovanja nekega licejskega učitelja, o prošnjah za razne obrtne koncesije.

lj **Osebnosti s pošte.** Poštni oficiali v Ljubljani: Rado Kobe, Anton Bučar in Karel Lassbacher so imenovani za poštne nadoficiale.

lj **Zaročila** se je hčerka velespoštovanega davčnega nadupravitelja v p. gospoda Aumana gospodična Mira Auman z nadporočnikom g. Stankom Zorko iz ugledne rodbine z Brda. Naše iskrene čestitke!

lj **Matura na II. državni gimnaziji** se je vršila od 7. do 9. t. m. Izkušnjo je ugodno prestalo vseh 22 abiturientov, med temi 3 z odliko, 13 soglasno in ostali z večino glasov. Imena abiturientov so: Leopold Amon iz Drenškega Rebra na Štajerskem, Anton Ceraar iz Doba, Mih. Čarf iz Gonovca na Koroškem, Feliks Gregorc iz Mengša, Myron Gregorič iz Ljubljane, Matija Janežič iz Peč, Jos. Koporc iz Dobrnika, Ant. Kuralt iz Zabnice, Ant. Leskovec iz Košane, Ivan Marinčič iz Ptuj, z odliko, Jakob Miglič z Iga, Franc Mohar s Hriha, Ivan Novak iz Dola, Ivan Oblak od Sv. Gregorja, Franc Peček iz Lašč, Ivan Pirč iz Ljubljane, Ignac Širca s Planine z odliko, Karl Švigelj iz Borovnice z odliko, Herman Čamernik iz Rateč, Alojzij Rigler iz Prapreč, J. Sirk iz Ljubljane in Andrej Uran iz Ljubljane.

— **Razstava za bos. misijon.** Po želji mnogih bo razstava darov za bos. novomašnike še v nedeljo, dne 13. t. m., odprta od 9. do 12. in od 2. do 7. ure. Poljanska cesta št. 4, I. nad. Kdor si razstave še ni ogledal in se zanjo zanima, prijazno povabljen. — Bos. odbor.

lj **Zatvornice pri izlivu Gradaščice** so danes zjutraj zopet zaprli. Delavstvo je začelo z delom, toda morajo preje spraviti vse v prejšnji red, predno bodo zopet žvižgali stroji po strugi, ker je deroča voda po nekaterih krajih precej razdejala in zasula, poleg tega pa tudi odnesla nesnago in je sedaj struga kakor prenovljena.

lj **Umrli** so v Ljubljani: Marija Vidovec, služkinja, 66 let. — Albert Globočnik, izvošček, 60 let. — Marija Hrovatin, bivša služkinja, sedaj hiralka, 43 let.

lj **Klub slovenskih kolesarjev »Ilirija«** priredi v nedeljo, dne 13. t. m. svoj prvi popoldanski izlet, in sicer na Vrhniko. Zbirališče ob pol 2. uri na dvorišču restavracije pri »Novem svetu« na Marije Terezije cesti. Odhod točno ob 2. uri. Člani se vabijo, da se izleta v polnem številu udeležijo. Dobrodošli so tudi gostje! Za slučaj slabega vremena se izlet preloži na prihodnjo nedeljo, t. j. 20. t. m.

lj **Pojasnilo.** Julij Meinl, Ljubljana, Šel-lenburgova ulica št. 7 nam pošila naslednje pojasnilo: Tvrdis Julij Meinl počela se je početkoma izključno samo s prodajo kave in sladkorja in je bila kot takem tudi registrirana. Pozneje se je podjetje z ustanovitvijo tovarna za kakao, čokolado, figovo cikorijo, sladno kavo, marmelade in mezge ter tovarno za pecivo tako razširilo, da se je formalno obrt v toliko presnovala, kolikor so pač zahtevale te izpremembe. V trgovskem obratu se samoobsebi umevno ni izvršila niti najmanjša izprememba.

LIBERALNO-SOCIALISTIČNA VLADA NA NIZOZEMSKEM.

Nizozemska kraljica je poverila nalogo, da sestavi vlado, liberalnemu demokratu dr. Bosu iz liberalcev in socialnih demokratov.

VLADA NAMERAVA ČEŠKO SPRAVO VSILITI.

»Deutschböhmisches Correspondenz« poroča iz Prage: Vlada namerava res oktroirati nove češki deželni red, in sicer z ozirom na pravna pogajanja med Nemci in Čehi. Vlada namerava uveljaviti tista določila, o katerih so se Čehi in Nemci sporazumeli, glede na tiste točke pa, o katerih se niso sporazumeli, pa vlada krene srednjo pot.

Štajerske novice.

š **Velika nesreča.** Iz Maribora, dne 10. julija 1913. Na takozvani lajtersperški cesti med Mariborom in Pesnico blizu Der-vušekove opekarne, kjer se nagne državna cesta strmo navzdol proti Pesnici, se je zgodila danes velika nesreča. Posestnik Fr. Kolmanič iz okolice St. Lenarta v Slov. Goricah se je vračal danes popoldne s svojim vozom domov iz Maribora. Na vozu so poleg Kolmaniča še sedele tri druge osebe. Voz, ki je bil težko obložen, je začel nenkrat močno drčati po strmi cesti. Zavora namreč ni držala. Govori se, da je Kolmanič — vsled pijanosti — pozabil kolo zavreti. Konj, katerega so takozvane »vage« začele biti ob nože in ni mogel več vzdržati velike teže, je skočil ob stran, voz se je prekucnil in pokopal podse Kolmaniča in dve drugi osebi. Tretji, neki mož iz Slapincev od St. Jurja ob Ščavnici, je ostal nepoškodovan. Ko so bližnji ljudje prihiteli na lice mesta, so potegnili izpod voza — mrtvega Kolmaniča. Glavo je imel popolnoma razbito, roke zlomljene. Močno poškodovani sta bili tudi drugi dve osebi. Ljudje so oba ranjenca za prvo silo obvezali, nakar ju je rešilni voz zapeljal v mariborsko bolnišnico, Kolmaniča pa so prepeljali v mrtvašnico mariborskega glavnega mirodvara. — Tako je nesrečni alkohol zopet kriv, da je ena družina nagloma izgubila svojega glavarja. — Ali država nima denarja, da bi preložila strmi klanec v Lajterspergu?

š **Ragoznica pri Ptuj.** Pri občinskih volitvah, ki so se vršile 30. junija, je Slov. kmečka zveza s svojimi kandidati zmagala na celi črti. Naši možje so pošteno obračunali s štajercijanci in rdečkarji, tako da bo gotovo nekaj časa raznim Hajdukom, Haladejem, Kekcem, Arungom po ušesih šumelo. Uspeh je bil takle: I. razred: izvoljeni: Brenčič Mihael starejši v Ragoznici, posestnik, oče drž. poslanca (6 glasov); Anžel Mihael, kmet v Žabjaku (6 glasov); Vilčnik Pavel, kmet v Žabjaku (6 glasov); Marčinko Franc, pos. in gostilničar v Ragoznici (6 gl.); namestnika: Klinc Franc in Mahorič Martin. II. razred: izvoljeni: Petrovič Anton, želar v Novi vasi (19 gl.); Brenčič Jožef, kmet v Ragoznici (19 gl.); Kolarič Anton, posestnik in kovač v Žabjaku (18 gl.) in Majerič Franc, pos. v Novi vasi (19 gl.); namestnika: Rašl Franc, kmet v Ragoznici in Lesjak Jakob, pos. v Žabjaku. III. razred: Brumen Jožef, pos. (do-seđanj župan) v Ragoznici (56 gl.); Plohl Franc, želar v Novi vasi (53 gl.); Brenčič Janez, veleposestnik, mlinar in gostilničar v Geruci (47 gl.) in Arnuš Simon, kmet v Novi vasi (45 gl.); namestnika: Kukovec Anton, želar v Ragoznici in Brmež Matija, želar v Žabjaku. — Tukaj so naši možje pokazali, kako znajo tik pred Ptujem svojo narodnost in svojo zemljo proti nasprotniku častno braniti; le tako naprej tudi pri bralnem društvu in narodni godbi.

š **Žrebetnjak na Murskem polju.** Prihodnjo nedeljo 13. t. m. bo na Cvenu pri Ljutomeru velika ljudska slavnost. Otvoril se bo žrebetnjak, ki je postavljen s pomočjo državne subvencije. Na Murskem polju je slovita konjerja že od nekdaj. Naša kavalerija dobi z Muropolja najboljši material. Posebno pa so mropoljski konji poznati po širnem svetu kot sloviti dirkači. Žrebetnjak naj bi rejo konj še posebno pospešil. Otvoritev bo čim najbolj slovesna. Udeležilo se je bo mnogo odličnih oseb, med njimi cesarski namestnik grof Clary-Aldringen, baron Rosmanit in drugi. Žrebetnjak bo dopoldne slovesno blagoslovljen po ljutomerskem dekanu g. Jurkoviču, nakar se bo na prostem vršila sv. maša. Popoldne bo velika dirka.

š **Na orglarski šoli v Celju** se vrši zrellostni izpit prihodnji ponedeljek, dne 14. julija in ne v nedeljo, kakor je pomotoma »Slov. Gospodar« poročal. K izpitu je oglašanih 7 tretjeletnikov, ki so s službami razen dveh že vsi oskrbljeni. Skušnja se vrši pod nadzorstvom gosp. opata Fr. Ogradi in dr. I. Jančič, župnika v St. Petru.

š **Mariborske novice.** Mariborski plesarski in slikarski pomočniki in pomožni delavci so stopili v štrajk. Zahtevajo 100 odst. večjo plačo in eno uro krajši delavni čas. V Marburgerci pozivajo mojstri, naj občinstvo podpira boj mojstrov. Stavbo »Theresienhof« bodo slikali baje graški slikarji. — Župan dr. Schmiederer je šel na dopust. Županske posle vodi podžupan posl. Wastian. Z dr. Valentinom, uradnim vodjo na magistratu, je imel Wastian že drugi dan svojega poslovanja oster nastop. Dr. Valentin, nekdanj Valentinč, je namreč vsenemec, in je pri zadnjih volitvah agitiral proti Wastianu za vsenemca dr. Wanecka. — Potrjuje se, da je bil Kolmanič, ki je ponesrečil 10. t. mes. na lajtersperški cesti, močno pijan in da je voz površno zavrl pred znanim strmim klanecem. — Na mariborski deželni vinarski in sadjarski šoli bo sklep šole dne 30. t. m. — Nemci nestrpno agitirajo za nabiranje daril za znano nepotrebno kočjo na slovenskem Pohorju — »Marburger Hütte«. V nedeljo, 13. t. m.,

priredijo zopet velik koncert na korist nemški koči. — Neka dražestna »slovenska« frajlca, ki je v letošnji sezoni tako skrbno sodelovala na gledališču mariborskega »Narodnega doma«, pridno obiskuje nemške prireditve nacionalnih društev. Prav po liberalno! — Skrlatica v Mariboru je baje ponehala.

š **Samoumori v Mariboru.** Dne 11. t. m. je skočil v Dravo brezposelni kočijaž Franc Mešiček, doma od Sv. Eme v šmarnem okraju. Mož je bil udan pijači in je iz obupa skočil v Dravo.

š **Toča** je pobila 9. t. m. del Sloven-skih gor. Po nekod je padala toča debela kot kurja jajca. Kmetje v pone-srečenih krajih obupujejo. Strela je udarila na petih krajih v hiše in jih zažgala.

Po svetu.

Bulgarski vjetniki v Belgradu. Ko so bulgarski vjetniki korakali po bel-grajskem trgu, so jih tamošnje bran-jevke obdarovale s sadjem in jestvina-mi, kar so vjetniki večinoma na me-stu hlastno povžili. Bolgari so korakali v najlepšem redu kakor na vežbališču. Na nekem mestu plane iz množice ne-ko nedoraslo bulgarsko dekle — služ-kinja pri nekem belgrajskem trgovcu ter se oklene starejšega bulgarskega vojaka. Bil je njen oče. Prizor je na vse navzoče globoko vplival in častnik, ki je vodil vjetnike, je dovolil, da je smel Bulgar s hčerko stopiti iz vrste.

14letni junak. Ko se je lani začela vojna s Turki, je 14letni sin sifijskega blagajnika Nikolaja Minkora, učenec IV. gimnazijskega razreda, brez ved-nosti starišev odšel s prostovoljci na bojišče in se posebno odlikoval pri za-jetju Javer pašine armade. Vse priza-devanje, da bi se vrnil k starišem, je bilo zaman. Ostal je v vojski in sode-lovah v vseh bojih v prvih vrstah. Ko so se delila odlikovanja, je cela stot-nija zahtevala, da se da red tudi mla-demu junaku, ki je bil nato tudi res odlikovan s svetinjo za hrabrost, ka-tero sedaj ponosno nosi na prsih.

Novenebotične hiše v New Yorku. Nedavno so v New Yorku dogradili no-vo 18nadstropno hišo, v kateri se od-dajajo prostori samo glasbenikom, pev-skim učiteljem in drugim delavcem na glasbenem polju. Stene so v to svrho na poseben način zgrajene, tako da jih ne prodre noben zvok ali glas. Sedaj pa zidajo v New Yorku drugo hišo za spe-cialiste, ki bo imela 35 nadstropij. Tu se naselijo s svojimi ateljeji, operacij-skimi dvoranami itd. samo zdravniki: medicinci, kirurgi in zobozdravniki — sami specialisti, tako da se bodo v hiši zdravile vse bolezni. Na razpolago bo dvigalo, ki bo bolniški voz z bolnikom vred dvignilo v poljubno nadstropje naravnost v operacijsko dvorano. Pre-skrbljeno bo za vse potrebne električne in druge naprave v posameznih govoril-nicah in skupnih operacijskih dvora-nah. Istotako bodo na razpolago prostori za čakalnice, lekarne in trgovine s kirurškimi potrebščinami.

Očala za krave izdeluje neka tovarna v Birminghamu in jih prodaja predvsem v Sibirijo. Ondi namreč izpuščajo krave na prosto kolikor mogoče zgodaj, tako da mno-gokrat še sneg leži. Ko posije solnce, se kravam blišči ter obole na očeh. Zato so vpeljali za krave očala z zelenimi stekli v usnjatem okviru, ki se z jermenji pritrdijo na rogove. Očala so podobna turistovskim očalam za sneg.

Srečen zakon. V Nürnbergu na Nemškem je tovarnarju Ottmannu porodila žena trojčke — same dečke —, ko mu je pred štirinajstimi meseci podarila četvorčke — same deklice. Vseh sedem otrok je zdravih. Pač blagoslovljen zakon!

Zakaj se toliko ljudi muči v življe-nju in zakaj jih tako malo dospe do prave življenske sreče? Zato, ker večina ljudi nima zdravega odvajanja! Da se to kronično motenje pri prebavljanju od-strani, je najboljšo sredstvo staroznana Franc Jožefova grenčica, ki izvira kot budimski Franc Jožefov zdravilni vrelec in ne vsebuje nikakih škodljivih se-stavin ter tudi pri daljši rabi povzroča redno čiščenje, milo in brez bolečin. Po-leg tega se ta rudnica prijetno in lahko zavziva. Priporočajo jo učenjaki, kakor: Bamberger, Braun, Brecky, Krafft-Ebing, Meynert, Oser, Schauta in mnogi drugi zastopniki dunajskih medicins-kih šol. Franc Jožefova grenčica se dobi v lekarnah, drogerijah in v pro-dajalnicah rudninskih voda. Ravnatelj-stvo razpošiljalnice Franc Jožefovih zdravilnih vrelcev v Budimpešti.

Cerkvene potrebščine, kakor: apart-olje za večno luč à la Guillon, stenje, steklo, kadilo za kadičnice itd., nadalje razne soke za abstinence ima v svoji za-logi Albin Novak, Sinčaves, Koroško, Več v inseratu.

Špionaža na Tirolskem. V Pajerfevi aferi so zaprli še tri osumljence. Hišne preiskave se nadaljujejo.

Špionaža na Nemškem. V Königsbergu so prijeli nekega mehanika kot ruskega špiona. Na poti v zapor je pobil čuvaja in ušel najbrže čez rusko mejo.

Malo časa poslanec. Pred kratkim zopet izvoljeni ogrski državni poslanec Gvidon Kravovszky je umrl. Star je bil 60 let.

Razočaran natak. Te dni je prišel v neko zagrebško restavracijo lepo oblečen gospod s tremi 13- do 15letnimi dečki. Naročil je zase in dečke okusno kosilce s svežim pivom. Ko so prvič popili in pojedli, je prišel natak vprašati, če se kaj prinese in gospod je še enkrat naročil jela in pila. Dečkom je sijalo lice. Ko so zopet vse pospravili, je rekel gospod: »Otroci, počakajte, si grem po smodke.« In »otroci« so čakali. Toda čas je potekal, a dobrega gospoda od nikoder. Končno pristopi natak in vpraša fante, kam je šel »oče«. »Kakšen oče!« odvrnejo fantje, »saj tega gospoda nič ne poznamo, marveč nas je srečal na Zrinjevcu in povabil na kosilce. Ne vemo, kdo je.« Ubogega natak, ki se je veselil zasluzka, je sedaj minila vsa postrežljivost in prijaznost.

Kamo umira časnikar. V Stamfordtu, v amer. državi Connecticut, se je nedavno zgodila grozna železniška nesreča; ubitih je bilo 35 oseb, nad 100 pa težko ranjenih. Izmed razvalin so med drugim izvlekli tudi urednika »New York Worlda« — zlomljenih udov in stritih prsi. Že je umiral. Vendar je imel še toliko moči, da je prosil, da bi njegov list nemudoma brzojavno obvestili o nesreči. Nato je v pero narekoval poročilo o vseh podrobnostih nesreče in končno prosil, naj mu pri listu odpuste, ker radi poškodb ne more podati natančnejšega poročila. Denar za brzojavke naj se vzame iz njegove denarnice. Takoj nato je izdihnil. Tovariši mu nameravajo postaviti spomenik.

Uspeh socialno-demokratskega štrajka v Krefeldu n. R. V Krefeldu so štrajkali barvarji; štrajk, ki so ga vodili socialni demokrati, je trajal 17 tednov. Uspeh štrajka je bil pa edino ta, da je šlo v zrak 1.261.000 mark delavskega denarja — bodisi vsled izgube zasluzka, bodisi vsled izplačevanja podpor iz delavskih podpornih blagaj.

Koliko je še gozdov na svetu. V Parizu se je vršil mednarodni gozdarski kongres in ob tej priliki so bile podane naslednje številke: Vsi gozdi na svetu obsegajo danes približno poldrugo milijardo hektarjev. Od tega odpade na Ameriko 646.752.200 ha, na Azijo 386.003.100 ha, na Evropo 314.468.500 ha in na Avstralijo 94.430.000 ha. Izmed evropskih držav ima največ gozdov Rusija, t. j. 190 milijonov ha; potem pride Francija z 9.800.000 ha in za njo se v majhnih presledkih vrste Avstro-Ogrska, Prusija in Španija.

Smrt na izbiro. V Newadi v Ameriki so nedavno uvedli zakon, ki daje k smrti obsojenim zločincem na prosto voljo, da si izberó način smrti izmed trojega: elektrika, vrvi ali krogla. Kot prvi se je poslužil »blagodatni« tega zakona neki Andrija Mirković, ki je lani na zverinski način umoril nekega uglednega Newadčana in bil zato k smrti obsojen. Izbral si je smrt s kroglo, češ, da hoče umreti kakor vojak. Na morišče je šel navidezno najboljšje volje ter je prisel tja »zabaval« gledalce s tem, da je v hoji oponašal purana. Nato se je ravnodušno vsedel na pripravljeni stol in smehljaše motril navzoče — bilo je vsega 20 gledalcev. Medtem so ga strežniki z jermeni privezali na stol. V razdalji kakih 10 metrov je stala pred stolom omarica, v kateri so bile v vodoravni legi mehanično pritrjene tri puške. Naravnali so jih na obsojenčeve prsi — na srce. Samo ena puška je bila osiro nabita, drugi dve pa samo za pok, tako da nobeden od treh strežnikov ni vedel, kdo bo sprožil smrtni strel. Ko je Mirković z velikim zanimanjem opazoval strelno napravo, se je oglasilo povelje: »Ogenj!« Puške so počile v en mah in Mirković je bil v hipu mrtev. Jetniški uradniki so kasneje pravili, da je bila usmrčenčeva ravnodušnost le navidezna. Ponoči je preživel Mirković grozopolne ure smrtnega strahu in ni niti trenotek zatislil oči.

Škodljivost visokih pet na čevljih. Bazelski zdravnik dr. Hübscher je nedavno predaval o veliki škodljivosti visokih pet na čevljih, kakor jih sedaj nosijo ženske. Pri nenaravni hoji v takih čevljih morajo mišice celega telesa naporno delovati, o čemer so zlasti škodljivo prizadeti trebušni organi. Velik del nadložnosti, ki jih trpe ženske, je pripisati nošenju visokih pet. Znano je, da hoja v takih čevljih silno hitro utruja in da vojaki v takih čevljih ne bi mogli korakati. Škodljivost visokih pet je mnogostranska in večja, nego se misli.

Slikar Nikolaj Aleš umrl. Včeraj je v Pragi umrl akademski slikar Nikolaj Aleš v 61. letu starosti. Aleš je po dovršitvi praško slikarsko akademijo deloval največ kot risar in ilustrator. Posebno odlične so njegove ilustracije k češki narodni pesmi.

Pozor!

P. n. naročniki! Prihodnji teden ustavimo »Slovenca« vsem, ki do tlej ne obnove naročnine.

Zadnje vesti.

Bulgarski car Ferdinand umorjen.

Budimpešta, 12. julija. Iz Bukarešte prihajajo poročila, da se je napravil na cara Ferdinanda in ministrskega predsednika Daneva atentat. Car je umorjen, Danev je pa atentatu ušel.

REVOLUCIJA V BULGARIJI?

Sofija, 12. julija. General Vazov je imenovan za vojnega ministra. Da se ne izzove noben konflikt, je vlada naročila četam v Dobrudži, da se pred Rumuni umaknejo, civilnim uradnikom pa, naj ostanejo, da pomirujejo prebivalstvo. Opozicija je zahtevala tajno sejo sobranja, Danev pa je to odklonil, češ, da svojim javnim izjavam nima ničesar dostaviti.

Bukarešta, 12. julija. Nemirno gibanje v Sofiji vedno bolj narašča. Na Daneva se je baje poizkusil atentat, ki pa ni uspel.

Bukarešta, 12. julija. Zadnje vesti poročajo, da je v Sofiji izbruhnila revolucija.

VPAD RUMUNOV V BULGARIJO.

Bukarešta, 12. julija. Danes popoldne so rumunske čete vkorakale tudi na drugih točkah Bulgarije. Ustavile se bodo šele, ko zasedejo svojo strateško črto. V Silistriji se je rumunskemu poveljniku predstavil bulgarski glavar in izjavil, da ima nalog, mesto izročiti. Rumunski poveljnik je prebral ljudstvu proklamacijo, da se mesta polasti kralj Karol.

NAPREDOVANJE GRKOV.

Dunaj, 12. julija. »Militärische R.« poroča, da se je od desnega krila grške armade detaširala ena divizija v Kavalo.

STALIŠČE SRBIJE.

Belgrad, 12. julija. Stališče srbske vlade je, da mora Srbija, kateri je bila vojska vsiljena, tudi pod pogojem, da se Bulgarija za mir naravnost nanjo obrne, vpoštovati vojaške operacije, ki so še v polnem teku, da jih ne oškoduje.

CAR KRALJU KAROLU.

London, 12. julija. Neki tukajšnji list trdi, da je ruski car poslal kralju Karolu po posebnem kurirju lastnoročno pismo, naj Rumunija v svojih zahtevah do Bulgarije ne gre predaleč.

BULGARIJA IN SRBIJA SE UKLONILI RUSIJI.

Pariz, 12. julija. »Agence Havas« javlja iz Sofije: Vojskovoči se državi sta podelili Rusiji vso polnomoč, da dobi modus, ki omogoči ustavljenje sovražnosti.

TRUD FRANCOSKE DIPLOMACIJE.

Pariz, 12. julija. Pichon se trudi sovražnosti na Balkanu prej ko mogoče ustaviti. Francoski kabinet raziskuje, je li Rumunija glede tega vezana s sporazumom na Srbijo in Grčijo. Glede te točke vlada namreč še vedno nejasnost.

BULGARI SE UMIKAJO IZ ČATALDŽE.

Carigrad, 12. julija. (Oficielno.) Bulgari zapuščajo čataldžsko črto in uničujejo pri tem železniško zvezo. Nek aviatik je konstatiral, da štejejo umikajoče se čete okoli 25.000 mož.

SNEG V ŠVICI.

Curih, 12. julija. V Švici je zapadel visok sneg. Hoteli so zopet otvorili zimsko športno sezono. Začenja se tudi skijski šport.

Primorske vesti.

p Volilcev iz slovenske splošne skupine na Goriškem je v okrajih Sežana, Gorica, Tolmin 32.715, k tem je prišteti še okrog 1000 volilcev občin Devin, Dobrdo, Medana, Kožbana in Biljana. Skupno je torej vseh slovenskih volilcev oprog 34.090. Volitev se vrši jutri.

p Puljska špionaža sega v Trst? Po Trstu se govori, da so zaprli nekega narednika iz pisarne vojaškega poveljstva, ker je baje v zvezi z afero špijonov v Pulju. Gotovega pa se ne more o tem ničesar povedati, ker merodajni vojaški krogi trdovratno molče.

p Smrtna kosa. V četrtek ob 2. uri popoldne je umrl v Gorici na Tržaški cesti št. 91 g. Tomaž Sedlaček k. vpo-

kojen stražmojster in upravnik »Nar. tiskarne« v starosti 47 let.

p Dva mornarja utonila. Ob bojanškem izlivu se je te dni pripetila velika nesreča, ki je zahtevala dvoje mladih življenj naše vojne mornarice. Neka barka dreadnoughta »Viribus unitis« bi bila imela odpluti proti Škadru s pošto. Ker je bilo pa morje isti dan jako razburkano, so barko morski valovi preobrnil in sta padla pri tem dva naša mornarja v morje, kjer jih je dohitela smrt, ker jih ni bilo mogoče rešiti.

p Počasi jih lovijo. V četrtek popoldne so zaprli v Trstu bivšega uradnika pri blagajni splošne bolnišnice Karla Lupetina, ki je bil, kakor je »Slovenec« že poročal, odstavljen radi poneverjenja krog 4000 K, katere je pa plačal italijanski občinski svetnik Bionelli še pred revizijo, ker se je Lupetina posebno izkazal kot kamoraški agitator. Lupetina je bil cele tri tedne na svobodi, a sedaj so ga vendar dejali pod ključ, ker je revizija dognala, da še vendar ni vse v redu.

p Strašna zmoja pri izkopavanju mrliča. Pred dnevi je naš list poročal, da so na Reki zaprli Madjarko Rozo Daniel, ki je bila pred dobrim mesecem ubila svojega stanovanca, 56 let starega Jožefa Löczija, ker ji kot brezposeln mehanik ni mogel plačati borne najemnine. Te dni pa je hotela sedna komisija v svrhu postopanja izkopati Löczijevo truplo, a zgodila se je grozna zmoja. Ko so namreč izgrebli rakev in jo odprli, je začela grobarje obhajati zona, kajti v rakvi je bilo že precej segnito truplo šestnajstletnega dekleta, ki je bilo umrlo v bolnišnici one dni kakor Löczij. Bila sta zato skupaj pokopana. Po tej zmoti pa sodišče ni več kopalo za Löczijem.

p Zagonetna tatvina pri bolniški blagajni. Pri okrajni bolniški blagajni — italijanski zavod — v Trstu se je v sredo dopoldne zgodila nekoliko čudna tatvina. Uradnik Ritossa je proti 11. uri vzlet iz železne blagajne nekaj denarja v svrhu izplačevanja in je vtaknil zavoj bankovcev v predal svoje mize. Kmalu nato pa je šel v sosedno sobo govorit z nekim tovarišem, a ko se je vrnil, je bil predal pritrnjen, denarja pa ni bilo več v njem. Ritossa pravi, da je stegnil kdo onih, ki so čakali na izplačevanje, svojo roko skozi lino in vzlet denar. Sledu za tatom ni nikakega. Ukradeno je 1440 kron v bankovcih po 20 kron. Čudno je, da se o sličnih tatvinah pri raznih zavodih (bolnišnica, ubožnica, bolniška blagajna in tako naprej kar zapored) izve vedno šele čez nekoliko dni. Čemu prikrivati, ko se ne more zakriti!

p Tatinska služkinja. V Trstu je služila pri grški rodovini Dianopulo 27 let stara Liza Zorkova iz Krškega. Dekle pa je precej dolgooprstna in je pokradla gospodinjki nekaj zlata, njenima sinoma pa 140 kron denarja. Srako so zaprli.

p Eksplozija na parniku. V Trst je priplul parnik »Lapsa«, kojega poveljnik je javil poveljstvu v pristanu, da je dne 25. junija blizu Lizbone na parniku eksplodirala posoda z ogljikovo kislino, pri čemer so našli smrt kadet in trije kurjači. Čemu se je dogodila eksplozija, poveljnik ni mogel dognati.

p Avtomobilne vožnje Gorica—Postojna. Od 16. julija t. l. dalje bodo oskrbovali pošto prevažanje na progi poštni urad Gorica 1 (glavni poštni urad)—poštni urad Postojna in nazaj po dvakrat na dan avtomobili, katere bo prevzela »Gorica—Postojna«, avtomobilna družba z o. z. v Gorici. Avtomobili bodo odhajali iz Gorice in Postojne ob 6. uri zjutraj in ob 4. uri popoldne in bodo prihajali v Gorico ob 9. uri 45 min. dopoldne in ob 7. uri 45 minut zvečer in v Postojno ob 9. uri 59 minut dopoldne, oziroma ob 7. uri 50 minut zvečer. Sedanje dvoprepne dnevne dvakratne vožnje pošte na progi Gorica 4 (državni kolodvor)—Postojna in dnevne enkratne enovprezne vožnje pošte Vipava—Ajdovščina se bodo opustile s koncem 15. julija.

p Vlak na jadransko razstavo. Povo-dom jadranske razstave bo vozil v noči od 2. na 3. avgusta z državnega kolodvora v Trstu preko Celovca na Dunaj poseben vlak, kojega vožnje cene za tja in nazaj bodo znižane za 25%. Iz Trsta odide vlak ob 4. uri 41 min. popoldne, z Jesenic ob 9. uri 28 min. ponoči in z glavnega kolodvora v Celovcu ob 10. uri 32 min. ponoči. Nazaj bo veljal vožnji listek za vsak vlak in vožnja se sme enkrat prekiniti.

p »Quo vadis« v Trstu. Ze nekoliko dni ima Trst na polju kinematografije prijetno izpremenjo, ki se kaj blagodejno razlikuje od šablone roparskih in drugih filmov, kateri so namenjeni vzbujaati senzacijo in vznemirjati najnižje instinkte ljudstva. Z velikim uspehom in pohvalo lokalnih listov se namreč uprizarja v Teatru Fenice film, ki je posnet po slovitem Sienkiewiczovem romanu »Quo vadis?« Predstava se vrši vsakega popoldneva dvakrat in sedaj

so cene že tako znižane, da je vsakomur omogočen pristop. Strmeče občinstvo pridružuje sapa in se v mislih poglablja v razmere in čase, ki jih zgodovinsko slika mojster peresa Sienkiewicz v svojem slavnem romanu. Mimo krvave arene hodi motritelj in gleda požar Rima, vizijo apostola Petra, smrt tirana Nerona itd. Tu se vidi, da ima i lahkomišelni Trst smisla za kaj globljega. Čemu mu torej prikazovati same rope, umore in krvave in opolzke dogodke, ki zavajajo slabe nature k sličnim slabim dejanjem?

p Velika tatvina kave. Spedičiska tvrdka bratov Uccelli v Trstu ima v svobodni luki svoje skladišče, v katerem čaka na odpremo tvrdki od strank poverjeno blago. Poleg drugega je ležalo v skladišču tudi 20 vreč fine kave, vredne 3500 kron. Preteklega petka je bilo treba odprediti kavo in na delo so šli uslužbenci tvrdke. Ko pa so prišli v skladišče, ni bilo vreč s kavo nikjer več, a ker do takra ni imel nikdo povoda, da bi bil vreče kam preložil ali odpustil, je bilo jasno, da jih je nekdo ukradel. Tvrdka je začela tozadevno preiskavo, ki je končala z rezultatom, da je policija zaprla njenega uradnika Franca Tomasicha in težaka Dominika Deotalevija. Oba sta iz sosedne kraljevine in odločno zanikata, da bi bila ali natenkrat ukradla blago ali ga pa polagoma pojemale.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, sred. tlak 736,0 mm

Den	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
11	9. zveč.	728,5	14,1	sr. szah.	oblačno	
12	7. zjut.	730,2	13,3	sl. jvzh.	del. obl.	9,4
	2. pop.	730,8	22,2	m. szah.	del. jasno	

Srednja včerajšnja temp. 14,4°, norm. 19,7°.

Zobna krema

KALODONT
Ustna voda

Sredstvo za varčenje

so praktične

Zvezd s križcem
MAGGI kocke

po 5 v

za 1/4 litra

najokusnejše goveje juhe.

Ime MAGGI jamči za skrbno izdelovanje in izvrstno kakovost.

Ovratnike za prečastito duhovščino

priporoča Josipina Podkrajšek

Ljubljana, Čevljarska ulica šte. 2

— Naročila po pošti se izvrše točno. —

1537

ELKA

Modely 1913

7/20 HP 13/30 HP

10/40 HP

Automobily

Laurin & Klement

akc. družba.

Tovarna v Mladi Boleslavi.

STRAŠNE POVODNJI NA OGRSKEM.

Več milijonov kron škode. — Utonilo več oseb.

O povodnjah na Ogrskem dohajajo strašna poročila. Halmi, stolica Ugosa, je ogrožena. Pozvali so na pomoč vojake. Promet je prekinjen. Cela dolina Maroš je opustošena. Mesto Mediaš je osamljeno in opustošeno. Škode je več milijonov. Maros Szapo in Maros Ugra sta popolnoma poplavljeni. Dne 10. julija ob 9. uri zvečer je preplavila reka Tisa nasipe. Marmaros-Sziget je povodenj popolnoma od ostalega sveta odcepila. Pravkar se poroča, da grozi nevarnost, da se podere železniški most pri Hoszumezöju. Železnica vozi le do postaje Tarackoz. Promet z okoličanskimi kraji vzdržujejo splavi. Spodnji deli mostu so poplavljeni. Podrl se je železniški most. Prebivalstvo beži pred povodnjem na bližnje višine. Več pastirjev je utonilo. V Mišku se je podrlo več hiš. Popolnoma je poplavljen občina Huszt. Stiri možje so utonili. Nasip je na dalji črti podrta. Veliko živine je utonilo. Pri Slatini je podrta voda železen most. V Dico Szt. Marton je izstopila reka Küküllöf. Podrlo se je 30 hiš. Mesto je od prometa odrezano. Reka Črni Körös je tudi nasipe podrta in več krajev poplavlja. Žetev je popolnoma uničena. V Mezöju in v Telegdu sta izstopili reki Korrös in Hoppány. Telega je poplavljen. Prebivalstvo beži na strehe. V Furti je voda odnesla 30 hiš. Tri osebe so utonile. Samos je poplavlja več vasi od Kondelko do Szajola. Na 120 km daleč stoji voda 5½ metra višje kot navadno. Sajo-Udvarhely in Szeretfalva sta poplavljeni. Železniški most pri Lajomgyarusu je voda odnesla. Železniška postaja Bethlen je poplavljen. Utonile so tri osebe. Škode je več milijonov kron.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 9. julija 1913.

Pšenica za oktober 1913	11:59
Rž za oktober 1913	9:23
Oves za oktober 1913	8:65
Koruza za julij 1913	7:50
Koruza za avgust 1913	8:07
Koruza za oktober 1913	7:37

Efektiv trdno.

Fotogr. aparate

in vse potrebščine ima v zalogi

„Adrija“ drogerija in fotomanufaktura
v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 5.
Zahtevajte cenike! 1431 Zahtevajte cenike!

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,
n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstv. zavarovalnice
sprejema zavarovanja na doživljenje in smrt, otroških
dot. rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zava-
rovanja. Zavod temelji na vzajemnosti. Absolutna var-
nost. Cene premije. Sposobni ZASTOPNIKI naj javijo
svoj naslov. Prospekti zastoj in poštne prosto. 1780

Vsakovrstne slamnike

od priprostitih do najfinejših po primer-
no nizki ceni priporoča gospodov trgov-
cem in slavnemu občinstvu FR. CERAR,
tovarna slamnikov v Stobu, p. Domžale.

Na prodaj imam:

2 polkrite kočije, lan-
dauer, rabljen glasovir
ter večjo množino brinovca

FRANC CVEK, Kamnik.

Posestvo naprodaj

iz proste roke na Brodu pri Novem
mestu. Več so izve ravnotam pri last-
niku Francu Megliču št. 11. 2080

Vabilo za udeležbo pri družabnem potovanju v Sveto deželo

spojenim s posebnim izletom v Egipt. — Potne knjižice ni potreba.
Obiskovala se bodo mesta: Beljak, Trst, Korfu, Patras, Atene, Aleksandrija,
Port-Said, Bairut, Jafa, Jeruzalem, Nazaret, Jeriho (Jordan - Mrtvo morje).
Začetek potovanja: 10. avgusta 1913. — Potovanje traja 34 dni.
Vozne cene: I. razred 950 K, II. razred 750 K, III. razred 430 K.
Vožnja, stanovanje in popolna hrana. — Omejeno število udeležencev, torej
pravočasna prijava neobhodno potrebna. — Obširne vsprede pošilja vel. gospod
Josip Sanegger, Beljak, Perava 35. — Prijave se sprejemajo do 20. julija t. l.

UZORCE FRANKO
modnega blaga kakor

ZEFIRJA

batista, platna
platnena in bombažasta blaga razpošilja
V. J. Havliček & brat Lazne Podčbrady, Češko
Pišite takoj.

Realčni abiturijent išče mesta
! domačega učitelja !
najraje ob Adriji ali pa kje na deželi.
Naslov »Egon«, Ljubljana I, post. rest.

Albin Novák
Sinčaves, Koroško
Tovarniška zaloga in
razpošiljanje cerkvenih
potrebščin kakor: apar-
at-olje za večno luč,
stenje, stekla, kadilo
ogljje za kadilnice itd.

Za abstinence: Sadne soke raz. vrst.
Cene solidne, postrežba točna. 2084

Uradnik, 36 let star, v lepem kraju in
z dobro plačo, želi v svrhu
ženitve resne korespondence
z zdravo gospico primerne izobrazbe. Želi nekaj pre-
moženja, vendar ni pogoji. Obširne ponudbe pod „Y
avgustu 1913/2105“ na upravništvo „Slovenca“.
Molčečnost zjamčena. 2105

Razpis del za zgradbo Društvenega doma v Radovljici.

Potom pismene ponudbe se bodo
oddala sledeča dela:

1. zidarska dela;
2. dela iz umetnega kamna;
3. tesarska dela;
4. mizarska dela;
5. ključavničarska dela;
6. kleparska dela in dr.

v skupnem znesku okroglo 50.000 K,
od katere svote pa se odbije zidarski
materijal, ki je že pripravljen.

Stavba se odda skupno ali posa-
mežno in podjetnik mora po prevzetju
dela položiti 5% vadij in priznati, da
so mu stavbeni pogoji znani.

Načrti in pogoji so razporejeni od
14. do 20. julija v pisarni kmečke hra-
nilnice in posojilnice v Radovljici, Hotel
»Bastel«.

Odbor si pridržuje pravico, izbirati
ponudnika ne glede na višino ponud-
bene cene.

Za stavbeni odbor:

2101 Novak.

Proda se dobro vpeljana
TRGOVINA
z mešanim blagom pri Ljubljani. Potrebni
kapital K 5000.—. — Vprašanje oziroma po-
nudbe pod šifro I. S. 1000 poste renstante
glavna pošta Ljubljana. 2089

Sanatorium Emona v Ljubljani,
Komenskega ulica 4.
Privatno zdravišče za notranje in kirurške
bolezni. — Poročnišnica. — Medicinalne kopeli.
Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Dergano, primar. I. kir. odd. dež. boln.

Služba

2098

organista in občin. tajnika

je oddati v Selah pri Borovljah na
Koroškem.

Služba je primerna. Znanje po-
trebno obeh deželnih jezikov.

Pojasnila daje

županstvo v Selah pošta Borovlje.

Mala kavarna

se vzame v najem oziroma tudi kupi
s koncesijo vred. — Ponudbe pod šifro
»Kavarna« št. 2094. (Znamka). 2094

Odda se v sredini mesta na križišču starih
prometnih ulic

lep lokal

kjer je sedaj že več let dobro uspevajoča trgo-
vina z mešanim blagom, s 1. avgustom ali tudi
takoj. — Pogoji so ugodni ter se jih poizve v
gostilni Gradišče 13. 2107

Krojaškega pomočnika in učenca

išče Ivan Pogačnik, krojač, Javornik,
Gorenjsko. 2117

POLIR

dobro izurjen v vseh vodnih
zgradbah in betonskih delih,
išče službe. — Ponudbe pod
»Železobetone 2085« na uprav-
ništvo »Slovenca«. 2085

Išče se dober

Strojevodja

izurjen za žago z dvema turbinama,
2 benečanskima jarmoma, 4 cirkular-
nimi žagami in 1 žago za cepljenje,
in električni obrat. Zahteva se znanje
nemščine. Razpisano mesto je v Kočah
(Kötschach) v Ziljski dolini na Ko-
roškem, ponudbe pa se morajo poslati
na trdko bratje TAMBURLINI v
Planini pri Rakeku. 2116

Naznanilo.

Vdano podpisani si usoja javiti, da je dne 7. julija letos vstopil kot

kopališki mojster v kopališču hotela „pri slonu“

in se priporoča najtopleje p. n. občinstvu kot zdravniško preizkušen kopališki
mojster, maser in operater za kurja očesa. 2112

Gotard Biegler

poprej kopališki mojster v „Diana kopališču“ na Dunaju.

PRIPOROČA SE: MANUFAKTURNA TRGOVINA ZAHTEVAJTE VZORCE!
FRANC SOUVAN SIN Ljubljana
PRIZNANO DOBRO BLAGO! 2024
NIZKE CENE! SOLIDNA POSTREZBA! MESTNI TRG 22

Slovincem so dosedaj popolnoma neznane

2104

Rimske Toplice pri Tržiču (Monfalkone)

ki nudijo najboljšega okrepila pri revmatičnih in njim podobnih boleznih.
Poleg svetovno znanega fango blata je bolnikom na razpolago močna,
žveplo in brom vsebujoča, 40° topla mineralna voda. Cene zmerno. Prospekti brezplačno.

Ravnateljstvo Rimskih Toplic, Tržič, (Goriško).

Naznanilo in priporočilo.

Vljudno naznanjava slavnemu občinstvu, da sva prevzela staroznano gostilno

restavracijo pri BOBENČKU na Glincah

Naša dolgoletna praksa v gostilniški stroki zagotavlja, da bova postregla
vedno z pristnim vinom ter svežim pivom iz delniške pivovarne Žalec-Laški trg
in tudi z dobro kuhinjo in bodo vedno na razpolago mrzla in gorka jedila.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

2091

F. M. Balija.

Dr. M. Fran Petek

prakt. zdravnik

začne ordinirati v Velikovcu
(Fressingerjeva hiša na trgu) dne

16. julija 1913

vsak dan od 9. do 12. ure dop. 2111

Manufakturist

vojaščine prost, zmožen tudi mešane špe-
cerijske in galanterijske stroke, želi pre-
meniti službo. Gre tudi na deželo v kako
večjo mešano trgovino. — Ponudbe pod
»Manufakturist 2115« na upr. »Slovenca«.

Sprejme se takoj v stalno delo dober, pošten

mizar za predelavca

v manjšem obratu (samski imajo prednost)
pri A. Čufer, Jesenice, Gorenjsko. 2113

Sprejme se dobra, pridna, poštena

prodajalka

za trgovino z mešanim blagom. Ponudbe
na A. Čufer, Jesenice, Gorenjsko. 2114

Dober črn KONJ

se poceni proda na Sv. Petra cesti 79
v Ljubljani. 2079

2 dobra ključavničarska pomočnika

za takojšnji nastop sprejme v trajno delo Jakob
Preželj, instalater in ključavn. mojster Novomesto.
Prilieti in taki, ki se razumejo na vodovodne na-
prave imajo prednost. 2073

Učenec

se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom pri

Jos. Klemenčič, Kamnik. 2096

1763 V gospodinjstvu 20

≡ 50% prihranka ≡

more doseči vsaka gospodinja, če rabi mesto surovega masla edino polnovredno nadomestilo Blainschein-ov "Unikum"-margarin. "Unikum"-margarin se izdeluje iz najčistejših govejih zrnate maslobe z najfinjšo smetano ter se rumeni in peni kot navadno surovo maslo. Dobi se v vsakem mestu ali vsaki avstr. vasi, izvedo se pa prodajalne na vprašanje pri edinih izdelovalcih svetovne znamke Blainschein-ovega "Unikuma"-margarina, združ. tov. za margarin in maslo, Dunaj XIV.

Drva

mehka in trda, (suha); radi pomanjkanja prostora znižane cene. Dostavijo se na zahtevanje tudi na dom. Parna žaga SCAGNETTI, za skladiščem državnega kolodvora. - - - 245

Proda se harmonij

amerikanskega sistema, skoraj nov, z 10 registri, 2 1/2 vrste glasov. - Cena 260 kron. Jako lepa omara. Tudi na obroke. Vprašati je pod »Harmonij« Poste restante Ljubljana. 2056

VILA NA PRODAJ!

V prijaznem in zdravem kraju ljubljanske okolice se proda v švicarskem slogu zgrajena, popolnoma opremljena

VILA Z GOSPODARSKIM POSLOPJEJ

pod zelo ugodnimi pogoji. Vila stoji v lepem senčnem vrtu, ob vodi. Na razpolago je tudi električna. Eventuelno se zamenja za manjše posestvo

Pojasnila daje iz prijaznosti uprava tega lista pod šteč. 2047.

Pozor, kolesarji!

Namesto K 120, samo K 80-

Franko na vsako postajo.

V reklamne namene razpošiljem 200 novih svetovno znamenitih graških dvokoles, model 1912, elegantnih in čvrstih, s torbo in orodjem namesto za K 120, za 80 K. S torpeditnim prostim tekom K 95- s poštnino vred. Že rabljena kolesa od K 40- naprej. Nova čvrsta guma po K 5-., 6-., 7-., 8-., zračne cevi po K 3-., 4-., 5-.. Svetiljke, zvonci, pedalji in vsa ostala priključna po cenah na debelo. Popravila, emajliranje in ponikanje v lastni delavnici hitro in ceno. Razpošiljanje po povzetju. Na dvokolesa naplačila K 20-.. Plačevanje na obroke izključeno. Cenovniki gratis in franko. Srbo-hrvaško dopisovanje. 1064

Tovarniško skladišče dvokoles in šivalnih strojev

A. Weissberg, Dunaj II.

Untere Donaustrasse št. 23.

☛ Za vsakega ☛

1 par visokih čevljev na zadrgo iz usnja za moške in ženske le K 5-..

Prva kršćanska izvozna tvrdka za čevlje na Dunaju se je odločila, da bi postala povsod znana, razpečati 30.000 parov čevljev na zadrgo po tovarniški ceni in jih prodajati 1 par moških ali ženskih visokih čevljev na zadrgo, sličen kakor kaže slika, samo po K 5-.. Cenjeni naročniki bodo s čevlji zadovoljni in prepričani, da ostanejo tudi nadalje moji odjemalci in me priporočijo v krogu svojih cenjenih znancev. Pri naročilu zadostuje, da se navede mera v centimetrih ali pa številka. Razpošilja po povzetju prva kršć. izvozna tvrdka za čevlje.

Franc Humann, Dunaj II., Aloisgasse, št. 3/10 R.

Od c. kr. trgovskega sodišča protokolirana tvrdka.

Železninar

vojaščine prost, slovenščine in nemščine zmožen, razumen prodajalec z daljšo prakso dobi trajno mesto pod boljšimi pogoji. — A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta. 2083

Dr. Diehlovo perilo

je danes najprijetnejše in najmodernejše higijenično perilo (ni trikot).

Samo en poizkus in priljubilo se Vam bode.

Edina zaloga za Kranjsko:

J. KETTE, LJUBLJANA

Franca Jožefa cesta šteč. 3.

Specijalna modna in športna trgovina za gospode in dečke.

Sprejemem prodajalko

ki je sposobna samostojno voditi trgovino z manufakturnim blagom ter večša v korespondenci. - Plača po zmožnosti. Obenem iščem tudi

učenko

ki je dovršila najmanj 6 razredov. Ivan Žargi, trgovec v Kamniku.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobostilil sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj C. Seydl

Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Toplice na Kranjskem.

Postaja dolenske železnice Straža—Toplice. Akratov vrelc 38° C, ki daje nad 30.000 hl radioaktivne termalne vode na dan. Zdravljenje s pitjem in s kopanjem. Izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne kopelji. Elektroterapija in masaža. Ravateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gostogozdnata okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno kopališka uprava. 976 66

!! POZOR !! Bazar pri Jelenu.

Vsled opustitve galanterijske trgovine in izpraznjenja lokala na Mestnem trgu št. 6 prodajam od danes naprej galanterijsko blago po znatno znižanih cenah, in sicer 20—30% ceneje kakor dosedaj.

Za obilen obisk se priporočam, posebno opozarjam p. n. društva za ugodni nakup dobrotkov za veselice.

Bazar pri Jelenu

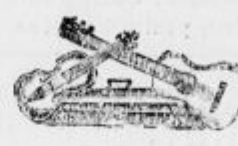
1348 Mestni trg št. 6.

Prodajalka in učenec

iz dobre hiše in s potrebno šolsko izobrazbo se sprejmeta v trgovino z mešanim blagom Anton Trevn, Jesenice, Gorenjsko. 2082

Ustanovljena 1892

.....

Ustanovljena 1892

.....

Fr. Hopf

sodno zapriseženi izvedenec v Ljubljani

Šelenburgova ulica št. 6

prva največja in najstarejša trgovina glasovirjev in godbenega orodja

Glasovirji, pi-anini, harmo-niji (amerik.) najbolj slovitih tvrdk: Steilz-hammer,

Rössler, Czerny & Hofmann, Höpfl in edino zastopstvo dvorne tvrdke Förster.

Posojevalnica. Plačila na obroke. Najnižje cene. 333 1

Trgovski pomočnik

prva moč, se sprejme v trgovino z mešanim blagom na deželi. Prednost imajo oni, ki so se izučili v mešani trgovini na deželi, dobri računarji in vajeni tudi pri manufakturi. Naslov pove uprava lista pod šteč. 2075. — (Znamka za odgovor!)

2095

Pozor!

Vljudno naznanjam, da radi dolgotrajne bolezni razprodajam svojo zalogo raznih pristnih vin pod lastno ceno od 40 vinarjev naprej. Za cenjena naročila se najtopleje priporočam.

Alojz Zajec, Spodnja Šiška.

Sedmošolec išče za počitnice instrukcije

ali kaj podobnega. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod številko 2008.

Proda se lepo 2090

posestvo

tri četrt ure od Vrbskega jezera na Koroškem, z zidano lepo hišo, obokanim hlevom, 9 glav govede, 1 konj pa 10 prašičev, z vsem kmetijskim orodjem, nov gepelj in mlatilni stroj. Zita in krme bo čez domačo potrebo obilno, kar lahko vsak sam pregleda. Zemljišča je blizu 30 oralov, lepo zaraščen gozd. Cena vsemu posestvu z vsemi premičninami 24.000 kron. — Pojasnila daje lastnik Gregor Lesjak, p. Rožek na Koroškem.

Resna ženitna ponudba.

Trgovsko izveščan mož, z večletno prakso, srednje starosti in priključive vnanjosti, z nekaj tisoč lastnega prihranka, se želi seznaniti z gospodično ali vdovo brez otrok, ki bi imela dobro upeljano trgovino, gostilno ali večje posestvo. Prijazne ponudbe s sliko, kalera se takoj vrne, se prosi do 25. t. m. na upravništvu „Slovenca“ pod šifro „Zvestoba 2088“. Za tajnost se jamči. 2088

Fužina

(sekarica) za izdelovanje sekir in drugega železnega orodja z dvema ognjema s stalno zadostno vodno silo, s 300 □ sežnji površine, za žganje oglja se odda v bližini železniške postaje Bled zajedno s stanovanjem, gospodarskim poslopjem sadnim vrtom in travnikom v zakup. Natančnejša pojasnila daje dr. Žiga Vodušek, Ljubljana, Gledališka ul. 10/I.

Parna žaga v Stajnici blizu Ogulina sprejme takoj v delo tri dobre

žagarje

na venecijanske gatere proti mesečni plači od K 100-.. 2099

Razpošilja se tudi po pošti!

Najboljši izvor za izvrstne

Posebno priporočljive vrste:

- Nizki damski čevlji iz chevreau-usnja ... K 7'80
- Damski čevlji na zadrgo iz chevreau-usnja ... K 9'50
- Moški čevlji na zadrgo iz chevreau-usnja ... K 11'—
- Moški čevlji na zadrgo iz box-usnja ... K 10'—

Čevlje

Že desetletja preizkušeno in se dobro obneslo! Največje podjetje te vrste v monarhiji! Ilustrirane cenike franko in zastonj.

Tovarniška zaloga čevljev znamka A. F. C. G. (Jos. Hočevar)

Ljubljana, Stritarjeva ulica 9.

Tržiške novice.

Gospodinjski tečaj je bil zaključen 10. julija t. l. Udeleževali se ga je do konca 29 deklet, ki so pripravile za sklep v prijetno z zelenjem okrašeni sobi razstavo. Razstavljenih je bilo nad 400 kosov perila in več drugih stvari, ki so jih udeležence izvršile v tečaju. Vsi ti lični predmeti so bili tako okusno razstavljeni in lepo z natékom (rododendronom) ozaljšani, da je razstava privabila veliko število obiskovalcev. Dopoldne je bila izkušnja, pri kateri so gojenke tečaja teoretično pokazale, česa so se izučile v gospodinjstvu; pri obedu popoldne pa so praktično dokazale uspehe dvemesečne izobrazbe v kuhi. Pri uspehih, ki jih je bilo opaziti, je res čestitati voditeljici tečaja gđini Juliji Jaklič ter ji bodi na tem mestu za njen izreden napor izrečena prisrčna zahvala. Posebna zahvala gre kajpada tudi slavnemu deželnemu odboru kakor tudi trškemu županstvu, ki sta omogočila tečaj. — Zaključitev tečaja so počastili s svojo navzočnostjo gospodje: v imenu deželnega odbora dr. I. Zajec, v imenu poslancev vitez Pogačnik, primarij dr. V. Gregorič in župnik Piber, v imenu občinskega odbora župan Ahačič, veletovarnar Gassner st. in tovarnar Klobfutar, v imenu cerkve dekan Koblar in župnik Potokar s kaplanoma, v imenu šole ravnatelj Kalinger. K zaključku knjižgovodskega tečaja, ki se je vršil tudi ta dan, došla svetnik Krežar in ravnatelj Remec kot zastopnika obrtno-pospeševalnega urada sta tudi zaključitev gospodinjstvega tečaja počastila s svojo udeležbo. Prišel bi bil tudi g. okrajni glavar, a je bil vsled nujnega posla zadržan. Srčna hvala vsem gospodom, ki so ta dan prihiteli k nam ter pokazali zanimanje za dobro stvar!

Knjižgovodski tečaj kot omenjeno je bil končan tudi ta dan. Udeležili so se sklepa vsi zgoraj imenovani gospodje in poleg njih tudi še g. K. Ruech kot predsednik gostilničarske zadruge za tržiški okraj. 30 udeležencev tečaja so se razdelila spridevala po končanih kratkih nagovorih raznih zastopnikov. Tudi za prireditev tega tečaja vsem prizadetim faktorjem, osobito g. profesorju Železniku, iskreni: Bog plačaj! — Oba tečaja sta pa zopet nanovo dokazala, katera stranka dela za blagor ljudstva. Če bi bila liberalna stranka na krmilu, kdo bi se briga za take tečaje? Zato pa nas tem bolj veže dolžnost hvaležnosti do S. L. S., stranke resničnega dela.

Idrijske novice.

Pouk na naši rudniški gospodinjstvi šoli in v otroškem vrtcu se je končal. Sedaj je dva dni razstava različnih izdelkov odprta. Ljudje jo prav pridno obiskujejo. Ni čudo! Nad 100 otrok pohaja v vrtcu, 25 učenk je določenih od ministrstva, da redno obiskujejo gospodinjstvo šolo, a vedno še katera preprosi, da hospitira praktičen in teoretičen pouk. Kjer je toliko zanimanja med letom, bode še večja radovednost koncem leta, da, ravno pri razstavi vidijo, kak namen ima zavod. V prvem nadstropju smo videli različne izdelke petletnih otrok. Mali so, a so lični, prirojeni taki starosti. Marsikateri se nasmejlja, ko se spomni svoje srečne otročje dobe. V drugem nadstropju so pa štiri sobe napolnjene. Vidiš pridelke z vrta, ki se porabljajo v kuhinji, v drugi sobi različna peciva, od navadne polente do okusno sladke torte, kar vleče te, da bi prisedel in pokušal. Ker ni žlice, ne noža, ne vilic zraven, se spomniš, da je to samo za ogled, ne za zauživanje. Na posebni mizi so razna jedila za bolnike. V tretji in četrti sobi so razne vezenine, obleke in različno perilo. Nekatere učenke kažejo izvanreden talent in marljivo vztrajnost. Ker je vse tako okusno razvrsteno, se marsikateri »ah, kako lepo« sliši med obiskovalci. Razstava kaže, kako pridno in praktično za naše razmere se je med letom delalo. Ni čuda, da se toliko učenk vsako leto oglašja, da ni mogoče vseh sprejeti. Le tako naprej!

»Slovenska Straža« je imela pretečeno nedeljo svoj občni zbor. Slavnostni govornik iz Ljubljane je došel od Logatca, a ker ni videl avtomobila, se ni podal v Idrijo. Zgrešil je voz, ki ga je čakal na postaji. Vendar je bilo dobro obiskano, pevci in orkester so skrbeli za zabavo.

i Dežja imamo vsaki dan dosti. Hribovje ožema vodene oblake, da lije kakor za stavo. Za ta čas je nenavadno mrzlo in mestna elektrika kako noč odpove, ker turbina ne more zmagovati valovja.

Pavel Novak: Nemščina brez učitelja. I. del: Nemška slovnica za samouke. II. del: Slovensko-nemški razgovori v vsakdanjem življenju. V Ljubljani, 1913. Založila »Katoliška Bukvarna«. Cena vsakemu zvezku 1 K 20 vin. Oba dela skupaj vezana 2 K 80 vin. — Dijaški list »Mentor« piše: »Knjižici sta namenjeni v prvi vrsti samoukom, seveda takim, ki so si v ljudski šoli pridobili osnovne slovnične pojme. Brez teh se tudi samouk ne more nobenega jezika vsaj približno pravilno naučiti. Delce bo torej zelo dobra pomoč pri pouku nemščine v izobraževalnih društvih, v telovadnih odsekih itd. Posebno veliko praktično vrednost ima drugi del: Razgovori. Tu so zelo spretno sestavljeni pogovori v navadnih položajih vsakdanjega življenja: Pozdravi, o vremenu, o času, o jedi in pijači, v gostilni, na železnici... Za naše mladeniče, ki gredo v tujino, dobrodošel pripomoček. A tudi učenec višjih ljudskošolskih in meščanskih nižjih srednješolskih razredov in dijakom nižjih srednješolskih razredov praktično knjižico zelo priporočamo, — recimo kot počitniško zabavo.«

Salomonovi rudniki. (Spisal J. R. Haggard, poslovenil J. M.) Afrikanska povest. Cena broš. 1 K 60 vin., v platnu 2 K 40 vin. — Le malo povesti imamo Slovenci, ki bi nudile čitatelju poleg izredno zanimive vsebine tudi možnost spoznavati tuje dežele in seznanjati se s čudnimi šegami in običaji nam neznanih divjih narodov. Slavni angleški pisatelj Haggard je postal ravno radi tega svetovnoznan, ker zna v svojih čudovitih potnih povestih, ki so skozinskoz prepletene s čudovitimi dogodki, tako izborna naslikati tudi čuda pokrajin in prebivalcev, mimo katerih pelje čitatelja. Njegova nad vse bujna domišljija mu povsod pomaga najti sredstva in pota, po katerih se izogne tisočerm nevarnostim ter svoje junake srečno pripelje do zaželenega smotra. V tej povesti s čudovito spretnostjo odgrinja čitatelju skrivnosti Afrike ter ga seznanja najprej s strašnimi težavami, s katerimi je zvezan prehod skozi puščavo čez gore, pokrite z večnim snegom in ledom. Nato pa pripelje svoje junake, kolikor jih ne pogine med potom, v deželo, kjer se nahajajo bajni rudniki, iz katerih je črpal kralj Salomon svoje dijamante in dragocennosti in kjer je dobil slonovo kost za svoj slonokoščeni prestol. — Povest je pisana z redko pisateljsko zmožnostjo in je izredno zanimiva, zato jo priporočamo. Dobi in naroča se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

**MATTONIJEV
GIESSHÜBLER** naravna
alkalična kislina

**najboljša dijetična in
osvežujoča pijača**

preizkušena pri želodčnih in črevesnih ka-
tarjih, obilnih in mehurnih boleznih, katero
priporočajo največjavnejši zdravniki kot bistveno
podpiralno sredstvo
pri karlovovarijskem in drugih kopeških zdrav-
ljenjih in kot **poznejše zdravilo** po kopeških
24 38 in trajno porabo. I (VI.)

Izvirek: **Giesshübl Sanerbrunn**,
železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoni in franko.

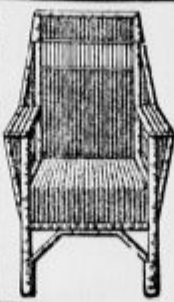
V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami
in vinom.

Zaloge pri **Mihael Kasfner-u, Peter Lass-
niku in Andrej Šarabonu, Ljubljana.** 11

Christofov učni zavod v Ljubljani

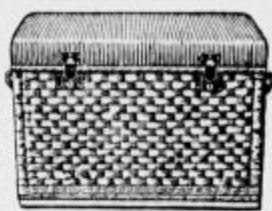
upisuje ves mesec julij in september 1913 vsak dan od 12. do
3. ure popoldne v Sodni ulici št. 2, I. nadstropje. 2013

Prva gorenjska industrija za pletarstvo v Radovljici.

Izdelki državnega pletarskega tečaja:
moderna oprava iz pletenin, vrtné
senčnice, košare za potovanja, stojala
za cvetlice in ročna dela, senčnice za
morska obrežna kopališča, skladni stoli,
pletene kina-odeje, kopalni črevlji in
vse pletenine za domačo rabo in luksus.

Ilustrovani ceniki zastoni.

1368

Od dobrega najboljše! je še vedno izvirni
Singerjev šivalni stroj

Dobi se samo
v naših pro-
dajalnah s ta-
kim izveskom

in s to
var-
stveno
znamko

Ljubljana, Sv. Petra cesta 4,
Novo mesto, hiša lekarja
Bergman,
Kranj, Glavni trg 119 in
Kočevje, Glavni trg 79
ali pa po naših potnikih.

Vabilo za udeležbo pri elitnem romanju v Lurd,

v zvezi s posebnim izletom v svetovno sloveči kopališči Blarica in S. Sebastian
(Španija) pod duhovnim vodstvom č. g. Karola Schweitzer-ja iz Waasen-Leoben in
Karola Politsch-a iz Gradca.

Pričelek potovanja: 16. avgust.

Doba potovanja 15 dni.

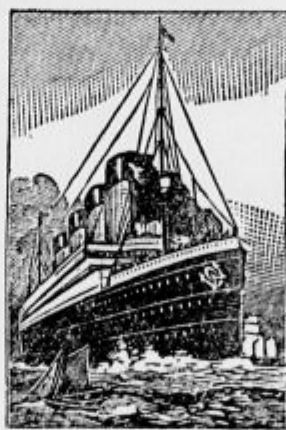
Cene za udeležence:		
Od Dunaja do Dunaja:	Od Gradca do Gradca:	Od Linca do Linca:
I. razred K 535	I. razred K 520	I. razred K 505
II. " " " " " 430	II. " " " " " 420	II. " " " " " 410
III. " " " " " 255	III. " " " " " 250	III. " " " " " 240

Potovalo se bo skozi Tirole, Švico (čez St. Gotard) Italijo, Francijo in Nemčijo,
(čez bodensko jezero) ter bo s prvimi namenom potovanja kot romanjem združena tudi
udobnost in mnoge zanimivosti in vsled tega le omejeno število udeležnikov.

Obširni načrti se dobe pri preč. gosp. Karolu Schweitzerju, mestnem župniku
Waasen Leoben in preč. gosp. Karolu Politschu, stolnem kaplanu v Gradcu, Burg-
gasse 3., kamor naj se pošiljajo prijave. 1838

Priglasila se sprejemajo do 31. julija.

Olympic 45.000 ton.

St. Louis.
Adriatic.

St. Paul.
Oceanic.

V Ameriko preko Pariza, Havre, Soul-
hamptona ali Cherbourg-a.

je najvarnejša, najhitrejša in najprijetnejša vožnja z največ-
jimi angleškimi parniki sveta »WHITE STAR LINE« ter
slovečimi brzoparniki »AMERICAN LINE«, ki so moderno
urejeni in na katerih dobijo potniki spalne sobice, v ka-
terih so 2 ali 4 postelje. Hrana se potnikom razdeli v po-
sebnih sobah pri pogrnjenih mizah. Snažnost in dobra
postrežba je na teh parnikih slehernemu zagotovljena.
Odhod potnikov iz Ljubljane vsak torek in soboto. Natan-
čnejša pojasnila daje brezplačno 3684

oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna

Edvard Kristan
Ljubljana, Kolodvorska ul. 41

Brizgalnice, cevi, telovadno orodje in avtomobile

kupujte samo pri

R. A. SMEKAL, ZAGREB

katera tvrdka se zdaj glasi: Središčna prodaja ognjegasnih brizgalnic in
potrebščin, telovadnega orodja in avtomobilov d. s. o. j.

Praga-Smichov.

R. A. Smekal.

V. I. Stratilek.

V. K. Smakal.

Opozarjamo, da razpošiljajo v zadnjem času različne nemške tvrdke po svojih
zastopnikih na gasilna društva svoje nemške cenike in ponujajo svoje blago.

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic.

Vogel Marijin trg — Sv. Petra cesta.

Delniški kapital in reserve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij. n. pr.: Prevezanje denarnih vlog na
branih knjižice brez rentnega davka, kontovne knjižice ter na konto-korent v vsakodnevni
vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-
vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shra-
njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mes-
tih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodaja-
nje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za
ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom
stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vseskar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. junija 1913, K 70.092.599.—

31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 214.160.979.—.

Najcenejše

dežnike in
solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti
slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred Škofijo 19. Prešernova ulica 4.

Popravila točno in ceno.

537

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

EMIL KRAJEC

preje F. Hiti

3534

Pred Škofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo

Koroško!

Koroško!

Edino slovensko narodno podjetje!

Hotel Trabesinger

o Celovcu, Velikouška c. 5.

Podpisana voditeljica hotela Trabesinger se v ljube priporoča vsem velečlenim slovenskim in slovanskim gostom, ki prenočujejo ali več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz slovenskih gor. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatga vrta. V hotelu Trabesinger dobite vsak dan, posebno pa ob sredah, prijetno slovensko družbo. — Slovenci ustavljajte se samo v edini slovenski narodni gostilni „HOTEL TRABESINGER“ v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi. Za mnogobrojen obisk se tople priporoča voditeljica hotela

1785

Leon Alojzija.

Štambilije

vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.

Ceniki franko.

553

Ceniki franko.

Izredni uspeh, ki sem ga dosegel pri svoji

ŽITNI KAVI

v vseh slovanskih pokrajinah, ne nagiba, da iznova opozarjam na ta svoj prvovrstni izdelek, ki po svoji kakovosti in nizki ceni ne pozna nobene konkurence, ter se smatra za neobhodno potreben predmet za vsakdanjo rabo v vsakem gospodinjstvu. Z vzorno in skrbno postrežbo sem si pridobil v vseh slojih prebivalstva popolno zaupanje in z zadoščenjem moram na tem mestu naglašati, da se znatno množi krog mojih odjemalcev. Obrnite se torej z zaupanjem na mojo izborno tvrdko in prejeli boste za 4 K 5 kg izborne žitne kave poštine prosto na vsaki pošti. Vsaka pošiljka je zašita najskrbneje v zelo močno platneno vrečo in vsebuje vrhutega še dragoceno premijo: predmet, poraben v vsakem gospodinjstvu. Obrnite se takoj zaupno na tvrdko

Jos. Veselý, Praga VII. 586

in postali boste za vedno moj stalen odjemalec.

906

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivalec streh in klepar, vpeljalet strelodovov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se slavnemu občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z

asbest-cementnim škrliljem (Eternit) patent Hatochek

z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Prošanci brezplačno in poštine prosto.

20

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz

Ljubljane čez Antwerpen v New-York

je proga

rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“, „Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-Yorkom, so snažnost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice ponovno urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena in traja vožnja 6 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 35, od južnega kolodvora na desno, poleg predilnice.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska ceria št. 13 poleg „Figovca“

s.e priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršene vsakovrstne

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

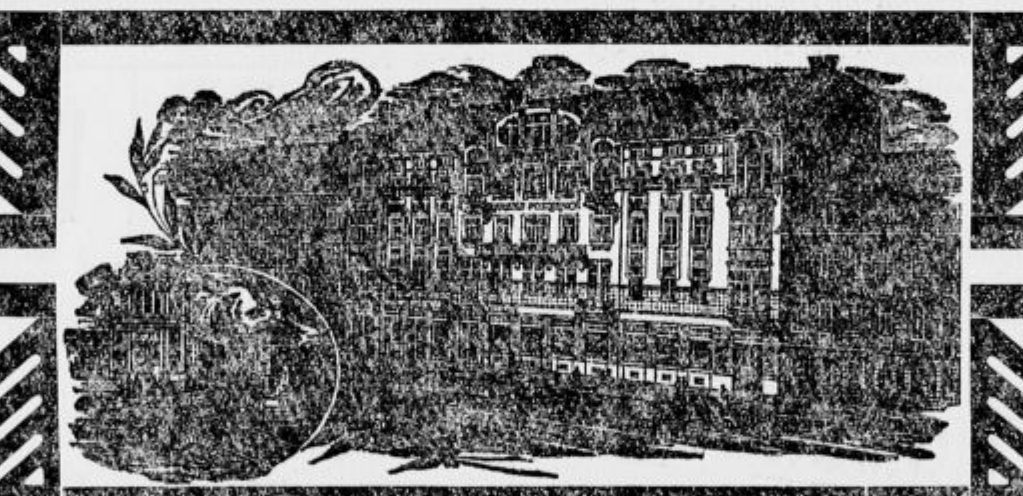
za steklarstvo v figuralni in navadni ornametiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd.

3686

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Sprichevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Najboljša in najsigurnejša

prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 6, prtiličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadržniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 K čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohnan. položnice brezplačno na razpolago.

Natčelstvo.

Priporočamo hitro

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Frančiškanska ulica 8. Izborna blago! Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«.

159

Kadar hočete dobro blago kupiti, obrnite se na tvrdko

KATINKA WIDMAYER

pri „SOLNCU“ za vodo

katera ima v zalogi dobre in trpežne čevlje za dame, gospode in otroke. Izdelovanje suhih šopkov, nagrobnih vencev, trakovi z napisi. Bluze, vrhna in spodnja krila, nogavice, rokavice, vsakovrstno perilo itd.

Postrežba točna, cene najnižje. Prosim priporočajte se!

3090

Strogo solidna najstarejša domača tvrdka!

Juvelij, zlatnina, srebrnina ter razne ure. — Popravila in nova dela po najnižji ceni.

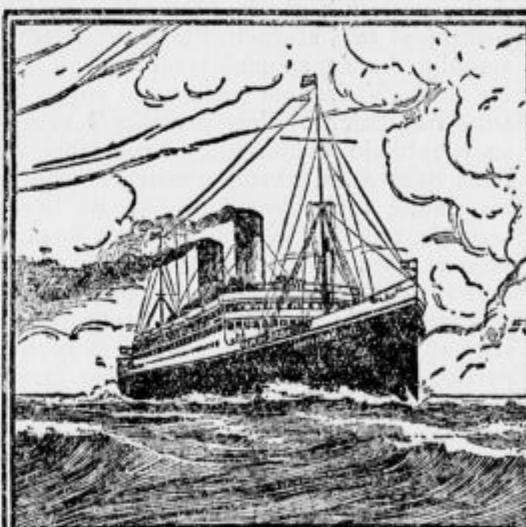
Edina zaloga ur z znamko „TUP“.

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami ter zaprišeženi sodni cenilec.

Ljubljana, Wolfova ulica šte. 3.

Ceniki zastoj in poštine prosti!

Potniki v severno in južno Ameriko se vozijo sedaj le po domači avstrijski prog

Austro-Amerikana

Trst — New York, Buenos Aires, Rio de Janeiro, Santos, Portland, Quebec, Montreal, Kanada i. t. d.

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vijakoma, električno razsvitljavo, brezžičnim brzoparnom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

v severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni, v Kanado vsaki mesec enkrat.

Vsakovrstna pojasnila daje radevolje brezplačno in prodaja vozne liste glavni zastopnik za Kranjsko, Štajersko in Koroško

Simon Kmetetz, Ljubljana

Kolodvorska ulica 26.